

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasuti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Serényi.

Budapest, december 12.

A földművelésügyi költségvetés általános vitája véget ért anélkül, hogy Serényi Béla, a miniszter beszélt volna. Igaz, hogy ez a beszéd nem is valami nagyon fontos s akár elhangzik, akár nem, nem sokat változtat azon a tényen, hogy a magyar agrárpolitikát nem a miniszter irányítja s hogy neki tulajdonképpen csak az a szerepe, hogy mint piktus maskulusz álljon a földművelésügyi minisztérium élén. És ez nem is esoda. Mikor a Khuen-kormány megalakult, egyetlen pillanatig sem volt arról szó, hogy Serényi Béla lesz a földművelésügyi miniszter. Mindig csak a kereskedelmi tárca volt neki szánva s ő maga is a kereskedelmi tárczára vágyott. Hogy mégis a földművelésügyi miniszterek bársonyszékébe ült bele, ezt annak kell tulajdonítani, hogy a kereskedelmi tárczát Hieronymi foglalta le s miután Tisza István protekciója folytán Serényinek okvetlen kellett tárczát adni, kapta a földművelésügyit. És Serényi nem habozott. Igaz ugyan, hogy ha a kereskedelemügyi minisztérium jutott volna neki, ott merkantilista gazdasági politikát folytatott volna, de neki, úgy látszik, épp oly könnyűsége esik, ha agrárius politikát kell folytatnia. Mikor Hieronymi meghalt, Serényi ismét szeretett volna tárczát cserélni, de akkor meg Lukács László állta az

utját s így mind e mai napig Serényi megmaradt agrárvezérnek.

A gazdasági meggyőződésnek ez a hőroza intézi most Magyarország földművelésügyével kapcsolatos összes kérdéseket. Ha még ma is igaz volna az, amit Deák Ferencz 1867-ben mondott, hogy a szakminisztériumok élére nem hozzáértő ember kell, hanem elég, ha becsületes ember és reprezentálni tud, akkor Serényi a legideálisabb miniszter. Mert érteni ugyan nem igen érti a széles alapokra fektetett agrárpolitikát s vidéki kastélyának szűk perspektívájából nézi Magyarországot, de becsületes ember és gróf, szép és deli ember, gazdag és független, tehát szinte teremtve van a reprezentálásra s így látszólag aminiszterségre.

De Deák óta még nálunk is nagyot változott a világ s a magyar földművelésügyi tárczát sem lehet ma már úgy vezetni, mint hajdanában gróf Mikó Imre vezette, aki még csak arra sem mert vállalkozni, hogy a programját elmondja a parlamentben, hanem a minisztérium szakreferenseivel és államtitkárával mondatta el. Ma már, mikor az összes megoldandó feladatok közül azok a legsürgösebbek, amelyeket az éhező gyomor állított a parlamentek elé, nem elég az, hogy a miniszter minden kritika nélkül agrárius, vagy merkantilista, aszerint, hogy véletlenül melyik bársonyszékbe csöppent bele, hanem az ország minden kereseti osztályának ér-

dekeit egyaránt kell mérlegelni tudnia.

Ez pedig nagyobb feladat, mint aminőre Serényi vállalkozni mert volna, ha erőt és képességeit olyan objektivitással tudná mérlegelni, mint ahogy az ország mérlegeli. Eppen most jött haza Bécsből, hol a külföldi kereskedelmi szerződéseket előkészítő tanácskozásokon vett részt. Igazán nem nagyon megnyugtató, hogy éppen ő volt az, aki ott a magyar álláspontot képviselte. Hisz az utolsó években úgy alakult ki a helyzet, hogy éppen a magyar mezőgazdaság érdekeit fenyegeti a köntendő kereskedelmi szerződésekben a legnagyobb veszedelem. A magas védvámok hihetetlenül megdrágították a megélhetést a monarchiának mindkét országában. Ausztria egyenesen izgat Magyarország ellen, követelődzik s maga maga jogából egyetlen hajszálnyit sem hajlandó engedni, a magyar mezőgazdaság védett helyzetét akarja megszüntetni. Viszont a magyar népre is szinte elviselhetetlen súlytal nehezedik a drágaság s a városi polgárság már döngeti az agrarizmus fellegvárát. Miután Németországban is a választási harc a védvámok ellen való küzdelem jelszava alatt indult meg, minden valószínűség mellett szól, hogy a most megkezdődő tárgyalásokban az agrarvámok ellen irányuló törekvés egész Közép-Európában valamennyire győzedelmeskedni fog s hogy ha a határokat nem is nyitjuk meg teljesen a külföldi

A talyigás karácsonya.

Írta: Dr. Falk Zsigmond.

(Utánnymás tilos.)

Ott ül a homokbuczka tetején reggeltől estig. Hol felhánnya, hol lelőki a törmeléket. Látjuk házak lebontásánál, gödrök teremtésénél, árkok betöltésekor. Hármass fogatokon jár, azaz három kocsija van. A járóművek két nagy kereken vannak elhelyezve és a két szilárdan beillesztett farud nyomban felferdítja a négyszögletű alkotmányt, ha a lovat kifogja. Hátral egyszerű deszka fogja a lepergő homokot. Ezt kihúzzák az anyag leszálításakor. Ilyennek ismerem a talyigát. Elvezése vidékek szerint változik. Mondják kordeálnak, kis kocsinak és helytelenül talicskának. Az a magyar nyelvtanár, akihez a fogalom helyes szóval való megjelölése iránt kérdést intéztem, úgy gondolja: a talicska jelölné azt a kisebb négyszögletű alkotmány, amely szintén két mozdulatlanságban elhelyezett farudra van erősítve, egy kereken jár és ember tolja, nem pedig állat húzza. Ezt a nézetet osztom én is és ezért talyigásnak mondom hősömet.

Az utóbbi néhány esztendő élénkebbé tette az építkezési kedvet és ezzel vált újra népszerűvé a talyigás, aki normális időkben vagy különösen a tőke elkedvetlenedésekor kénytelen a kevésbé jövedelmező vidéki vasúttöltések munkálataival megelégedni. Legutóbb pedig a talyiga már majdnem any-

nyira elszaporodott, mint az egy- és kétfogatu. Immár második éve nemcsak sokat bontanak és ennek megfelelően sokat építenek, hanem még feltöltenek is rendkívüli arányokban. A Szent-Margitsziget husz-harmincz méterrel való kiszélesítése olyan töltési munkát, amelyet csak minden száz évben egyet lehet megcsinálni, mert nagyon költséges dolog. Így természetesen mind többen kísérleteztek a talyigásmesterséggel és amiből sokat látunk, a sok közül pedig sok újat, ott érdeklődésünk nem nyugszik, amíg kissé tájékozódunk az új kereset, illetve a felújult, szélesebb körre terjedő foglalkozás egyéneinek lelki életéről.

Sokat jártam a talyigások között. Láttam soraikban alig felesperedett gyereket, a városligeti jasszok díszes példányait és megkomolyodott férfiakat. Szóba bocsátkoztam velük, de bizony legtöbbszörre meglehetősen kurta, sőt gyakran goromba választ kaptam.

Különösen megjártam, amikor segíteni akartam egy talyiga kiürítésénél, mert láttam: a szíjesattok, amelyekkel a két farud a ló oldalához van erősítve, nincsenek rendesen felnyitva és a szegény párát feltettem a vízbe pottyasztól, amint majd hátrafordítják a talyigát a törmeléknek a Dunába való hanyása céljából. Másodpercz alatt a talyigás félrelékött hatalmas káromkodás kíséretében és már lefordította egész erejével a talyigát. A ló négy lába hirtelen égnek meredt és még mielőtt segíthettek volna, háttal bepottyant a vízbe és a talyigával

együtt menthetetlenül odaveszett. A kétségbeesett ember egyenesen nekem rontott és hiába volt minden kimagyarázásom, nem tudta megérteni a jó szándékomat, amelyvel a katasztrófát meggátolni akartam. Kénytelen voltam végül száz koronával megvizsgáltatni és ezzel további kellemetlenkedésének elejét venni.

Egy időre kijózanodtam a néppel való barátkozásból. Most aztán télviz beálltával a rendes utam mentén kezdtek bontani régi, hatalmas düledező házcsoportot. És megjelentek a talyigások. Én már nem törődtem velük, hát jöttek ok a nyomomba. Nap-nap után ott bandukolt a sok-sok három egylovas kombinált fogat, hol egymáshoz kötött lovakkal, ha ujak, a járásban szokatlanok voltak, hol szabadon egymást követve, ha már begyakoroltak, tapasztaltak voltak és bámulatos biztonsággal a hátsó kettő éppen csak akkorát lépett, mint az első ló, azonfelül pedig még abban a minutumban álltak meg, amikor az első ló valamely keresztelő jármű miatt kénytelen volt várni a következő lépés megtevésével. A három talyigát az első talyigán ülő kocsis dirigálja majdnem a gyeplő igénybevétele nélkül. Tagolatlan hangjára és kezének, gyakran a szemének egy-egy legyintésére az első ló már tudja kötelességét, aminek következtében az öt követő másik kettő is tisztában van feladatával. Maga a kocsis ritkán jár gyalog az első ló oldala mellett; többnyire ott kuksol a homok-avagy törmelék-buczka tetején, sőt gubbaszkodása közben elbóbiskol és a jámbor állatok az

mezőgazdasági termények előtt, azt a védelmet, amelyet eddig mezőgazdaságunknak a vámok nyújtottak, tovább fenn nem tarthatjuk.

Ez még nem volna baj, hisz éppen mi vagyunk azok, akik az összes kereseti osztályok egyenjogúsítását követeljük. De viszont a mezőgazdaságot sem szabad prédául dobni. Ma, nyugodt és békés időkben, mikor még minden eszköz rendelkezésre áll s főleg, amikor még elegendő idő is van, kellene megtenni mindent, hogy az előre látható változás a magyar mezőgazdaságot készenlétlenül ne találja s hogy teljes fegyverzetben álljon majd akkor is a világversenyben, ha az exorbitans vámok át nem hágható védősánczainak egy része majd rombadól.

Ennek a feladatnak megoldásához óriási tudás, széles gazdasági látkör, nagy hozzáértés és olyan szociális érzék kell, amit Serényiben az ország mindedig fájdalommal nélkülözött. Ehez nem elég, ha a miniszter összeírja azokat a kívánságokat, amelyeket az ország gazdasági egyesületei feliratokban hozzá intéztek s azokat egymásután szép sorban, fentartás nélkül majd beigéri a parlament előtt. Az a három évtizedig tartott agrár-válság, amely a magyar mezőgazdaságot teljesen lezüllesztette s amelyből az utolsó tíz évben csak nagynehezen tudtunk valahogy ismét magunkhoz térni, megmutatta, hogy a gazdasági elnyomorodás utja miniszteri ígéretekkel van kirakva. Olyan ígéretekkel, amelyeket a miniszterek elmondtak anélkül, hogy tudták volna, mit ígérnek s anélkül, hogy azokat komolyan meg akarták volna valószínűsíteni.

Magyarország nem csinálhat kizárólag a maga kedve szerint kereskedelmi szerződéseket s az európai hatalmak gazdasági politikájának hatása alól magát ki nem vonhatja. Az tehát, hogy ma vagy holnap Serényi mit ígér

és abból majd a külföldi kereskedelmi szerződések mit váltanak be, nem tőle függ s még a legszebb ígérlet sorsa is a nagy, internacionális gazdasági gócpontokon és nem a magyar földművelésügyi miniszter hivatalában dől el. Az ígértekből bizonyítvánnyal nem fog fukarkodni, mert eddig csak egyetlen egy magyar miniszter, az öregebb gróf Andrássy Gyula mondta azt, hogy ígérni nehéz, megtartani könnyű. De ígérteket helyett végre egy sürgősen megvalósítandó gazdasági programot vár tőle az ország. Olyan programot, amelyben nem délibábok lesznek, hanem amelyek rámutatnak arra, minő eszközökkel akarja megvédeni és megerősíteni a magyar mezőgazdaságot arra az időre és arra az eshetőségre, ha a legközelebbi kereskedelmi szerződésekben a mai vámtételek és behozatali korlátozások továbbra nem lesznek fenntarthatók. Mert ha a mai vámvédelmet 1917. utánra is kilátásba helyezi, akkor vagy azt árulja el, hogy a mai várendszer ellen megindult internacionális agitáció igazi erejét fel nem ismeri, vagy pedig azt, hogy a fenyegető újabb agrárkrízis ellen való védekezésre nem tud módot.

Akarmelyik eset áll fenn e kettő közül, egyaránt jogossá teszi azt az aggodalmat, hogy ezekben a nehéz időkben a magyar mezőgazdaság sorsa nem egy széles látkörű gazdasági politikus, hanem tisztán reprezentatív miniszter kezébe van letéve.

Budapest, december 12.

A képviselőház ülése. A képviselőház legközelebbi ülése holnap, szerdán délelőtt tíz órakor lesz. Napirend: a véderőjavaslat és interpellációk. A véderőjavaslat szónoka a Justh-párti Kun Béla lesz.

A képviselőház bizottságaiból. A képviselőház gazdasági bizottsága ma délután 5 órakor Náray Lajos képviselőházi elnök elnöklése alatt Dessewffy Arisztid elnöki tanácsos előadása mellett több

folyó ügyet intézett el. Többek közt elhatározta, hogy a családok tisztviselői részére IX—XI. rangosztályban 200—300, az altisztek és szolgák részére 100—100 korona családi pótlékot ad. Elnök bejelentette, hogy érintkezésbe lépett a székesfővárosi tanácsal, hogy a képviselőház előtti tér, valamint a Dunapart ivlámpákkal való megfelelő világításáról gondoskodni sziveskedjék, mert székesfővárosi szempontokból kívánatos, hogy a főváros legszébb középülete kellő megvilágítást nyerve, az esti órákban is kidomborodjon.

Teleszky államtitkár Brüsszelben. Dr. Teleszky János pénzügyminiszteri államtitkár, aki az idő szerint a magyar kormány megbízásából Brüsszelben a nemzetközi közgazdasági tárgyalásokon vesz részt, e hó 18-án érkezik vissza a fővárosba.

A fumei kormányzó Budapestben. Gróf Wickenburg István fumei kormányzó ma reggel Fiuméből Budapestre érkezett. A kormányzó több napig fog Budapestben tartózkodni.

A vad és szárnyas fogyasztási adójának megszüntetése. Lukács László pénzügyminiszter legközelebbi törvényjavaslatot terjeszt a képviselőház elé, amely a vad és szárnyas után fizetendő fogyasztási adónak megszüntetésére vonatkozik.

Kitüntetett képviselőházi tisztviselők. Náray Lajos, a képviselőház elnöke dr. Tóth Ferencz képviselőházi segédtitkárát a „képviselőházi titkári” és Agner László képviselőházi fogalmazót a „képviselőházi segédtitkári” ezim használatára feljogosította.

Hegedüs Loránt ünneplése. Sepsiszentgyörgyről táviratozzák: A sepsiszentgyörgyi nemzeti munkapárt tegnap este lakomát rendezett a kerület képviselőjének, Hegedüs Lorántnak tiszteletére, akit ez alkalommal dr. Künle Tivadar ügyvéd köszöntött fel. Hegedüs hosszú politikai beszédben válaszolt, amelyben különösen azt fejtegette, hogy a nemzeti munkapárt teljesen konszolidált politikai alakulatot mutat és ennélfogva mindazok a hírlapi híresztelések, amelyek minduntalan újabb pártalakulásra céloznak, hiábavaló spekulációk. Legelsősorban a székelység érdeke, hogy ehhez az állandó politikai konstellációhoz ragaszkodjék. A nemzeti munkapárt be fogja váltani ígéréseit s meg fogja teremteni a véderőreformot, a porrendtartás életbeléptetését és a választójogi reformot.

Kisbirtokos-kongresszus. A Kisbirtokosok és Kisiparosok Országos Szövetsége vasárnap, e hó 17-én Hódmezővásárhelyen országos kongresszust rendez. A kongresszuson a függetlenségi és 48-as Justh-pártból és az országos kisgazda pártból több országgyűlési képviselő is részt vesz. A függetlenségi és 48-as Justh-párt képviselői tagjai közül Kun Béla, Faragó Antal és Justh János orsz. képviselők, a 48-as kisgazda párt részéről pedig Szabó István és Novák János.

első bölcső vezetőjével mégis eljutnak a célhoz.

Megint csak szóba ereszkedtem a talyigásokkal. Érdekelte tudnom, igaz-e a közmondás, mely azt tartja: konkoly közt is megterem a buza. És mi tagadás benne, örömdetes tapasztalást szereztem. Újabb meg erősödést nyert az emberség jóvoltába vetett bizalmam. Nyáron véletlenül éppen a konkolyhoz tudtam hozzáférközni és majdnem pálezát törtem a talyigások szívbeli érzésének, lelki hullámszásának lehetősége felé. Amint hogy mindenkor hamarabb fogadjuk el a rosszat a jónál, készségesen meglátjuk a konkolyt, a buzát meg akkor nem akarjuk észrevenni, ha sokkal több a konkolytól. Hát bizony az én téli talyigás barátaim sorában bőven akadt emberséges ember, aki rendes életet folytat, egészséges néplélekről tesz tanúságot, tiszta, értelmes felfogással nézi a világot és ha nem is rajong a sorsa kiváló voltáért, nyugalommal törődik bele a változhatatlanba, iparkodva szorgalmas munkával helyzetét türethetővé tenni. Ahogy így naponként kétszer-háromszor elmentem a bontás színhelye mellett, mindig meg kellett állnom, mert majdnem mindannyiszor az én talyigásaim valamelyike ott időzött, ott dolgozott és volt mondani, kérdeznivalója. Szépen összeszoktunk és ma már szinte hiányát érzem a társaságunknak. A bontást befejezték, már a pinczét is kiásták. Nincs szükség többé a talyigásokra. Már állnak a hatalmas épületfák, készül az új hatemeletes palota, amely nekünk szegény fővárosiaknak ha annyiban előnyös,

amennyiben gyarapodnak a lakásaink és ezáltal házbéresöknek is lehet reményünk: felette fájdalmas, lesújtó jelenség, mert abból a kevés levegőből, ami még megmaradt, megint rengeteg köbmétert elrabol.

A talyigások elvonultak másfelé, más helyről hordani a törmelékét és vizik továbbra a Szent-Margitszigetre, ahol a parttöltés nem egyhamar fog elkészülni.

Az egyik talyigással, egy javakorabeli férfiúval, különösen sokat foglalkoztam. Elrendeztem egy s más ügyes-bajos dolgát és ezalatt többször csevegettem vele munkán kívül, amikor a késő esti órákban hazafelé baktatott három derék állatjával, az ő három lovaeskájával, amelyek kenyér-, meg ezukoradományaim révén megszerettek és csak egy vihogó nevetéssel üdvözöltek, mint a gazdájukat. Megtudtam talyigásom nem mindennapi életfolyását. Apja a szomszéd faluban kis földesekét birt, amelyet maga mivelt és amelynek termékeit eladásra behozta a fővárosba. Szegényesen, de tisztességgel a föld eltartotta őt, a feleségét és a négy gyermekét. Akkor aztán jött a száguldó viharként egész Európán végigáramló felbiztatás: el az újvilágba, el Amerikába. Minek kinlódni itt ebben a vén, kiaknázott, tövig megfejtt vén Európában, amikor odakünn az uton hever az arany, munka nélkül szájba potyog a gyümölcs, a zsíros föld pedig sóvárogva várja a gazda vetését, hogy minden különösebb fáradság nélkül bőséges terméssel megajándékozza. A jelmondatok gyakori hamissága itt is bebizonyult. A család fő megittasulva a felciczomázott jöven-

dölésektől, pénzzé tette mindenét és ment szinte vakon, feltartóztatlanul az ígért földjére. A család még felülmulta a reménykedés nagyságát. A hat tagú családi karaván egész Csikágóig haladt, eleinte vasúton New-Yorkból, amíg futotta a pénzből. Utóbb már csak gyalogszettel, esetleg az országuton haladó szekerek jószántából némelykor kocsin. Teljesen lerongyolódva, közel az éhhalálhoz, végre sikerült az apának Csikágóban boltiszolgai álláshoz jutnia. Megint volt kenyér és ez meglátható volt a boldogságot, ha más csapás nem sújt le a megtört családra. Az anya az ut irgalmatlan fáradsáimtól összetörtten ágynak dült és nem is kelt többé fel. A négy apró gyerek gondozását az apa nem végezhette. Sem tudása, sem ideje nem volt hozzá. Feleségül kellett vennie az első nőt, aki utjába akadt. Hogy annak is volt két gyereke, ezzel nem igen törődött. A mostoha egy ideig gondosan ápolta mind a hat gyereket. De mikor az újabb házasságot az Eg újabb két gyermekkel megállotta, pokollá vált az előbbi hat gyermek élete. És amint felesperedtek, mentek a világ összes tájéka felé, minél messzebb a szülői otthonától. Az én talyigásom sok keserves kinlódással haza vetődött. Mint szénhordó legényt befogadták a visszavándorlók hajójába.

Az anyaföld, miként Anteusznak, neki is visszadta önbizalmát, önjerejét, teljes önrendelkezési képességét. Mesterséget nem tanult és nem tudott; iskolában ép csak az írást és olvasást tanult meg. Nem maradt más hátra, mint olyan foglalkozást nézni,

Provizórium minden téren.

— Hírek a politika világából. —

Budapest, december 12.

A képviselőházban a költségvetés tárgyalása nyugodt biztossággal halad előre és remélhető, hogy még a karácsonyi szünet előtt befejezhető lesz. Mindazáltal a kormány minden előkészületet megtesz arra az esetre, ha ez a remény mégse válnék valóra és a költségvetés vitája a szünet utánra is elhúzódna. Épp azért a kormány már a legközelebbi ülések egyikén rövid indoklást fog a Háztól kérni az esetleges ex-lex állapot elhárítására.

A közös költségvetés folytonosságáról a delegációk fognak intézkedni, amelyeket a provizórium megszavazása céljából decemberben 28-ára hívtak egybe. Szóval minden téren provizóriumra van kilátásunk.

Mai híreink egyébként a következők:

A delegációk összehívása.

A király a közös külügyminiszter és a két miniszterelnök előterjesztésére a delegációkat december 28-ára hívta össze Bécsbe. Az erre vonatkozó legfelsőbb kéziratok a budapesti és a bécsi hivatalos lap holnapi számaiban fognak megjelenni.

Két havi indemnitás.

A költségvetés tárgyalásának egyre elhúzódó frányzatával szemben a kormány elhatározta, hogy indemnitással fordul a képviselőházhoz. Az erről szóló javaslatot Lukács László pénzügyminiszter holnap, szerdán, vagy legkésőbb csütörtökön terjeszti a képviselőház elé. A kormány ezuttal két hónapos provizóriumot kér az országgyűléstől. Az indemnitás-javaslat érdemleges plenáris tárgyalására hétfőn szándékoznak sort keríteni. Lukács László pénzügyminiszter ma délelőtt hosszabban tanácskozott a munkapárt vezetőivel, báró Vojnics Istvánnal és Dániel Gáborral. A holnapi szerdai napot a fegyverszünetről szóló paktum értelmében a véderőjavaslatnak szenteli a Ház. A véderőjavaslatlal még most szombaton foglalkozik a Ház, azontul pedig kizárólag a költségvetést tárgyalja.

Barabás a választói reformról.

Mint Aradról táviratozzák, a függetlenségi polgárok tegnap este lakomát adtak Barabás Bé-

a Kossuth-párt alelnöke tiszteletére. Ez alkalommal Barabás beszédet mondott s azt mondta, hogy ma már Kossuth Ferenc is a legradikálisabb választói jognak a híve. Ő minden utógondolat nélküli harcossza az általános választói jognak, csupán azt nem látja szívesen, hogy olyanok is felhasználják az általános választói jog jelszavát, akik Magyarország ellenségei. De ez csak másodrendű szempont, a fő az, hogy a jelszónak milyen tartalmat kölcsönöznek. Aki az általános választói jog jelszavába ma becsületes tartalmat önt, azé a jövő. A népparlamenttől vár minden javulást.

A miniszterelnök körirata.

Az Országos Iparegyesület tegnapi egyetemes ülésén folytatta a választójog reformja kérdésében megindított vitáját. A vitát Thék Endre egyesületi alelnök vezette be, a kézműipar szempontjából világítván meg a választójogi reform kérdését. Ugy látja, hogy az általános szavazati jog ideje még nem érkezett el. A községenként való titkos szavazást — tekintettel közigazgatási berendezésünkre, — veszedelmesnek tartja. Az általános választójog megvalósítása, úgy amint azt uton-utfélen hangoztatták, romlásba döntené a nemzetet.

Zsolnay Miklós, mint a gyáripár szempontjából felkért előadó, kijelenti, hogy nincse egy nézetben Thék alelnökkel. A választói jognak szélesebb rétegekre való kiterjesztése olyan áramlat, világszerte, amely ellen küzdeni nem szabad, sőt ellenkezőleg a gyárosoknak ezt a törekvést a legerélyesebben támogatni kell. Követelnők kell a gyárosoknak, hogy minden felnőttnél egyén, minden munkás is, aki írni és olvasni tud, felruháztassék választói joggal. Az iparegyesületnek a választójogra vonatkozó felterjesztésében kérnie kell az összeférhetetlenségi törvény enyhítő megváltoztatását is.

Somló Jenő asztalosmester a kisipar szempontjából szólván a kérdéshez, csatlakozik Soltész titkárnak a múlt ülésben előadott fejtegetéséhez és a kisiparosság érdekében is elsőrangú kívánságnak mondja azt, hogy a mai törvényhozás helyét olyan parlament foglalja el, amelynek érdeke van az ipari érdekek iránt. (Helyeslés.) A választójog gyakorlására nézve legelső és legfontosabb kellék a titkosság. (Élénk helyeslés.) Végül kívánja a választókerületeknek olyan beosztását, hogy az iparilag jelentősebb városok önállóan választószanok képviselőt. (Hosszan tartó zajos helyeslés.)

Dr. Soltész Adolf titkár a munkásviszonyok szempontjából világította meg a választói reform kérdését. Utalván a rendelkezésre álló statisztikai adatokra, megállapítja, hogy a munkásosztálynak a választójogon való mai részesedése nincsen arányban ennek az osztálynak gazdasági, társadalmi és kulturális jelentésével és hogy pillanatig sem lehet kétséges az, hogy ezt a mai aránytalanságot

és igazságtalanságot megszüntetni elodázhatatlan kötelessége az államnak, amelynek fentartásához oly jelentékeny mértékben járul a munkásosztály mind munkájával, mind igen jelentékeny adózásával. (Élénk helyeslés.) De, hogy ha nem a jognak, hanem a szükségességnek, az államérdeknek és kiált az ipari érdekeknek az álláspontjára helyezkedünk is, akkor is minden ok a politikai jogoknak a munkásokra való kiterjesztése mellett szól és komoly számbavehető okot ennek a jognak a kiterjesztése ellen nem találunk. Az önálló iparosoknak és az iparosságoknak az érdekei a parlamentben azonosak. Mind az önálló iparúzóknak, mint az ipari munkásoknak egyformán érdekei a városi polgárság politikai befolyásának növelése, a demokratikus politika, a nép egyetemes jólétére irányuló, az ipar vagyonsodását fejlesztő politika. A múlt és jelen példáira hivatkozva, bizonyítja, hogy az iparúzó polgárságnak leghatalmasabb, legértékesebb és legmegbízhatóbb politikai szövetsége a munkásság. (Ugy van.) Ma, amikor a helyzet tökéletesen megérett arra, hogy az általános választói jog és ami ezzel kapcsolatban elmarathatatlan: a titkos szavazás és a községenként való szavazás alapján alkottassék meg a választójog reformja. (Élénk helyeslés.) akkor az igazság, amely évtizedek óta hasztalan igyekezett csak féligmeddig is méltó képviselőre jutni a nemzeti tanácsban, nem helyezkedhetik más álláspontra, mint a modern, a demokratikus és minden jogos érdeket kielégítő reform álláspontjára. Végül hivatkozik a multkori előadásában elmondottakra és kéri, hogy tárgyalás alapjául akkor előterjesztett javaslatait fogadják el. (Hosszas, élénk helyeslés.)

Matlekovits Sándor, Fenyvessy Adolf és Thék Endre helyreigazító észrevételei után Matlekovits elnök a vitát bezárta és végül kimondta, hogy

az Országos Iparegyesület szakosztályai felkéri a végrehajtó bizottságot, hogy oly értelmű javaslatot terjesztszen a belügyminiszter elé, amelyben kéri, hogy a választójog általános legyen és hogy annak gyakorlása titkosan és községenként történjék és végül, hogy az összeférhetlenségi törvény reformáttassék.

A megjelentek az elnök enunuciációját hosszas éljenzéssel kísérték.

A pártönkivüli függetlenségiek.

A pártönkivüli függetlenségi képviselők csoportjának tagjai ma este teljes számban gyűltek össze gróf Károlyi József elnöklésével az Országos Kaszinó külön termében, hogy a politikai kérdéseket megvitassák. Az értekezleten felhatalmazták az elnökséget a fegyverszünet esetleges meghosszabbítására irányuló tárgyalások vitelére és egyben elhatározták, hogy csütörtökön este 8 órakor folytatódólag értekezletet tartanak, amelyen a további kérdéseket beszéljük meg.

ahol nem kell szakképzettség. Beállt tehát talyigásnak olyan gazdához, akinek hat-három talyiga képezte tulajdonát, de aki maga már túlhaladta a nyolczvan évet és így többet nem dolgozhatott. A felfogadott hat leány közül egyedül az én talyigásom becsülte meg magát. Az öreg példáját követte, takarékosan élt és lassan megszédte magát. Először megvette az egyik lovat a talyigával, majd a másodikat és a harmadikat gazdája halálos ágyán ajándékba adta neki. Mikor így meg volt alapítva az exisztenciája, feleségül vett egy falujabeli lányt és azóta immár közel nyolcz éve a legnagyobb egyetértésben, meglegedetten élnek egymással.

Az ünnepek közeledéséről, az év végén szokásos mulatozásokról is szó esett. A Szilveszter-éji duhajkodás ismeretlen volt talyigás barátom előtt. Új esztendő első napján is csak akkor pihent és otthon családjá körében szórakozott, amikor ez vasárnapra esett, mert őt fuvaronkint fizetik és így amikor a törvény engedi dolgoznia kell. Valósággal felvidul az arca karácsony-ünnepének említésénél. Figyelmeztettem, hogy ez évben vasárnapra esik a karácsonyest és ezzel megindítottam a szóáradatot, amelynek nem szakadt vége, amíg mindent el nem mondott. Nyolcz évi házasságának ez lesz a második kedves karácsonyünnep. Akkor januárban tartotta lakodalmát az asszonnyal és mire eljött december eleje, az Uristen jóvoltából a felesége megajándékozta az aranyos Pistivel. A karácsony ez évben, úgy mint most, vasárnapra esett. Elvégezte három lova megétetését, megtisztítását, kényelmes nyugvó-

ágyat készített számukra, hogy alaposan kipihenhessék magukat szabad napjukra és aztán ment vásárolni. Aprócska karácsonyfát, melléje apróságokat a gyerekeknek, meg az anyjának; aztán hazament, az asszony körül szorgoskodott, feldiszította a fácskát és mire besötétedett, kigyultak a gyertyák. Az Estvány akkor mindössze kéthetes volt, de azért megértette az ünnepet. Hisz ugy örült az égő gyertyáknak. Ahogy a karján fogta, folyvást utánuk kapkodott. Azóta elmúlt hét esztendő. Ez a hét karácsony neki egyedül szomorúságot jelentett, ott kellett lenni neki a talyigák mellett és nem lehetett karácsonyfát eszínálni. December 25-ike szabadnap volt ugyan és ilyenkor próbálta helyrepolitni a mulasztást. A gyerekek örültek — közben még két lánya is lett — de ő bizony nem volt képes felvidulni. Amikor huszonegyedikén este kilencz órára hazavetődött, éles fájdalom járta át a szívét. A gyerekek már aludtak. Az ő aranyos Sisiája — így nevezte önmagát a Pistike — felébredt ugyan, amikor apuka hangját meghallotta, de a puszt csak félálomban adta és hamarosan megint tovább aludt. Nagyon bántotta az éppéle sötét és hangtalan karácsonyest. Egyedül ilyenkor tudott haragudni azokra a szerencsésekre, akik minden évben ünnepehetik a maga napján, 24-én a karácsonyestét. Ez a keserűség aztán ugy bevette magát lélkébe, hogy a másnapi karácsonyfaünnep nem tudta gyönyörködtetni.

Hiába tagadjuk, hasztalanul védekezünk és kárba vész minden filozofálás. Kicsinyek, nagyok, okosak és műveletlenek, váro-

siak és falusiak egyaránt rabjai vagyunk a szokásnak. Nekünk bezzeg 25-én már nem kell a 24-iki karácsonyfaünnep, mivel évtizedek óta 24-én üljük meg Krisztus születésnapját.

Az én talyigásom az ez évi karácsonyt mint a megváltást üdvözlö. Vasárnapra esik újra a szent est. És most már nem egymaga fogja végezni az előkészületeket. Ott lesz mellette a párja is. És mindenekfelett mindennévé magával viszi a Sisit. Így aztán többször fog örülni; Pistuka maga fog segíteni az ünnepet minél kedvesebbé tenni. A nővéreké még aprócskák; azok nem elég okosak ehhez. Megmondta neki: ez az ünnep a Krisztuska születésének emlékére lesz megülvé. És ilyenkor a jó gyerekek szép ajándékokat kap. Hisz a Pistike is majdnem ezen a napon született. A tizenhárom nap előtti születéséről való megemlékezést áthelyezték ebben az évben erre a napra, amely az apuka legkedvesebb napja minden hét esztendőben, de legkeserűbb, legkelletlenebb fájdalma a közbeső hat éven át. Ki tudja, mit hoz a következő hét év?! Ki tudja, hol lesz akkor már apuka és ki tudja, nem-e ragadja el a kegyetlen betegség a drága Sisit?! Az ez évi karácsonyra az én talyigásom könnyekkel a szemében készülődik, amint hogy a legnagyobb öröm megrikat bennünket. Annnyira pusztuló a földi boldogság, hogy amikor a legtöbbet kapjuk belőle, félünk a mérték megtelésétől és ennek folytán a fordulat gyors bekövetkezésétől.

Uj pártalakulás.

A legújabb pártalakulás a független kisiparosok- és kiskereskedőké lesz. Ennek szervezői legutóbb tizenkéttagú bizottságot küldtek ki a párt programjának megállapítására. A programot január hónapban a pesti Vigadó nagytermében tartandó nagyszabású gyűlésen fogják publikálni. — Az alakuló nagygyűlésre az országgyűlési pártok közül mindazokat meghívják, amelyek programja a kisemberek támogatását is felöleli.

A drágasági pötlék.

Az Állami Tisztviselők Országos Egyesületének vasárnapi rendkívüli közgyűlésének határozatából kifolyólag holnap küldöttség fogja felkeresni a családi és drágasági pötlék ügyében a miniszterelnököt, a pénzügyminisztert és valamennyi országgyűlési párt elnökségét. Először *Lukács László* pénzügyminiszternél fog tisztelegni a küldöttség gróf *Bathányi Tivadár*, az országos egyesület elnökének vezetésével. A pénzügyminiszter a képviselőházban fogadja a küldöttséget. A deputáció tagjai a képviselőháznak dunaparti folyosóján reggel tíz órakor gyűlekeznek és innen mennek a pénzügyminiszterhez. Az országgyűlési pártok elnökénél való tisztelegés időpontját holnap közlik a küldöttség tagjaival.

Az Országos Vasutas Szövetség *székesfehérvári* kerülete *Koller Ede* állomási alfnök elnöklésével értekezletet tartott, melyen a drágasági pötlék kérdésével foglalkoztak. *Tarján Géza* mérnök és *Halász Károly* hozzászólása után a következő határozati javaslatot fogadták el: Elhatározza a székesfehérvári kerület választmánya, hogy a debreczeni kerület felhívásához csatlakozva, az alapszabályok értelmében, *rendkívüli országos gyűlés* hívassék egybe sürögösen, melynek tárgyát a drágasági pötlék ügyében való egyöntetű állásfoglalás és határozat képezi. Ezen határozatról a debreczeni és a többi társkerületet és a központi vezetőséget azonnal értesítették.

A horvát választások.

A választások előtti utolsó vasárnapon a választási bizottság a Drávántul országos gyűlést általánossá vált. A legújabb kerületben e napon mondták el a jelöltek programbeszédüket és bár a jelöltségváltások helyével-közzel igenis lefolyásnak voltak, de rendezésükre sehol sem került a sor.

Az egyesült horvát jogpárt választási bizottsága a küszöbön levő képviselőválasztásnál a kerületi választókerületben dr. *Frank József* ügyvédet jelölte, aki a kerületet huszonnyolc éven át képviselte a horvát tartománygyűlésen. Dr. *Frank*, aki éveken keresztül vezére és elnöke volt a horvát jogpártnak, levelet intézett a választási bizottsághoz, amelyben közli, hogy egészségi állapotára való tekintettel a jelöltséget nem fogadja el s maga helyett fiait, dr. *Frank Iván* ügyvédet ajánlotta képviselőjelöltül. A bizottság sajnálatlaltal vette tudomásul dr. *Frank* választását, ami a politikai élettől való visszavonulását jelenti s *Frank* József újant jelölte a kerületben. A *Frank József* vezetése alatt állott jogpárt egyébként tudvalevőleg beolvadt a *Starcevic*-pártba. *Frank József* maga évek óta fekvő beteg s az utóbbi időben már nem is játszott aktív szerepet a politikai életben.

A választókerületekből érkező jelentések szerint a nemzeti munkapárt jelöltjei szép kilátással mennek a választási küzdelembe. Zágrábban a választási mozgalom nyugodt lefolyású és rendkívüli tünetek nem mutatkoznak. A szociáldemokraták ma este választói gyűléseket tartottak, amelyekben heves támadásokat intéztek a kormány ellen.

Budapest, december 12.

Változások a főrendek névjegyzékében. A 13. rendház 1911. évi december 9-én tartott 15. ülésében az igazoló bizottság jelentése alapján a főrendek névjegyzékén a következő változásokat eszközölte: *Sváb Károly*, ifj. *Lónyai Sándor*, *Klobusiczky János* élethosszigan kinevezett főrendházi tagok nevei, gróf *Wass Albert* élethosszigan választott főrendházi tag neve, dr. *Vályi János* eperjesi gör. kath. püspök neve, báró *Vay Sándor*, dr. *Csávossy Gyula* örökös jogu főrendházi tagok nevei elhalálozás folytán töröltettek. Gróf *Normann Ehrenfels* Rezső horvát-szlavon-dalmatörzsi főrendi képviselő neve — lemondás folytán — ezen minőségében töröltetett. Báró *Gerliczy Ferencz* örökös jogu főrendházi tag tagsági jogának szünetelése — képviselői megbízatás elfogadása folytán — kimondatott. *Véssy Sándor* dunántúli ág. ev. egyházkerületi felügyelő, gróf *Bathányi Vilmos* nyitrai püspök, dr. *Várady Lipót* Árpád győri püspök és dr. *Glattfelder Gyula* eszaki püspök neve beiktattatott. Gróf *Széchenyi Miklós* győri

püspök neve ezen minőségében töröltetett és nagyváradi püspök minőségében beiktattatott. Dr. *Csernoch János* eszaki püspök neve ezen minőségében töröltetett és kalocsai érseki minőségében beiktattatott. Dr. *Hosszu Vazul* lugosi püspök neve ezen minőségében töröltetett és szamosújvári püspöki minőségében beiktattatott. *Ferdinánd Károly Lajos* főherceg neve — főhercegi címéről és rangjáról történt lemondása folytán — töröltetett.

Agrár-vita.

— Hanyag törvényhozók. —

A képviselőház ülése.

Budapest, december 12.

Az az elszomorító kép, amelyet a parlament ásitóan üres terme az ellenőrző közvéleménynek nyújt, ma arra birta a szigorú elnököt, *Návay* Lajost, hogy az ülés elején katalógust olvasson. Nagynehezen összeverődött negyven almce honatya s így a tanácskozást meg lehetett kezdeni. A többi négy száz, tudja a jó ég, hol teljesíti a törvényhozói kötelességet. Valóban megérett már a halálra ez az országgyűlés, amely nem a népet, hanem az uri nemzetörömséget képviseli.

Ma egyébként a földmivelési vitát folytatták és be is fejezték. A felszólalók többségét ezuttal is a munkapárt szolgáltatta, amelynek a részéről *Krolop Hugó*, *Haydin Imre*, *Cserny Károly* és *Solymossy Ödön* álltak sorompóba. Hosszabb beszédet mondott a pártonkívüli *Polónyi Géza* és a Kossuth-párti *Bernáth Béla*, a nemzetiségiek nevében a tót *Juriga Nándor* élt a kritika jogával. A földmivelési ügyi előirányzathoz még *Hock János*, *Haller István* és *Kovács Gyula* is föl voltak iratkozva, de nem élték a szólásjogával, úgy hogy az elnök az általános vitát bezárhatta. Gróf *Serényi Béla* miniszter a csütörtöki ülésen reflektál majd az elhangzott megjegyzésekre.

Részletes tudósításunk a következő:

Katalógus-olvasás.

Návay Lajos elnök feltizenegy órakor nyitja meg az ülést.

Tekintettel arra, hogy a képviselők nagyon gyér számban vannak jelen, a házszabályok értelmében felolvastatja a névsort. A névsorolvasásból megállapítja, hogy negyven képviselőnél több van jelen, a Ház tehát tanácskozásképes. Kéri a képviselőket, hogy az ülések elején jelenjenek meg, hogy a tanácskozásképeség már akkor megállapítható legyen.

A mult ülés jegyzőkönyvét hozzászólás nélkül hitelesítik.

Elnök bemutatja a Kuria átiratát, melyben értesíti a Házat, hogy a *Zathurecky István* élesdi mandátuma ellen beadott kérvényt elutasította.

Beöthy László kereskedelmiügyi miniszter bemutatja az iparfelügyelők évi jelentését és több vicinális vasút engedélyezéséről szóló törvényjavaslatot terjeszt be.

A földmivelési tárcza.

Következik a földmivelési tárcza költségvetésének folytatódó tárgyalása.

Krolop Hugó helyesli a miniszternek a gazdasági iskolákra vonatkozó reformját. Üdvözl, hogy a miniszter e tanfolyamok részére egy vezérfenalat dolgoztatott ki. Helyesli, hogy mindezen czélokra a miniszter a költségvetésbe 2 és fél milliót vett fel. Az alsóbb fokú népoktatásból, az ismétlődő tanfolyamokon is elő kell adni a mezőgazdasági tantárgyakat. Ezek részére megfelelő tantervekről kell gondoskodni. Sürgeti az önálló gazdasági iskolákról szóló törvényjavaslatot. Ez iskolák kapcsán mintagazdaságokat is kell felállítani. A polgári iskolákat kapcsolatba kellene hozni a középfokú gazdasági oktatással. Sajnálattal konstatálta, hogy a felsőbb gazdasági oktatás szintén nincs meg. Majd éttért a kísérletügyi intézetek méltatására s ezeknek a fejlesztését kérte. Végül konstatálta, hogy az egészséges agrárpolitikának alapja a megfelelő szaktudás. Örömmel üdvözl az altruista bank működését is. Miután még az ingó jelzáloghitelek kérdését is a miniszter figyelmébe ajánlotta, kijelentette, hogy a költségvetést elfogadja. (Helyeslés a jobboldalon.)

Juriga Nándor szintén a legalsóbb fokú földmivelési iskola alapítását tartja legjobbnak a gazdasági népoktatásra. Azt kívánja azonban, hogy ezek az előadások ne csak magyar nyelven, hanem az illető nemzetiség nyelvén is tartassanak. A

földmivelési népet önállóvá kell tenni és szervezetbe kell foglalni, népies gazdasági szervezetekbe. A népek kényszerkiszájtásával is kell fölket adni. Az eladó birtokokat pedig vegye meg a kormány s parcelláztassa. Majd polemizált *Baross Jánossal* a hitbizományok kitelepítése tekintetében. Helyteleníti azoknak a nemzetiségi érdekekre való kiterjesztését. A költségvetést nem fogadja el.

Haydin Imre szerint *Juriga* félreértette *Baross* propezióját. A kormány nem akarja elvenni a nemzetiségi földjét. A felvidéki tót nép érdekében szóvá teszi, hogy sok helyütt nem volt elég az idej takarmány s krumplitermés. Ezeknek az árai nagyon felszöktek. Kéri a miniszter segítségét. Sajnálja, hogy a *Vág* völgyében eladott *d'Harcourt* birtokot nem a kormány vette meg s adta ki parcellákban.

Polónyi Géza a drágaság kérdéséről beszél. A magyar termelő-osztályt szerinte soha igaztalanabban nem vádolták meg, mint most. Bécsben az argentinai hussal próbálkoztak s kiitták, hogy az a hús hasznavehetetlen. De az argentinai hús révén Ausztria vámentesen ipari feldolgozásra való anyagot is kap. Kérde, mi az oka, hogy *Montenegro* kedvéért a cattarói öbölből élő állatbehozatal engedélyt adunk? Ha e téren nem kap megnvutató felvilágosítást, nem szavazza meg a montenegrói szerződést sem. Ami a kompenzáció kérdést illeti, nagyon elasztikusnak s szerencsétlenül megválasztott alapnak tartja. Az annabergi csatlakozás közérdek és szükséges is, de nem kompenzáció a hushozozatalért az állattenyésztéssel foglalkozóknak, hanem más foglalkozási ágaknak. Ezután egy testnevelési kérdést tett szóvá. Hosszasan s megleg szavakkal emlékszik meg a testnevelés fontosságáról. Azt javasolja, hogy a testnevelés czéljaira adóztassuk meg a bukmekeket. Ebből aztán egyenlően részesedjék a kultuszárca és a honvédelmi tárcza. Ebből előbbi fejleszse a tornatanítók szakoktatását, utóbbi pedig a hadseregben fejleszse a sport szeretetét. Ezirant határozati javaslatot is nyújt be. A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés a baloldalon.)

Elnök tíz perczele felüggeszti az ülést.

Szünet után.

Cserny Károly azt kívánja, hogy az állam vállalja magára a Központi Hitelszövetkezet ellenőrzési költségeit s a kormány adjon nagyobb betétet ennek a hitelszövetkezetnek. Az állategészségügyi közgazdasági törvényben kellene rendezni: *Sürgeti* a Fertő lecsapolását és a *Lajtha* medrének rendezését. A költségvetést elfogadja. (Helyeslés a jobboldalon.)

Bernáth Béla örömmel járul hozzá *Polónyi* indítványához. A tornatanítók mostoha helyzetének javítását a miniszter jóakarátába ajánlja. *Szabó István* tévedett akkor, amikor azt állította, hogy *Darányi* eljettette a telepítési és parcellázási törvénytervezetét. A mezőgazdasági hitel rendezése nagy érdeke volna a gazdáknak, különösen a bortermelőknél. (Helyeslés.) Az 1908-iki bortörvény nagy terheket ró különösen a tokaji bortermelőkre. A homoki bor konkurrencziája nagy kárt okoz a tokaji bornak, úgy, hogy a tokaji termelő, akik pedig sokat fektettek bele szőlőjükbé, egyre-másra tönkremennek. Nálunk tilos a cukrozás, az osztrákok pedig elárasztják a külföldet cukrozott borral, sőt hazánkban is árulják tokaji bor néven. Ezen segíteni kell. Kéri a minisztert, hasson oda, hogy az osztrákok is büntessék a borhamisítást. (Helyeslés.) A tokaji bor kivétel nagyban gátolja az orosz vámszerződés. Kéri a minisztert, hogy a jövő szerződésben védjék meg a magyar érdekeket. A kisemberek számára meg kell javítani az értékesítési viszonyokat. A homoki bor ellenében a hegyi borok védelmét sürgeti, mert Tokaj, Érmellék tönkre megy. A kisgazdáknak nemcsak szőlővesszővel való támogatását szorgalmazza. A költségvetést pártállásánál fogva nem fogadja el. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Solymossy Ödön rámutat arra, hogy az 1908-iki bortörvény tönkretette borkereskedőinket. Ennek az az oka, mert az 1907-ik évi osztrák bortörvény nem azonos szöveggel a miennkel. Kéri a minisztert, hasson oda, hogy ez valamiképp reparáltassék. A drágaságon a miniszter csak úgy tud segíteni, ha ebben a gazdaközönség egyöntetűen támogatja. A költségvetést elfogadja. (Helyeslés a jobboldalon.)

Elnök ezután az általános vitát bezárta.

Gróf *Serényi Béla* földmivelésiügyi miniszter kérte, hogy beszédét legközelebbre halasztassa.

A Ház megadja az engedelmet.

Elnök háromnegyedhárom után félbeszakítja a tanácskozást, megállapítja a holnapi ülés napirendjét s berkeszti az ülést.

Orvosi fakultás Debreczenben.

— A közoktatásügyi bizottság ülése. —

Budapest, december 12.

A közoktatásügyi bizottság ma délutáni ülésén foglalkozott az új egyetemek felállítására vonatkozó törvényjavaslattal és a tárgyalás során elfogadta báró Láng Lajosnak azt a módosító indítványát, amely lehetővé teszi, hogy Debreczen városa már legközelebb teljes egyetemhez jusson és az orvosi fakultás már az 1912 évben felállíttassék.

E jelentős eredmény elérésében teljes sikere van báró Láng Lajosnak kívül Bakonyi Samunak és Tüdős Jánosnak. Debreczen országgyűlési képviselőinek, akik mindent elkövettek, hogy Debreczennek a teljes egyetemet biztosítsák.

A bizottság üléséről részletes tudósításunk a következő:

A képviselőház közoktatásügyi bizottsága ma délután 6 órakor gróf Zichy János közoktatásügyi miniszter részvételével Zsilinszky Mihály elnöklelt alatt ülést tartott. Napirenden volt a debreczeni és pozsonyi m. kir. tudományegyetem felállításáról szóló törvényjavaslat tárgyalása.

A javaslatot Szüllő Géza bizottsági előadó ismertette, melynek során kifejté, hogy téves az a hit, mintha csonka egyetemről lenne szó, hisz az egyetem fogalma magában foglalja a teljességet s így Debreczenben is lesz orvosi fakultás.

Mártonffy Márton rövid észrevétele után Sággy Gyula örömmel üdvözli a javaslatot, mely kulturális szempontból igen előnyös hatást fog előidézni. Sürgeti a szegedi egyetem felállítását, mely jelentős város kulturális igényeinek kielégítése tekintetében az állam részéről eddig vajmi kevés történt.

Lukács György kívánatosnak tartaná, hogy valamint a közép- és az elemi oktatást szerves törvények rendezik, úgy a felsőbb oktatás is szerves törvény által rendeztesse. Hogy Debreczennek orvosi karral is felruházása már most határozatba menjen, azt egy új, kevésbé ismert szemponttal is támogatja. Ugyanis a József királyi herceg szanatórium egyesület Debreczen város támogatásával Debreczenben a tüdőbetegek számára már 1912-ben nagyszabású népszanatóriumot létesít, amely közegészségügyi intézmény szintén bevonható az orvosi egyetem tanulmányi céljai körébe.

Gróf Apponyi Albert nagy elismeréssel van a miniszter iránt, hogy a régóta vajdó kérdést dűlőre vitte és a városok megválasztását is szerencsésnek tartja. A tanszabadságnak és az akadémikus felelősségnek elvét mielőbb törvényben kell megállapítani. A teljes egyetem fogalma azonban ugyanugy rugalmas fogalom. Igen ajánlja a miniszter figyelmébe, hogy a gazdasági kiképzést az egyetemmel kapcsolatban hozza. E kérdés helyes és praktikus megoldására gyönyörű dolgokat látott Amerikában az itihakai és wisconsini egyetemeken.

Báró Láng Lajos nemcsak a maga, de Bakonyi Samu és Tüdős János debreczeni képviselőtársai nevében is szót emelvény. kijelenti, hogy a javaslat indokolásának ama részét, mely 1912—21-es terminushoz kötött meghatározott fejlesztési programot ad, nem fogadhatják el és azon óhajukát fejezik ki, hogy mielőbb az előfeltételek megvannak, akkor a teljes egyetem mindkét városban — terminus nélkül, legkésőbb a javaslatlall megállapított tíz esztendőn belül — de lehető legrövidebb idő alatt állíttassék fel és az egyetemek részletei juttatott állami hozzájárulások a két új egyetem között egyenlő arányban osztassék fel. A javaslat második szakaszához pedig a következő szöveg felvételét javasolja: „A törvény életbeléptetése után a vallás- és közoktatásügyi miniszter által meghatározandó időben a pozsonyi állami közoktatásügyi bizottság Debreczenben időközben az egyetemi oktatás céljainak megfelelő közoktatás állíttatik fel és azt Debreczen szab. kir. törvényhatóság város az államnak ellenszolgáltatás nélkül rendelkezésére bocsátja, ezen közoktatás is mint az illető egyetemek orvostudományi karának kiegészítő része, a vallási és közoktatásügyi miniszter tárczájába vétetik át.”

Gróf Zichy János kultuszminiszter a felmerült észrevételekre reflektálva kijelenti, hogy kezdetből fogva úgy kontemplálta a vidéki egyetemek szervezését, hogy a tárgyalás alatt álló javaslat csak a kezdetét képezi e kérdés megvalósításának. A legközelebb felállítandó egyetem helyének megválasztásánál Szeged város igényét fontolóra óhajta venni. Báró Láng Lajos felszólalására reflektálva kijelenti, hogy már május 16-án exponéjában kijelentette, hogy teljes egyetemet kíván a fokozatos fejlesztés elve alapján felállítani. Debreczenben is óhajta az orvosi kar létesítését is, de az időpontra nézve csak annyit

mondhat, hogy mielőbb az egyetemi oktatás céljainak megfelelő kórház állíttatik fel és azt Debreczen város az államnak ellenszolgáltatás nélkül feladja, az orvostudományi kar is fel lesz állítható. Végül megjegyzi, hogy az egyetemek részére juttatott állami hozzájárulások a két új egyetem között egyenlő arányban lesznek megosztva.

A bizottság a javaslatot általánosságban és részleteiben elfogadta.

A tripoliszi háború.

— A Dardanellák. — Csarikov alkuszik. — Az ifju-törökök és Anglia. — Sürgős előleg a portának. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, december 12.

Törökországot a kilátástalan háború minden fórummal alkudozni készíti. Ugy hat ebben a szerepében Törökország, mint a tékozló fiu, aki uzsorások kezébe került. Csarikov új javaslatokkal szorongatja, hogy nyissa meg a Dardanellákat, új ajánlatokat tesz és szerződéseket ajánl. A másik oldalról Angliával keres barátkozást, hogy az ő védelme alatt lemondassa Oroszországot a Dardanellák megnyitására vonatkozó követeléseiről. Közben kifogy a török államkassza a háborús költségek miatt s ma-holnap 800.000 font előleget vesz fel a dohányjüvedéktől, aminek ellenében öt esztendő szerződés meghosszabbítást kell adnia. Általános zavara közepette visszavonta az olaszok kiutasítására vonatkozó rendeletet, holott Tripoliszban egymás vérét ontják az ellenfelek.

Mai hireink a következők:

Grey a Dardanellák megnyitásáról.

Konstantinápoly, december 12.

A „Jeni Gazetta” közli annak a beszélgetésnek tartalmát, amelyet sir Edvard Grey angol külügyi államtitkár a londoni török nagykövettel folytatott. Ezerint sir Edvard Grey ezeket mondotta:

— Bármilyen kedvező feltételek mellett kívánja is az orosz kormány a Dardanellák megnyitását, azon a tényen nem változthat, hogy a tengerszoros megnyitása új veszedelmet kell, hogy jelentsen a békére nézve.

Csarikov új akciója.

London, december 12.

A Daily Telegraph konstantinápolyi távirata szerint Csarikovnak a török külügyminiszterrel való tanácskozása nem más, mint az igazi tárgyalás bevezetése. Oroszország főajánlja Törökországnak, hogy lemond a Fekete-tenger partjain való vasutak építésének jogáról és még sok más kedvezést hajlandó adni Törökországnak, amiért beérné azzal, hogy hadihajói csak egyenként és a török hajók kíséretében mehosszenek keresztül a Dardanellákon. Oroszország számít Franciaország és Anglia támogatására és arra, hogy Németország ebben a kérdésben nincsen érdekelve.

Oroszország kudarcza.

Bécs, december 12.

Az az akció, melyet Oroszország a Dardanellák megnyitására indított, kudarcot vallott. Itteni diplomáciai körökben, ahol jól vannak informálva a konstantinápolyi eseményekről, azt mondják, hogy a Dardanellák kérdése egyelőre ismét lekerül a diplomáciai tárgyalások napirendjéről, mert Oroszország nem tudta megnyerni az érdekelt nagyhatalmak hozzájárulását. Az orosz kormányhoz közelálló lapok most már leintik az egész akciózt. Azt a hírt, hogy örgróf Pallavicini, Ausztria és Magyarország konstantinápolyi nagykövete ebben a dologban tárgyalásokat vitt volna, itt a leghatározottabban megczafolják. Ausztria-Magyarország nem avatkozott bele ebbe a kérdésbe, mert hiszen Oroszország szövetségese

társai, az entente-hatalmak sem járultak hozzá Oroszország akciójához.

Éjszakai ütközet.

Benghazi, december 12.

Az e hó 11-ére virradó éjjel az ellenség Heves támadást intézett előretolt frontunk ellen. Heves harc után visszavertük az ellenséget. Ezután áttértünk a szuronytámadásra. Az ellenség közül 36-an, köztük három török, halva maradt a csatatéren. Számos halottat és sebesültet az ő védelme alatt elvitték. Nekünk három halottunk és 12 sebesültünk volt.

Az olaszok kiutasítását elhalasztották.

Konstantinápoly, december 12.

Marshall német nagykövet előterjesztése folytán, hogy az olaszok kiutasítása a megerősített helyekről, rossz benyomást tenne és újabb bonyodalmakat idézne elő, az intézkedés végrehajtását bizonytalan időre elhalasztották. Szmirnában pedig a kiutasítást egyelőre rendőri felügyelettel helyettesítették.

Lelőtt aeroplanok.

Róma, december 12.

Tripoliszból jelentik, hogy a legutóbbi napokban a mozelai és kazimai táborok fölött nyolc aeroplan kóválygott, amelyeket az arabok lelőttek és teljesen összeromboltak. Az aviatikusok sorsáról semmi hír.

Előleg a török kormánynak.

Konstantinápoly, december 12.

A dohányjüvedék 800.000 font előleget ajánlott fel a kormánynak, ha a szerződést tizenöt évre meghosszabbítja. Az erre vonatkozó tárgyalások már megindultak a dohányjüvedék és a kormány között.

KÜLFÖLD.

Az osztrák költségvetési provizórium. Az osztrák képviselőház ma tárgyalta a költségvetési provizóriumot, amelyet Zaleski pénzügyminiszter védelmezett. A miniszter emlékeztet ama nagyszámú határozati javaslatokra, melyeket a költségvetési bizottság egyes tételek emelése dolgában elfogadott és konstatálja, hogy sok téren még nagyon visszamaradtunk, így a felső- és középiskolaügy, utak és hidak építése, folyószabályozás, posta- és táviratügy, iparfejlesztés, közegészségügy téren. A földművelésügyi költségvetésben sem ki-elégítő egyetlen tétel sem. Mindezen téren nagy feladatok várnak teljesítésre. A miniszter rámutat továbbá azokra az óriási terhekre, melyeket az állami alkalmazottak anyagi helyzetének javítása, a vizgazdasági javaslat, valamint a helyi érdekű vasutak hálózatának kiterjesztése okoz. Mindent meg akarunk tenni, hogy belső állami és gazdasági szervezetünket fejlesszük, virágzóvá és erőteljessé tegyük. De minél inkább igyekszünk óriási tökéket gazdasági életünk gyümölcsösztetésére befektetni, annál inkább kell gondoskodnunk javaink védelméről is. Semmiesetre nem szabad kockáztatnunk azt, hogy esetleges háborús lehetőségek a fejlődést zavarják és hogy minden munka mérhetetlen katasztrófák következtében összeomoljon. Mindezt csak úgy kerülhetjük el, ha támaszkodva egy erős hadseregre és flottára, mint kerestett szövetséges és veszélyes ellenfél megtartjuk szerepünket az európai államok konzertjében. Ezután többen a költségvetési provizóriumhoz szólnak hozzá.

A költségvetési provizórium folytatolagos második olvasása során Hillebrandt szemérem veti a kormánynak, hogy a drágaság kérdésében passzív magatartást tanúsít. Gróf Stürgkh is a magyarok szolgásgába süllyedt és jóváhagyta az előző kormánynak a huskérdeben elkövetett hazafurását. Állást foglal az állandóan növekvő katonai terhek ellen és utal azon törekvésekre, amelyek a hármasszövetség szétrobbantására és egy Olaszországgal való háború előidézésére irányulnak. (Helyeslés a szociáldemokratáknál.) Bottisti élenken tiltakozik a háborús-párt politikája ellen, amely új erődöket és új zászlóaljkat kér az Olaszország elleni hadjáratra. (Helyeslés a szociáldemokratáknál.) Einspinner a parlamentben uralkodó szomorú helyzetet vázolja és hibáztatja, hogy Ausztria érdekeit alárendelik Magyarország érdekeinek. Szól a foszfor-tilalomra és utal arra, hogy az már Ausztriában ez év végén lép hatályba. Az osztrák kor-

mány sajnos elmulasztotta, hogy a hazai gyufagyártás védelmére megfelelő intézkedéseket tegyen. A fenyegető magyar és külföldi konkurrencziával szemben határozati javaslatot ajánl az osztrák gyufagyári ipar védelmére. Ezután az általános vitát berekesztik. Vezérszónokokká *Tusart* és *Proschelet* választják. Egy helyreigazító felszólalás után a tárgyalást fél 10 órakor megszakítják.

Reichsrath munkaprogramja. Bécsből jelentik: Ma pártközi értekezleten megállapították a karácsony előtti munkaprogramot. Csütörtökön megválasztják a delegáció tagjait. A költségvetési provizórium tárgyalása után a vasutasokra vonatkozó bizottsági jelentés kerül tárgyalásra. Következik majd több kisebb javaslat, melyet most a bizottságok tárgyalnak, különösen a Szerbiával való szerződések: konzuli és jogsegélyszerződés, a konzuli bíraskodásra vonatkozó törvény. Az olasz fakultás kérdésének elintézéséről is beszéltek és úgy terveztek, hogy a költségvetési bizottság azt még karácsony előtt bucsúztassa el.

A motu proprio ellen. Drezdából jelentik: A második kamara ma tárgyalta a nemzeti liberálisok interpellációját a modernista esküőről és a legutóbbi pápai motu proprio-ról. Az interpellációra válaszolva, a kultuszminiszter kijelentette, hogy a motu proprio remélhetőleg Németországra nem fog alkalmaztatni és ellentmond az alkotmánynak és ezért a kormány azt egyáltalában nem fogja előterjeszteni felsőbb jóváhagyásra. A modern jogállam szuverenitása egyáltalában nem tűri a beavatkozást az állampolgárok állami és alkotmány szerinti jogaiba. A felekezeti béke biztosítása azonban a jövőben is egyik legfőbb feladata lesz a kormánynak.

A lengyel választóreform. Bécsből jelentik: A galicziai választójogi reform ügyében lengyelek és rutének közt folyt egyezkedő tárgyalások megfellektek.

Zavargások Montenegróban. Cettinjből táviratozzák: Skutari környékén több községben zavargások törtek ki, amelyek óriási mérvet öltöttek. Eddig 1200 ember fogott fegyvert. Minden nap véres összecsapásokról érkezik hír. A király nem fogadta el a kormány lemondását, sőt ellenkezőleg bizalmát fejezte ki. Miután a szkupstina is kész a *Tomanovics*-kabinetet támogatni, a kormány helyén marad. Már holnap lesz a szkupstina ülése.

A kötelező orosz nyelv Lengyelországban. Pétervárról jelentik: A birodalmi дума folytatta a lengyelországi városi közigazgatás újjászervezésére vonatkozó javaslat tárgyalását és hosszabb vita után elfogadta azt a rendelkezést, amely szerint a városi hivatalok a kormányhivatalokkal orosz nyelven tartoznak levelezni. A belső ügyvezetésben az orosz nyelv mellett a lengyel nyelv használata is megengedhető. A városi dumában és a városi közigazgatásban szóbeli nyilatkozatoknál az orosz vagy a lengyel nyelvet lehet használni. A városi képviselők határozatai azonban orosz nyelven fogalmazandók, ha ezt a törvény előírja. Együttel elfogadták *Alerejer*, a varsói orosz lakosság képviselőjének pótvajaslátát, amely szerint a városi дума elnöke sz ültést orosz nyelven tartozik vezetni.

Lembergől táviratozzák: A chelmi kormányzóság területén a hatóságok körültekintő intézkedéseket tettek, mert a lengyel lakosságot előrelátóan fel fogja bősíteni a chelmi kormányzóság elkülönítése s az ottani lengyelek eloroszosítása. Meg van tiltva a katolikus papságnak, hogy erről szent beszédekben a templom szöszékeiről megemlékezzenek. Az egyes városokban kozákok szállották meg az utcákat, a falvakban a templomokat bekerítve tartja a katonaság. A lublini és kielcei kormányzóságok területén is tilos a chelmi kormányzóság különválasztásáról beszélni. A lakosság izgatottsága nem ismer határt.

Németbarát hangok. Londonból jelentik: Beresford lord Leicesterben beszédet mondott, amelyben foglalkozott a flottára vonatkozó legutóbbi nyilatkozataival és kijelentette: nem látja be, hogy Németországgal miért ne juthatnának megegyezésre. Németországtól nem akarjuk elvitatni a terjesztés jogát, amely őt mint egy nagy nemzetet megilleti. *Böven van hely a világon mindkettőnk számára.*

Hivatalvesztésre ítélt tengernagy. Pétervárról jelentik: A haditengerészeti törvényszék a „Panteleimon” és „Efstaphij” hadihajók haváriája dolgában *Boström* altengernagyot, a fekete-tengeri flotta volt parancsnokát, akik mint a császár követe a nyáron látogatást tett a román királynál, bűnös-

nek találta és fegyelmi uton *hivatalvesztésre* ítélte. *Tregubov* kapitányt és *Klupfeil* kapitányt, a két hadihajó parancsnokait dorgálásra ítélték.

Olasz jogi fakultás Prágában. Bécsből jelentik: Eleinte tréfának tartották, de ma már tény az, hogy az olasz jogi fakultást Prágában állítják föl és az osztrák közoktatásügyi kormány részéről már előkészítő lépések történtek alkalmas telek vásárlására az olasz jogi fakultás részére. A kormánynak ez az elhatározása a német nemzeti szövetségnek a költségvetési bizottságban az olasz fakultásnak Bécsben történő felállítására ellen folyó obstrukciójára vezethető vissza. A csehek az obstrukciót ügyesen használták ki a maguk javára. Az olasz fakultás helyéül Prágát proponálták és a kormány elfogadta a tervet. Ha meg is valósítják, Prága lesz a világ legnagyobb egyetemi városa. Lesz egy cseh és német egyetem, egy cseh és német műegyetem és egy olasz jogi fakultása.

A krétai képviselők. Athénből jelentik: A krétai kérdésnek érdekes epizódja játszódik most le. A krétaiak tudvaleg mindenáron Görögországhoz akarnak csatlakozni és a lezajlott görög választások alkalmával *Venizelos* miniszterelnök tiltakozása dacára negyvennégy képviselőt választottak a görög parlamentbe. A képviselők hajóra akartak szállani, hogy Athénbe menjenek. A védőhatalmak Törökország kérésére közbeléptek, hadihajókkal körülvették a krétai kikötőket, hogy megakadályozzák a képviselők elindulását. A képviselők ekkor halászbárkákon akartak keresztüllovasni a hadihajók között, ezek azonban észrevették és visszatartották őket. A képviselők vezérének, *Smolenski* tábornoknak azonban sikerült eljutni Krétából. A görög miniszterelnök kijelentette, hogy egy krétai képviselőnek sem fogja megengedni, hogy helyet foglaljon a török kamarában.

Az athéni távirati iroda jelenti: Kanesi táviratok szerint *Hadzi Michalis*, *Misididakisz* és *Kefaljanisz* forradalmi képviselők tegnap kijelentették az ottani konzulnak, hogy a lakosságot a folytonos bizonytalanság rendkívül kellemetlenül érinti. A krétai hatóságok és kormány teljesen elvonstette tekintélyét és a krétai nép nyugtalanul várja a politikai regimenek a nemzeti óhajoknak megfelelő megváltoztatását. A konzulok utasítást kaptak, hogy minden intézkedést megtegyenek annak megakadályozására, hogy a képviselők Athénbe utazhassanak. A forradalmi párt elhatározta, hogy tiltakozni fog a görög kormány azon intézkedése ellen, hogy a Görögországba jövő krétai képviselőket feltartóztatja.

A spanyol-francia tárgyalások. Párisból jelentik: A „Petit Parisien” című kormánylap mádiridi jelentése szerint *Canalejas* miniszterelnök a minisztertanács ülésén *Franciaország ajánlatát, mint Spanyolország nemzeti méltóságával össze nem egyezhető, vissza fogja utasítani.* Hír szerint a francia kormány azt kívánja, hogy Spanyolország a Marokkó északi részében neki átengedendő birtokok fejében ismerje el a marokkói szultán fenségét. — A francia képviselőház december 11-én kezdi meg a marokkói szerződésre vonatkozó törvényjavaslat tárgyalását. Eleinte az volt a terv, hogy a képviselők szó nélkül áteresztek a javaslatot és később vitát indítanak sok interpelláció felett, de ettől a tervtől elállottak. Lesz tehát vita. De nyomomban rá meg kell bukni a *Cailloux* kabinetnek, mely megkötötte a szerződést, amely lemondott a köztársaság birtokáról. A viszonyok és hangulatok ismerői biztosra veszik, hogy a képviselőház többsége elbuktatja a kormányt. Az sincs kérdés, hogy a *Cailloux*-kabinet még a szerződés elfogadása előtt kénytelen lesz elhagyni helyét. Ha a kormány a szavazáson többségben maradna, a politikai helyzet azért nem lenne bonyolultabb, mert akár el van fogadva addig a szerződés, akár nincs, mindenesetre csak átmeneti kabinetet neveznének ki, amely hónapok múlva egy végleges kormánynak engedné át a helyét. *Deumergue* volt kereskedelmi minisztert emlegetik az ügyvivő kabinet fejéül, a melyet később véglegesen egy *Clemenceau*-kabinet váltana föl. A Marokkó-szerződés a kormányválság semmiképen sem érinti, ha *Cailloux* nem, hát ideiglenes utódja biztosan keresztülviszi a szerződésre vonatkozó törvényjavaslatot.

Roosevelti elnökjelöltsége. Washingtonból jelentik: *Roosevelt* hívei elhatározták, hogy akciót indítanak azért, hogy a jövő évi elnökválasztáson *Rooseveltet* republikánus jelöltnek fölléptessék.

Egy német tudós

elfeledett,
régi dolgokról.

XIV. fejezet.

... Akkor még úgy volt, hogy decemberben a víz olyan keményre összeállt, hogy — bármily különösen hangozzék ez — meg lehetett tapintani. A massa hideg volt és áttetsző. *Bergenhansen* német tudós a víznek ezt az elváltozását a hőmérsék változásával hozza összefüggésbe, bár erről bizonyosat nem lehet tudni.

Amikor a víz így megkeményedett, a partlakók egyenes aczélokot kovacsoltak és a télpukra erősítették. Ezt a műveletet az *Aufschneider*-nemzettség végezte, ahinek ezért fejadót fizettek a többi törzsek. Ha a víz megkeményedett, az egyes törzsek titkos jelkkel értesítették egymást az örvendetes eseményről. *Holdonnermann* egy ilyen titkos írású táblát talált, amely szerinte jelzőtábla volt és arra szolgált, hogy a víz megkeményedésétől adjon hírt a különféle városok lakóinak.

Hyenkor mind a két nembeli fiatalok állati bőrökbe burkolva kivonult a kemény vízhez. rálépett és ide-oda ezaladt rajta. Ettől melegük lett, házasságok is lettek, miután a fiatal emberek a kemény vízről besiettek azokba a hivatalokba, ahol számon tartották az emberek vagyonát.

A kemény vízen igen élénk élet uralkodott, fiatal leányok fiatal emberek fülébe kapáskodva, rugták egymást és az éles vasakkal emlékeztetők rítottak egymás lábászárára. *Breslmayer*, a híres dombovári sírokban talált egy öreg magyart, akinek a lábészársontjára igen ügyesen az ó-testamentom egy fejezete volt fölvesve ilyen vassal.

A kemény vízen egy borszírán is lakott, a „Bogen”. Ez ott bujt a párok közt, sasogott, csábitott, szírendálokot hallatott addig, amíg a fiatal ember szinte szuggesztió alatt fölhívta a lányt:

— Gyerünk lógnizni ...

Akkor aztán lógniztak, a szírén pedig ott bujkált a lábuk alatt, míg sikerült kibuktatni mind a kettőt. Valóságos szerenese volt, ha csak egy láb, egy kar vagy egy kulcsesont tört.

Nagy ritkán népünnepeket rendeztek a kemény vizeken, de ezekről pontos leírás nem maradt fenn. Mindössze *Frankfurter* talált egy töredéket, amelyből kibetűzte, hogy egy ilyen alkalmmal huszonnégy ember a vízbe fuladt, a többi a csónakosok mentették ki.

Ez a népszokás már évszázadok óta kiveszett, valószínűleg azért, mert a víz az istennek se akar megkeményedni.

Ray.

EGYHÁZAK.

— (Református lelkészválasztás Miskolcon.) A dr. *Kun Bertalan* püspöknek, mint lelkésznek halálával megüresedett egyik miskolci református lelkési állomásra tegnap *Farkas Imre* ládázai lelkészt választották meg.

— (Elnökjelölés a pesti izr. hitközségnél.) A dr. *Neumann Fülöp* halálával megüresedett elnöki székre máris nagyban folynak a korteskedések. Jelöltekként emlegetik: *Weiss Manfrédot*, *Kohner Adólfot*, báró *Hatvány Józsefet* és *Székely Ferenczet*.

Az „EGYETÉRTÉS”

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. alatt van.

A szerkesztőség telefonja 788.

A kiadóhivatal telefonja: 706.

Hajsza a bankcsaló után.

— A nyomozás folytatása. —

Az anya beszélt rá a fiát az öngyilkosságra.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, december 12.

A mai nyomozás nem sok eredménnyel járt. Bauer Bajor Lajos, a megszökött bank-sikkasztó olyan ügyesen bujkál a rendőrség elől, hogy a mozgósított detektív-tábor még mindig nem bírta kézrekeríteni. A rendőrség ugyan azt hiszi, hogy még mindig a fővárosban rejtőzik, de a nyomok arra vallanak, hogy Amerika felé vette útját. Ha még Magyarországon bujkál, okvetlenül rendőrkézre kerül, mert a hatóságokon kívül maga a közönség is nagy apparátussal nyomoz. Így ma este a Klauzál-utcában már felhívták a rendőr-felügyelést egy gyanús viselkedő emberre, akire a személyleírás is ráillett, de a kihallgatásánál kiderült, hogy nem ő volt a bankcsaló.

Sokkal szenzációsabb azonban a rendőrség más irányban való nyomozása, amely valószínűvé teszi, hogy az egész család tudott a csalásról. Sőt az egyik fiu, Kázmér vallomása szerint a családi tanács határozatából és édesanyja adta a fiu kezébe a gyilkos fegyvert.

A mai napon sok minden tisztázódott. Így nagyon valószínű, hogy a Berettyóújfalun hivatalnokoskodó Ryhliczky Lajos is bűnös. Erősen tagadta ugyanis, hogy pénzt kapott volna a bátyjától, de a háza közelében, a hid alatt megtalálták a takarékkönyveket és az cseszbankokat.

A nyomozás még sok érdekes körülményt fog a felszínre vetni.

Tudósításunk a következő:

Hajsza Bauer Lajos után.

A detektívek nagy apparátussal folytatják a kutatást Bauer-Bajor Lajos után. Száználvezve detektív nyomoz a főváros egész területén, Palágyi rendőrfelügyelőt pedig rögtön Abbáziába küldték, mert — mint tegnap jelentettük — a csaló ügynök úgy nyilatkozott, hogy a tengerpartra utazik. Bár valószínű, hogy csak a nyomozó hatóság félrevezetésére mondotta, hogy a Quarneró mellé utazik, a rendőrség ezt a nyomot sem ejti el. A csaló arcképét több ezer példányban elkészítették és úgy a hazai, mint a külföldi nyomozó hatóságoknak elküldötték.

A rendőrség emberei már a múlt éjjel végigjárták a főváros összes kávéházait, vendéglőit, mulatóhelyeit, mindenütt felmutatták Bauer Lajos arcképét. Érdeklődtek, hogy a tegnapi napon látták-e ezekben a helyiségekben, de sehol róla felvilágosítást adni nem tudtak. Az összes rendőri felügyelet alatt álló leányoknak megmutatták arcképét és figyelmeztették, hogy ha Bauerral találkoznak, azonnal értesítsék a legközelebbi rendőrt. A vasúti pályaudvarokon nem emlékeznek arra, hogy látták volna Bauert, de könnyen megtörténhetett, hogy az utasok nagy tömegében észrevétlenül szállott valamelyik vonatra. Az sincs kizárva, hogy gyalog ment el a főváros környékén levő valamelyik állomásra és onnan utazott tovább.

A detektívek eleinte azt hitték, hogy Bauer automobilon menekült. Elmentek minden garázsba, de sehol se tudtak felvilágosítást adni a csalóról. Ma délelőtt már megállapították, hogy automobil nem használt menekülése közben.

Ma délután a főkapitányság értesítést kapott a bruck-királyhídi határrendőrségtől, hogy tegnap délután öt óra negyven perczkor a Bécs felé menő 4. számú gyorsvonaton láttak egy embert, akire teljesen ráillik a Bauer személyleírása. A főkapitányság erre rögtön intézkedett, hogy ennek a vonatnak, amely ma déli két órakor érkezett a budapesti keleti pályaudvarra, az egész személyzetét kihallgassák.

A megkerült pénz.

A rendőrség tegnap már lefoglalta a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület érsebtetősi fiókjában Ryhliczky Zoltán százharmvenezer koronás leltárját. A mai számunkban már jelentettük, hogy a csaló azt vallotta, hogy bűntársa, Bauer Laj-

jos valószínűleg Szolnokon az egyik bankban és Siklóson egy rokonánál rejtette el a pénzt.

A rendőrség rögtön intézkedett és elküldte Kerny Géza rendőrfogalmazót Szolnokra, míg Bóvár Béla Siklóra utazott. Kerny ma reggel jelentette is, hogy a szolnoki takarékpénztárban talált is egy gyanús betétet, amely 30,000 koronáról szól és O. K. jellegre van elhelyezve a takarékpénztárnál. A takarékpénztárban elmondták, hogy október végén megjelent ott egy előttük ismeretlen ember, ugy emlékeznek, hogy Bauer fényképéhez hasonlít és harmincz darab ezrest helyezett el. Mintha a jellege megválasztásában kedélyeskedni akart volna, az Orenstein és Koppel cég kezdőbetűit használta. A rendőrség intézkedésére a vizsgálóbíró a 30 ezer koronás betétet letiltotta.

Botár Béla kapitány küldetése is eredményel járt. Megállapították a nyomozás során, hogy Bauer Lajos öccse, Bauer Endre, aki a váltócsalásig Nagykörösön tartózkodott, a váltócsalás után néhány héttel Siklóson kibérelt egy szállodát, amelyet „Bauer-szálloda”-nak nevezett el. Bauer Endre bevallotta, hogy a bátyjától kapott tízezer koronát és ezzel az összeggel kezdte meg új vállalkozását.

Botár Béla házkutatást is tartott a gyanúsított lakásán, de mint a főkapitányságot telefonon értesítette, a házkutatás eredménytelen volt. A pénzt a szállodában nem találták meg. Botár Béla folytatja tovább a házkutatást, amely valószínűleg csak este fog véget érni, mert a szálloda minden zeg-zugát átkutatja, s széjjelszedeti a bútorokat.

Ryhliczky Zoltán vallomása szerint hét-nyolcezer koronát küldött Berettyóújfalura öccsének, Ryhliczky Lajosnak. Az életunt csaló testvére azonban mindent tagad és azt állítja, hogy nem kapott pénzt. Dr. Solti Béla rendőrfogalmazó azonban a házkutatás közben ráakadt annak a levélnek egy darabkájára, amelyben Ryhliczky Zoltán a pénzt elküldte. Ryhliczky Lajos ennek dacára tagad, azt állítja, hogy kapott ugyan levelet, de abban nem volt egy krajczár se.

Nagyon valószínű, hogy úgy Lajos, mint Endre be voltak avatva a váltócsalásba.

Zoltán a családi tanács itéte halálra.

A nyomozás során a rendőrség egy megdöbbentő, szinte hihetetlen megállapításra jutott: Ryhliczky Zoltán az anya személtárára lett öngyilkos és valószínűleg családi tanács előzte meg az öngyilkosságot. Ezt a szenzációs adatot maga Kázmér, az öngyilkos öccse adta a rendőrség kezébe. Ma reggel ugyanis újra kihallgatták és a következő nagyfontosságú vallomást tette:

— Amikor láttuk, hogy a hurok folyton szorul Zoltán nyaka körül és minden gyanu ellene irányul, családi tanácskozást tartottunk. Hosszas megfontolás után beláttuk, hogy más mentéség nincs: Zoltának meg kell halnia. Amikor megvallotta nekem, hogy ő a bűnös, így szóltam hozzá:

— *Óld meg magad!*

Az anyánk is látta, hogy y mégis ez lesz a legjobb, megölette, megcsókolta és ő is rábeszélte az öngyilkosságra:

— *Fiam végezz magaddal! Meg kell lenned a család becsületeért! Így legalább megmarad a név becsülete és a pénzt is megtarthatjuk!*

Zoltán erre lesietett a Fock-féle megmagyarozták neki, hogy ő már amúgy is elveszett ember. Szombaton reggel elővette a revolverét, de az anyánk azt monddta:

— *Ez a kis rozsdás fegyver nem alkalmas az életed kioltására. Éredj le végy nagyobb fegyvert!*

Zoltán erre lesietett a Fock-féle Rákóczi-uton levő vaskereskedésbe és egy hétélmilliméteres hatalmas buldog revolvert vásárolt. Rögtön visszajött és bement a kisebbik szobába. Pár perczig sirva járkált fel és alá, az anyánk erre odament megölette, megcsókolta és így vigasztalta:

— *Csak bátorság! Meg kell tenni!*

Zoltán a fejéhez emelte a fegyvert és

elsütötte. Az édesanyánk a nagyobbik szoba közepéről nézte végig fia öngyilkosságát. Amikor a szerencsétlen fiatal ember elterült a földön, még tíz perczig várt és csak azután küldötte le Géza fiát a sarkon posztoló rendőrhöz.

A testvér szerepe.

Az öngyilkosságban sokkal nagyobb szerepe van Kázmérnak, mint ő igyekszik feltüntetni. A rabkórházban, ahol a második emelet harmadik számú szobájában fekszik a bűnös Ryhliczky, ma megjelent Sándor László kapitány és újra kihallgatta. A beteg már egy kissé erőre kapott, a hangja is erősebb és nem annyira gyöngy, mint az utolsó kihallgatásakor volt. Amikor elmondotta, hogy mit vallott Kázmér, látszólag meglepte és így szólt:

— Most már rínes mit titkolnom. Jól emlékszem mindenre. Lehetőleg pontosan elmondok minden momentumot!

Aztán elmondotta, hogyan csalta ki titkat Kázmér testvére.

— Kázmérnak nem akartam semmit se elárulni, de folyton fölkeresett, faggatott. Én nagyon sokáig féltve őriztem a titkomat, de Kázmér jóakarata részvétet mutatott. Azt mondotta, hogy idősebb, jobban ismeri az életet és tanácsával csak segítségemre lehet. Eleinte nem tudtam, hogy mit tegyek, de már nagyon terhes volt az iszonyu bűnben az egyedülvalóság és úgy éreztem, hogy megkönnyebbülök, ha valakinek föltárom a tettemet és hogy hogyan követtem el a bankcsalást. Elmondottam neki őszintén mindent, apróról-apróra. Akkor nem tünt föl, de most már emlékszem, úgy lesett minden szavamra, mint a kártyás, aki várja a szerencsés lapot. Amikor mindent tudott, fölcillant a szemem. Tanácsot kértem és csak ennyit mondott:

— *Lőd föbe magad!*

Kimerülten dőlt hátra a beteg, a homlokán, a lövés helyén kiserkent a vér. A vallomás nagyon elgyöngítette, az orvos pihenést ajánlott.

Többben voltak a bűnösök.

A rendőrséget a nyomozás eddigi adatai meggyőzték arról, hogy Ryhliczkynek Baueron kívül egy harmadik bűntársa is volt. A kutatás érdeke azonban megkívánja, hogy ennek a harmadik zsiukostársnak a neve és foglalkozása egyelőre titokban maradjon. A legközelebbi órákban azonban lehetséges, hogy letartóztatják.

Alkudozás a testvér bőrére.

Érdekes világot vet Ryhliczky Kázmér lelkületére az a vallatás, amikor elárulta az öccsét. A rendőrség úgy tett, mintha őt gyanúsítaná. De hiába záratta el, hiába ellenőriztette minden lépését, Kázmér nagyon vigyázott magára. Egy alkalommal ott volt a Kereskedelmi Banknak egyik főtisztviselője is.

Amikor látta, hogy a keresztkérdésekkel nagyon sarokba szorítják, így szólt:

— *Jól van megvallom: tudtam a csalásról.* De nem volt részem benne.

A további vallatás során, amikor mind szorosabba fonódott a hurok a nyaka körül, Ryhliczky Kázmér így szólt:

— Jól van. De ismerem a büntetőtörvénykönyv ama szakaszát, amely jogot ad nekem arra, hogy testvérem ügyében a vallomást megtagadjam.

— Ehhez joga van, felelt a kapitány, de... és tovább vallatta.

Ekkor következett a legmeglepőbb fordulat.

— Hát legyen, mondotta Kázmér, — hát tudok mindent és vallani fogok. De mit kapok érte?

— Hát mit kér? — kérdezte a kapitány.

— A kicsalt összegnek tíz százalékát. — Felelte Kázmér.

Itt közbeszólt a bank főtisztviselője:

— *Ez sok!*

Kázmér ránézett.

— Sokalja? Hát mit ad?

És itt valószínűleg alku kezdődött arról, hogy mit kér Kázmér, s mit hajlandó a bank megbízottja adni a mindent föltárálló vallomásért.

Végre megalkudtak abban, hogy *tizenötezer korona lesz Rhyliczky Kázmér jutalma*, ha elmondja mindazt, amit a csalárról tudott, vagyis, hogy Zoltán testvére miként és kinek társaságában követte el a nagyszabású csalást. Így történt aztán, hogy Kázmér elbeszélte, hogy igenis, a bankban alkalmazott testvére Bauer Bajor Lajossal együtt vitte végre a csalást, úgy amint akkor már megírtuk.

A harmadik testvér.

A harmadik Rhyliczky fiu se ártatlan, a rendőrség ugyanis már őrizet alá helyezte: *Rhyliczky Lajos is a rendőrség kezében van.* Rhyliczky Lajos a berettyóújfalusi *Kereskedelmi Részvénytársaság* hivatalnok. Mindössze másfél hét óta van a bank szolgálatában, ott tehát keveset mondhatnak róla. Az ő szerepe — amint azt a budapesti nyomozás megállapította — annyi, hogy egy levélborítékban nyolcezer koronát kapott a bátyjától. Hiába vallanak ellene a körülmények, állhatatosan *tagad*.

Nem mérgezte meg magát Rhyliczky nagybátyja.

Mai számunkban azt a szenzációs hírt közöltük, hogy *Rhyliczky Jeromos*, Rhyliczky Zoltán nagybátyja, aki már évek óta a nagyszalontai takarékpénztár titkára, amikor megtudta, hogy öcsése a bűnös — *mérget ivott*. Rhyliczky Jeromos ugyanis nem érintkezett Zoltánnal, de egy *kétszáz koronás váltóját a banknál elhelyezte*. Ezzel magyarázták az összefüggést a nagybátyja öngyilkossági kísérlete és a család földelérése között.

Rhyliczky Jeromos azonban nem ivott mérget és ma saját maga erélyesen megzafolja ezt a hírt.

— Dehogyan is ittam mérget — mondta a titkár — *nincs nekem semmi okom az öngyilkosságra.* Egy nagyváradi lap röpitette hírét öngyilkosságomnak. A ciklikrót rágalmozást bíróság elé állítom. Nagyon szegyenlem, hogy én is a Rhyliczky nevet viselem. Rhyliczkyrékkel nem voltam a legjobb viszonyban. Szigorú ember vagyok, félték tőlem. Utóbbi időben már levelet sem kaptam tőlük. Ha tudtam volna, hogy Zoltán a bűnös, én rögtön feljelentettem volna.

Az öngyilkosság után.

A rendőrség a mai nap folyamán kihallgatta az egész családot és így azt is megtudta, hogy mi történt az öngyilkosság után.

Rhyliczky Zoltán mindent megtett, amit kívántak tőle: megírta a három levelet, amelyben ártatlanságát hangoztatta és aztán fejbe lötte magát.

Az anyja meg volt győződve arról, hogy fia elpusztul. Akik pedig első tanúi voltak a tragédia lejátszódása után való viselkedésnek, látták, hogy egyetlen könyve nem folyt a fiáért. Ott ült a konyhában egy kis padkán, megmerevedett ábrázattal a fagyosan maga elé nézett üres tekintettel a levegőbe.

A család számítását azonban keresztül huzta a végzet: Zoltán életben maradt. Akik erről az első hírt hozták az anyának, csodálkozással látták, hogy nem az öröm csillant ki arcára, hanem valami érthetetlen lehangoltságba esett. Ha a fia halála hírét hozták volna, azzal mindent eltemettek volna, csak a pénzt nem. De így, hogy a fiu életben marad, vége mindennek.

A család erre újra tanácskozást tartott. Kázmérnek támadt a mentő gondolata:

— *Föl kell jelenteni Zoltánt a rendőrségen, legalább a csaló fejére kitűzött díjat, az ötezer koronát megkapjuk.*

És így is cselekedett. Mindezeknek a megállapítása után Krecsányi rendőri őrizet alá helyezte Rhyliczky édesanyját. Mihelyt pedig arra nézve is bizonyítékot szerez, hogy Rhyliczky Tituszné már a csalás elkövetése előtt is bele volt avatva a tervbe, a letartóztatását is el fogja rendelni.

A család vallomása szerint Kázmér azzal kényszerítette az öcsését az öngyilkosságra, hogy azt mondta, hogy ha nem lövi fõbe magát, följelenti a rendőrségen.

Elfogató parancs Bauer ellen.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank kárára elkövetett kilencz rendbeli váltóhamisítási bűnyűben a rendőrség által letartóztatott Rhyliczky Zol-

tán bankhivatalnok szükésben lévő tettestársa Bauer Bajor Lajos ellen ma délelõtt a budapesti büntető törvényszék vizsgálóbírája kiadta az elfogató-parancsot. Az elfogató-parancs szerint Bauer Bajor Lajos kiskunfélegyházi születésü 37 éves nõtlen, volt ügynök a kilencz rendbeli váltóhamisítás miatt elõzetes letartóztatásba helyezett Rhyliczky Zoltán bankhivatalnok tettestársa letartóztatandó és a budapesti büntető törvényszék vizsgálóbírájához kísérendõ.

A csaló menyasszonya.

Bauer Lajos, az eltűnt csaló még a tavasszal eljegyezte Grósz Sárít, egy belvárosi selyemáruház irodájának alkalmazottját. Grósz Sári gyönyörű fekete leány és amint a csaló után érdeklõdnek tőle, köny szõkik a szemébe és azt mondja:

— Nem mondhatok semmit sem. Nem is akarok nyilatkozni, mert félek, hogy félremagyarázzák a szavaimat. Különbõben sem tudok Bauerrõl mást, mint amit a rendõrségen már elmondtam. A családom elõtt eljegyeztem és én tavasz óta a völegényemnek tekintetem. Az eljegyzésünk napját ugyan még nem tüztük ki, de én a fõnökeimnek bejelenttem, hogy férjhez megyek. Fõl is mondtam, de most mégis itt maradok továbbra is. Bauert pénteken láttam utóljára, akkor sem vettem rajta észre, hogy különösebben izgatott lett volna. Nem is tudtam elképzelni, hogy hétfõn miért hivattak a rendõrségre. A Bauer fényképét kérték tőlem. Oda is adtam. Mindenki elképzelheti, hogy mennyire kellemetlen nekem ez a dolog. Nem sajnálom, hogy nem lett semmi a házasságunkból. Meg vagyok a sorsommal elégedve. Itt százhusz korona a fizetésem, a vidéki levelezés a reszortom. Különbõben a bátyám is segít. Utazó egy pesti elõkelõ özégnél. Bauer már régen megszõkhetett volna, de azt hiszem, hogy itt tartotta a szerelem. Nagyon imádtam engem . . .

Bauer Amerikába akart menni.

Ma délután Krecsányi Kálmán detektív-fõnököt felkereste Turján Ármán, a Nagydõfa-utca 16-ik szám alatt lévõ *Budapesti Forgalmi Vállalat* tulajdonosa és a következõ vallomást tette:

— Bauer Bajor Lajost, a szõkevényt jól ismerem, öcsése Endre, aki a Lónyay-utca 38b. számú házban lakik, mutatott be neki. A fiatalabbik Bauerrel már régen üzleti összeköttetésben állottam és így cseppet se tünt föl, hogy talán másfél hónappal ezelõtt megbízott, hogy egy kavóházat szerezzen neki. Azt mondta, hogy *bátyja Lajos lesz a financier.* És több kávéházzal érintkezésbe is léptem, de az üzlet szerencsétlen véletlenek folytán mindig megakadt.

Egy alkalommal együtt vacsoráltam a két Bauer fiuval. Az idõsebb, aki most szõkik, nagyon érdeklõdött a külföldi utaim iránt. Azt mondtam neki, hogy Amerikában is jártam. *Ettõl a percztõl fogva egész este nem volt nyugtóm, folyton azt magyaráztatta velem, hogy hogyan juthatna legrõvidebben Amerikába. Én gyanútanul elbeszéltem, hogy a legkellémesebb a bécsi irány. Bécsbõl Hamburgba és onnan hajón Amerikába.* Itt nem zaklatják az embert utlevélért és a hatósági szigor is nagyon enyhe. Erre a legjobb menni . . .

A rendõrség most ebben az irányban kutat.

Az asszony védekezik.

Az „Egyetértés” munkatársa késõ este felkereste özvegy Rhyliczky Titusznét és megkérdezte, hogy mi igaz azokból a hírekbõl, hogy õ kergette a halálba a fiát.

— *Egy szó sem igaz abból* — mondotta az asszony — a sok mindenféle híresztelésbõl. Fogalmam sincs, hogyan keletkeztek ezek a hírek. Nem értem, hogy kinek áll érdekében engem a legkegyetlenebb anyának fölütetni. Hát volna olyan anya, aki a fiának a kezébe adná a fegyvert? Én voltam a legborzasztóbb helyzetben: végig kellett nézennem a fiam haláltusáját. Nem volt se éjszakája, se nappala, egész nap úgy járkált, mint az árnyék. Gyõzõtte a büntudat. Már kezdetben észrevettem, hogy végzetes tervvel foglalkozik. Állandóan a kis asztalán volt a fegyvere. *Éldugtam, nehogy hárt tegyen magában.* Amikor látta, hogy nem tudja megszerezni a fegyvert, elment és ujat vásá-

rolt. *Ezzel követte el az öngyilkosságot.* A híresztelésekben csak annyi az igaz, hogy *Kázmér tanácsolta neki azt, hogy vegyen fegyvert a kezébe. Nagyon kérem írja meg, hogy rosszakaróim terjesztik rólam ezt a hírt.*

Megvaunak a takarékkönyvek.

Tíz órakor táviratot kapott Krecsányi Kálmán detektív-fõnök Berettyóújfaluról. Solti Lajos küldte és arról értesítette a nyomozó detektív-fõnököt, hogy este ismét házkutatást tartott Rhyliczky Lajosnál, az ottani *Kereskedelmi Bank* tisztviselõjénél, de minden eredmény nélkül. *Erre két csendõrrel kimentek a Berettyó-folyóhoz és a híd alatti megtálatlalt az elásott takarékkönyveket. Az ezresek a könyv lapjai között el voltak dugva.* Rhyliczky Lajost ezek után erõsen figyelik, mert nagyon valószínû, hogy csak furcsa dolog fog kiderülni róla.

Megkerült Bauer?

Tizenegy órakor az a hír terjedt el, hogy Bauer Bajor Lajost elfogták. *A Klauzál-utcában ugyanis tíz óra tájban egy olyan külsejû ember, mint Bauer leveleket tûpelt szõl és a kanálisba dobta.* Az emberek figyelmesek lettek rá, értesítettek a közelben álló rendõrt, aki azonnal elfogta és hatodik kerületi kapitányságra czipelte. A fõkapitányságról rögtön egy fogalmazó sietett a hetedik kerületbe, de nemsokára megállapították, hogy nem Bauer Lajos, hanem *megszõköltség hasonlít rá.*

A rendõrség azonban nem engedte szabadon, mert kisért róla, hogy *Grosz Sándor* züllött esavargó, akit köröz a rendõrség. A detektív-tábor — bár elõre örült, hogy kézrekerült a banksaló, így is meg van elégedve a fogással, mert egy veszedelmes embert sikerült ártalmatlanná tenni. Azok a levelek, amelyek eltûpelt, kompromittáló adatokat tartalmaztak és azért sietett megsemmisíteni.

TÁVIRATOK.

A kínai forradalom.

Brüsszel, december 12.

Pekingbõl jelentik, hogy a nemzetgyûlés delegátusai kérdést intéztek a követekhez az iránt, hogyan vélekednek a hatalmak a kínai válság felõl? A követek kijelentették, hogy az *alkotmányos monarchiát* tartják Kínában a leghelyesebbnek. Franciaország és az Egyesült Államok képviselõi is úgy nyilatkoztak, hogy *Kína még nem érett meg a köztársaságra.*

Peking, december 12.

A fegyverszünet ellenére Sikiacsvang közelében újabb harcok voltak, amelyek a császáriak javára végzõdtek. Csangsun utóvédjét Fukau közelében majdnem teljesen megsemmisítették.

Peking, december 12.

Hvangsang, a vuicsangi forradalmárok az elõtti vezérének táviratára Juansikkai azt válaszolta, hogy nem fogadja el a köztársasági elnökséget, mert az idegen kormányok a köztársaságot soha sem fogják elismerni.

Nyugtalanság Perzsiában.

Ashabad, december 12.

Horszanban a helyzet még mindig rosszabbodik. A közlekedési utak biztonsága mind megbizhatatlanabb lett. Mésedone nagyszámú kaukázusi emigráns izgat a külföldiek ellen. A mesetben nyíltan agítanak a hitetlenek legyilkolására és puskákat osztanak ki a népek között. Az oroszok és az orosz intézmények megrohanása céljából titkos bizottságot szerveznek.

Macedón merényletek.

Konstantinápoly, december 12.

Hír szerint a kormány elhatározta, hogy Istiben kívül több más macedónok lakta városban, hol dinamitmerényletek történtek, ostromállapotot hirdet. Az erre vonatkozó utasításokat már megadták.

Török-bolgár összetûzés.

Szófia, december 12.

Damlidere mellett határincidens történt. Reggel 10 órakor török katonák bolgár területen

meztámadták a belgár őrséget. A bolgárok viszont a tüzelést, mely délig tartott. Egy török katona meghalt, egy megsebesült. A megölt török katona holttestét a bolgár őrség vette őrizet alá.

UJDONSÁGOK.

A Ryhliczky-család.

* * *

Ez a Lengyelországból elszakadt család ma minden egyes tagjával foglalkoztatja a kávéházi bölcseket. Micsoda gyönyörű emberbokrétát került itt együvé!

Nem kell ezt a Ryhliczky-csapat részletesen ismertetni. Biztosabban elolvasta ezt mindenki, mint a bibliát. Hát itt van egy egész család, mely rettenetes szomszúsággal, a legkomiszabb elszántsággal kívánja a pénzt. Hogy szomszúságát kielégítse, valóságos kizemeli a maga köréből azt a fiút, aki legközelebb van a pénzhez. Te fogod a pénzt megszerezni, ott vagy a szomszedságában. S a fiu hamisít, csal, lop; megszerzi a nagy pénzt. De nem elég a pénzt megszerezni, azt meg is kell tartani. Mikor tehát a gazembernek kiesorsolt fiu nyakán szorulni kezd a hurok: összeül a család és kimondja, hogy a fiuak meg kell ölnie, mert így megmarad a becsület s ami fontosabb, megmarad a pénz is. A fiu tehát családi határozattal halálra van ítélve. Az öccse hoz neki revolvert, az anya vigyáz, hogy a fiu csakugyan halántékon löjje magát, aztán a legkisebb öccs ezalad mentőkért, de úgy, hogy lehetőleg későn jöjjenek. Mindezt megteszi, meg tudja tenni a fiu, a két testvér, az anya, csak hogy megmaradjon a becsület és ami fontosabb, megmaradjon a pénz. De ekkor valami keresztülbuzza a gyönyörű család számítását. A revolver ostoja volt: a fiu nem hal meg. És a család dühöngve kezdi észrevenni, hogy nem lehet a becsületet megmenteni. Jó. Egye meg a fene a becsületet. Hát mentük meg legalább a pénzt s ha nem lehet, hát legalább a veszett fejze nyelét, a nagy pénz árnyékát, a változó fejeére kitűzött vérdíjat. Nyilván ezt is családi tanács határozta így. S akkor Kázmér testvér, talán anyagi megbízásból, elmegy, alkudozik a vérdíjra, a bankot is meg akarja csapolni s végül tizenötezer koronás ígért fejében elárulja a bátyját, akit előbb már halálra ítéltek s akinek öngyilkosságát az öccs anyja ellenőrizte.

A kávéházi bölcsek végigtalálják az esetet, a család fiut, a vérdíjra pályázó öccsöt, az öngyilkosságot ellenőrző anyát, a mentőkért ballagó kisöccsöt, az egész rothadt és mérgező emberbokrétát s azt mondják:

— Pfu!

Ez mindenesetre a legkönnyebb elintézése a családnak. Pfu! — ez a legmélyebb erkölcsi felháborodás hangjának hangzik, de nem egészen őszinte. Mert azért a bölcseket érdeklí, foglalkoztatja, határozottan izgatja ez a család. Miért? Mert ebben a családban csak az a felháborító, hogy együtt van meg benne mind az, ami utálatos pénzéhségből, emberáldozó gazdagodási vágyból, lelketlen pénzvadászattól kisebb adagokban nagyon sok családban megtalálható. Anyák, akik fiatal leányaikat szerelem nélkül, a leányszív halálraítélésével, természet és igazság ellen gazdag öregokhoz erőltetik; fiúk, akik maguk és szerelmes szívük megfőjtésével házasságba dobják magukat, csak hogy szegény családjukon segítsenek; testvérek, akik a testvériük, az édes anyjuk testén keresztül is iparkodnak érvényesülni: odalenni, a nagy nyomor birodalmában, soha sem voltak ismeretlen jelenségek. A pénz veszett éhsége minden nyomortanyán kikezdi az embereket. Lelketlen anyák és bestia-fiúk másutt is találhatók a nyomor területén. Mert alattomosan ott jár a szegények között a pénzéhség veszett farkasa s megmarja azokat, akikhez közelebb. S az anyák között, akik gyermekeiket eladják, vagy akik pénzért halálukat is eltitkí: csak árnyalati különbség van. Ami felháborító: az csak a halmozódás. Ebben a Ryhliczky-családban mindenkit megmart a

pénzéhség veszett farkasa. Bestia lett, miatta az anya, az egész család. S talán nem is esoda. Mert míg csak a nagy pénz megszerzését kellett együttesen kitervelni, addig még szinte normális éhség dolgozott bennük és nem is voltak bestiák; de mikor a nagy pénz már megvolt s közeledett a kényszerűség, hogy a megszerzett pénzről le kell mondani, akkor tört ki belőlük az igazi vesztesség. Bizony olyan szituáció ez, melyben erősebben megalapozott lelkek is megtántorodnának. Mindig nehéz a pénzről lemondani, de arról, ami már megvan, ami itt lázít a zsebünkben, amihez már kezdünk hozzászokni s ami hidat ígér, hogy kimehessünk valamikor a nyomorból — arról a pénzről vajmi nehéz lemondani. Emberek megőrültek, mert elvesztették vagyonukat — a Ryhliczky-család is megőrülhetett, mert már az ő vagyonának érezte azt, ami két hónapig olyan szép biztonságban pihent már.

A Ryhliczky-család kétségtelenül rothadt család. De az a nyomor, melyben a Ryhliczky-családok megrothadnak, produkált már és sajnos, fog is még produkálni fiukat, akik csalnak, lopnak, rabolnak, testvéreket, akik vérdíjra is pályáznak és anyákat, akik még hőskönek képzelik magukat, mikor öt éhező gyermekükért halálra ítélik a hatodik gyermeküket.

NAPIREND. Naptár: szerda, december 13.

— Róm. kath.: Otília sz. — Prot.: Lucea. — Görög-ország: november 30. András ap. — Zsidó: Kislev 22. — A nap két reggel 7 óra 40 perczkor, nyugszik este 4 óra 8 perczkor. — A hold két éjjel 12 órákor, nyugszik délen 12 óra 44 perczkor.

A pénzügyminiszter fogad délután 4 órákor.
A horvát miniszter fogad délután 4 órákor.
A képviselőház ülése délelőtt 10 órákor.
A székesfőváros rendkívüli közgyűlése délután 4 órákor.

Művészi géphimnuszok kiállítása az Iparművészeti Múzeumban. Nyitva 9—1-ig. Belépődíj nincsen. — Lakásberendezési és iparművészeti kiállítás a Technológiai Iparmúzeumban. Nyitva 9—1-ig és 3—7-ig. Belépődíj 30 fillér. — Japánkiállítás a Teréz-körút 7. szám alatt lévő földszinti termekben. Megtekinthető egész nap díjtalanul. — Háziipari Szövetség kiállítása (Kigyó-tér 1.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincsen. — Petőfi-ház (Bajza-utca 21.) Nyitva 10—2-ig. Belépődíj, kedd kivételével, 1 korona.

Nyitvalevő múzeumok: Nemzeti Múzeum állatára 9—2-ig. — Aquincumi Múzeum 9—4-ig. — Erzsébet Múzeum 9—4-ig. — Földtani Múzeum 10—1-ig. — Gyermektanulmányi Múzeum (Mária Valéria-utca 12.) 9—12-ig és 4—7-ig. — Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — Tanszermúzeum 3—7-ig. — Társadalmi Múzeum (Mária Valéria-utca 12.) 9—12-ig és 4—7-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: Akadémiai Könyvtár 3—7 óráig. — Egyetemi Könyvtár 9—6-ig. — Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9—12-ig és 6—8-ig. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9—2-ig. — Pedagógiai Könyvtár 3—7-ig. — Statisztikai Könyvtár 10—1-ig.

Nyitvalevő képtárak: A Nemzeti Szalon téli kiállítása. Nyitva 9—5-ig. Belépődíj 1 korona. — Pállya Celestin gyűjteményes kiállítása a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-utca 37—39.) Nyitva 9—7-ig. Belépődíj 60 fillér. — Kernstock Károly retrospektív kiállítása a Művészklubban (Krisztófer 2.) Nyitva 10—6-ig. Belépődíj 1 korona. — A Szépművészeti Múzeum moderna képtára. Nyitva 10—2 óráig.

— A spanyol királyi pár családi öröme. Madridi jelentés szerint a királyné ma hajnali fél-három órákor leánygyermeknek adott életet. Az újszülött hercegnőt a szokásos szertartással mutatták be az udvarnak. Anyá és gyermek jól érzik magukat.

— A koronázás Indiában. Delhiből táviratozzák: A ma délen tartott koronázási durbaron V. György angol királyt ünnepelesen indiai császárnak proklamálták. A császári párt a díjkor előtt Hardinge lord indiai alkirály fogadta. A zenekarok a koronázási indulót játszották. Ezután következett a császárra proklamálás egy herold által, akinek szavait a császári pár a trón előtt állva hallgatta végig. Hardinge lord ezután nagybörszámú kegyelmi ügyet terjesztett elő, továbbá különböző adományozásokat, köztük a császári pár 5 millió rupia ajándékát a népektetés céljára.

Kévéssel a durbar befejezte előtt a király kihirdette, hogy az indiai birodalom székhelyét Kalkuttából áttessék Delhibe.

— Földrengés Württembergben. Stuttgartból táviratozzák, hogy ott ma reggel 6 óra 15 perczkor erős földrengést éreztek. — Demizliből (Smyrna vilajet) földrengés híre érkezik. Hunar helységben több ház összeomlott és igen sok ház megsérült.

— Kémkedés az osztrák-magyar hadsereg körül. Lembergől táviratozzák, hogy a rendőrség messzeágazó kémiszövetséget fedezett fel, amely Oroszországnak akart hadi titkokat eladni, s néhány hónap óta garázdálkodik Galicziában. A rendőrfőnökség névtelen feljelentést kapott, hogy az utolsó hetekben az orosz vezérkar egész kémhálozatos létesített Galicziában. Ezek a kémek nem írásban küldik jelentéseiket, hanem csoportként felváltva Pétervárra és Varsóba utaznak, hogy élőszóval számoljanak be tapasztalataikról. Vezérük egy volt brodyi vasuti hivatalnok. Négy kémet sikerült ártalmatlanná tenni. Przemysiben letartóztatták a kémiszövetség vezetőjének anyját és még két gyanús férfit. Lakásukon motozást tartottak s terhelő bizonyítékokat találtak a kémkedésre.

— Szentgyörgyi István kitüntetése. Kolozsvárról táviratozzák: Gaál József születésének századik évfordulója alkalmából a kolozsvári Nemzeti Színház ma új betanulással a „Peleskei nótárius” című színművet adta elő, a címzettekben Szentgyörgyi Istvánnal. Az előadás megkezdése előtt a színpadon házi ünnepély volt, melynek keretében gróf Esterházy Kálmán főispán átadta Szentgyörgyinek meleg beszéd kíséretében a Ferencz József rendjelet, amelylyel a király a színművészt kitüntette. Szentgyörgyi mélyen meghatva mondott köszönetet a kitüntetésért. A színházat zúfolóság megtöltött közönség lelkes ovációkban részesítette a kitüntetett művészt.

— Román újságírók üldözése. A művelt Európa megbőtránkozva veszi tudomásul azt a felháborító hajszát, amelyet Románia fővárosában a kötelességüket teljesítő újságírók ellen indítottak. Nevezetesen a román képviselőház háznagyja már napokkal ezelőtt rendeletet tett közzé, amely szerint minden újságnak csak a parlamenti tudósítója juthat fel az újságírók karzatára. Az is csak ugy, ha naponta belépőjegyet kap a háznagytól. A basáskodó háznagy pedig a lapok szerkesztőitől és más munkatársaitól, akik közvetlenül nem dolgoznak ugyan a parlamentben, de jelenlétük a politikai összeköttetések fentartása és érintkezések szempontjából fontos, — megtagadta a belépőjegyet. Erre az újságok kimondták az egynapozs sztrájkot, amely idő alatt nem foglalkoztak a parlamenti eseményekkel. Ez tegnap történt. Ma aztán az újságírók befelé igyekeztek a parlamentbe, abban a hitben, hogy a politikai életnek egy napra való megbénítása észretérik az illetékes vezető egyéneket. Ma azonban — mint Bukarestből jelentik — a parlamenti hírlaptudósítók sztrájkja odáig fajult, hogy a háznagy utasítására a portás és a teremőrök csak azokat a hírlapírókat akarták bebocsátani, akik kellőleg igazolják magukat. Meg is mondták, hogy parancsuk van az ellenszegülőket karhatalommal eltávolítani. Egy hírlaptudósító, aki évek hosszú sora óta jár a parlamentbe, nem hederített a felszólításra. Nem akarta magát igazolni, ekkor a portás kiutasította s mert nem ment, többször arcülvette s kitzasztotta az utcára, ahol egy rendőr letartóztatta. A mai események kövekeztében a parlamenti tudósítók elhatározták, hogy most már nem elégszenek meg a belépőjegyekre vonatkozó rendelet visszavonásával, hanem addig nem lépnek munkába, míg a mai botrányra elégtételt nem kapnak.

— A folyóba zuhant vasuti kocsik. Jelentettük, hogy Oportóban a városi villamos vasut személyvonata a Duró-folyóba zuhant Oportói jelentés szerint a villamos vasut szerencsétlenül járt vonata Leixoesből érkezett. A balesetet a pálya rossz anyaga okozta, melyre felhőszakadás homokot sodort rá s a motorvezető, mikor a veszedelmet észrevette, leugrott a loesiról és elmenekült. Később utóérték és letartóztatták. A villamos vasut a Nasszarelosz rakodópart egyik éles fordulójánál siklott ki és a vízbe zuhant. Eddig tizennégy holttestet, köztük két asszonyt és körülbelül harmincz sebesültet találtak meg. Remélik, hogy a vízben a balesetnek több áldozata nincs benn. A vonat legtöbb utasa az „Antonij” nevű angol postagözösön érkezett Leixoesbe. A lakosság rendkívül föl van háborodva a vasutársaság ellen, úgy hogy annak irodáját és kocsiparkját katonaság őrzi zavargások megállítására céljából.

— Leégett gabonarakár. Torontóból táviratozzák: A Canada-Pacific vasutársaság Owen-sound-i két gabonalevátora, melyben körülbelül 1,000,000 bushel buta van, lángoklan állanak.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

A kulisszák világából.

— Színházi csevegés. —

(A visszaadott kölcsön.)

A Rózsadomb egyik villájában az Ujházi Ede másodvirágzásáról beszélgetnek. Tapakodnak, igaz-e vagy nem, hogy házasodik.

Egy fiatal, szép menyecske, a művész nagy tisztelője, szinte indulatosan szól a vitába:

— Na! ha ez igaz, úgy most mi mondhatjuk a mesternek — „marha!”

(Elszólta magát.)

Két fiatal rajzoló karikatúra-albumon dolgozik. Minden neves művésznöt lekap a rajzójuk. A legtöbb torzkép sikerül, de akárhányat elhibáznak. Ezek aztán ott hevernek, eldobva, a Szandalic-bácsi asztalán.

Igy járt az Odry Árpád egyik karikatúrája is. A rajzoló kegyetlenül bánt el a kitűnő művészzel: Az orra vastag, a szája görbe, a szeme kancsi... Igazán senki se ismerné föl benne a Nemzeti híredt nöcsábását.

Egy nöcske meglátja s kíváncsian, mint minden Éva-lánya, kezébe veszi:

— Ki akar ez lenni?

— Odry! felelik neki.

— Odry?... Odry Árpád?

— Az...

Ekkor a kis nő, a csalódott szerelmesek köztől dühével:

— Na! Ezt megérdemelte!

(Zavar a baromfiak körül.)

A Cyrano tegnapelőtti előadásán történt. A színészeknek kedves darabja, mert falatozás esik benne. Különösen jól járnak — azok a gascognei legények és Castel Jaloux a kapitány.

Castel Jaloux-t régebben Szacsuay Imre játszotta és a kellékes azzal tüntette ki, hogy egy egész, pirosra sült csirkét juttatott neki. A művész evett belőle s a maradékot szétosztotta.

Ujabbán Bartosra szállt át ez a „jóízű” szerep. Szívesen vállalta el s már előre örült a pompás vacsorapótlónak. De nagy csalódás érte: A csirkét nem éléje tették. A „gascognei legények” minden szubordináció ellenére, elkapkodták a legjobb részeket s a kapitányuknak csak a püspökfalatot hagyták meg.

Bartos tombolt s feljelentéssel fenyegetőzött.

— Na, — vágott vissza Rajnai Gabi a kádétársai nevében is, ha te fölíratsz beunkot, mi is fölírattunk téged.

A hangos szóváltás odaesalt Hevesi Sándor rendezőt.

— Mi az, mi az? szigoruskodott.

Rajnai sietett a vádaskodással:

— Ez a Bartos lármát csap a csirke miatt, mert szeretett volna valami kis tyuknak kedveskedni vele... holott nem szabad a színpadi kellékeket magánüzletre használni.

Persze mindenki nevetett; legjobban a vitakozó felek, sőt maga a rendező is.

— Mire való ez a patália, — mondta szentencziás hangon, — azt hiszem, hogy az a kellék se

(Egy szerződés körül.)

nem csirke, se nem tyuk, hanem — kacsa.

A Nemzetiben most annak örülnek, hogy Kiss Irén odaszereződött. Ez a kitűnő komikának egyéni kedvessége és az ezzel járó ritka nagy népszerűsége mellett bizonyít.

A Vigszínháznál egyenesen imádták. Még pedig a nők s férfiak egyaránt, s amikor egy komikátársnőjét egy nagyon fiatal színész feleségül vette, egész komolyan kolportálták azt a hírt, hogy e pártin felbuzdulva, a Vig legfiatalabb Benjáminja megkérte a Kiss Irén kezét. Persze kocsart kapott.

Neheztelnek is Tóth Imrére, hogy megelőzte Faludiékat.

— Inkább naiváról gondoskodnék! dünnyögte az egyik.

— Ami azt illeti, — jegyezte meg a másik — Kis szirén (így becézték Kiss Irént) naivának is beválik, még pedig — minden tekintetben.

(Legujabb szerepkör.)

A Vigszínházban most a Pierre Veber „Csitri” (Gamine) című bohózátra készülnek. Ebben kellett volna Kiss Irének fellépnie, ha sikerül a visszaszerződése. Most, hogy a Nemzethez pártolt át, vagy Kende Paulának, vagy Rónaszékinék osztják a darab egyik vén leányát.

— Hát Haraszthy Hermin? — kérdezősködött valaki.

— Hermance apaszerepet játszik! — mondta nagy komolyan Komor Gyula.

— Talán betegnek tetszik lenni? — aggályoskodott a kérdező.

— Nem, nem. Ő volt már mama is, tanti is, sőt nagymama is a színpadon, most hát apaszerep jut neki.

— Hogyan értsem ezt?

— Csak úgy, hogy a kis „Csitri” — ki lenne más, mint Varsányi Irén? — két néni, Hortense és Aglae, nevelte; ők gondozták, becézték; ők a „szülői”. Aglae mamának nevezi; Hortense pedig a...

— Papája!

— Ugy van... ez az!

(Tanay rekordja.)

Mindenesetre elismerésre méltó, hogy egy olyan szép asszony, mint Haraszthy Hermin, az apaságig terjeszti ki a sokoldalúságát, de azért ebben a tekintetben mégis Tanayé a rekord. Ez a szeretetreméltó művész például a múlt vasárnap — amint mondani szokás — „önmagát multa fölül”.

Tanay Friczi ugyanis e napon három előadásban vett részt, tizenkét óra hosszat volt a színpadon és három egymástól teljesen különböző szerepben összesen 135 életvetet képviselt.

Délelőtt ugyanis a Nyugat matinján, Csoknói „Karnyónó”-jában egy száz év előtti ifjút játszott; délután a „Papa”-ban egy kiélt vénember szerepében remekelt, este pedig Földes Imre új darabjában, a „Nines tovább”-ban, mint zsidó hírlapíró nevette meg a közönséget.

(Ellenmég.)

Színházi körökben általános a panasz a mozik konkurencziájára. Eddig a kávéházainkról voltunk híresek most már a mozik tultesznek ezeken. Minden utcasarkon nyílik egy-egy új filmes-színház. Nemesak Budapest, hanem a vidéken is.

Nagyváradot is fenyegeti a mozik özöne. Török is a fejüket, hogyan védekezzenek. A Krisztusfejű Dutka Ákos — a „Holnaposok” ismert nevű poéta vezére — meg is találta a módját:

— Nevezük homöpatiának... vagy ellenmégnek... vagy más egyébként — nyilatkozott egy fővárosi kollégája előtt — sőt azt is mondhatnám, hogy: „Szeget szeggel”, vagy „fogat fogóval”.

Amikor látta, hogy ezeket az antimodernista kijelentéseket senki sem érti meg, világosabban fejezte ki magát.

Kik látogatják főképen, a mozikat? Ugy-e a gyermekek? És velük a mamák, papák, dadák? Nos menjenek a moziba és találjanak ott — igazi színházat.

— Hogyan?

— Egyszerű a dolog, nagyon. A délutánokra kibéreltem Nagyvárad leglátogatottabb moziját s ott gyermekelőadásokat fogok tartani. Legelőzelebb meg is kezdem a „Jókai ördög”-vel, Komor népszerű gyermekdarabjával.

Legalább már a kezdetén elmondhatják róla, hogy — ördöge van.

(Káröröm.)

Radó Antal a kitűnő poéta arról is híres, hogy a színpadi műfordításai szintén remekszámba mennek. Csak a „III. Richárd”-ra emlékeztettek.

Közeles tehát az a kérdés, hogy egy ilyen nagy intelligenciájú író, mért nem írt, vagy ír eredeti darabot.

— Írtam én! felelte egy ilyen interpellációra. Meg is dícsérték, el is fogadták...

— És?

— Régen volt. Amikor boldogult Felek Miklós direktornak csapott föl és a Várszínházban próbált szerencsét. Unszolására írtam egy népszínművet, amely nagyon tetszett neki. Már ki is osztották a szerepeket... már az első próbán is ki volt tűzve... ekkor Felek belebukott a vállalkozásába és én visszakaptam a kéziratot.

— Mi volt a darab címe?

— „Mások büne...”

— Miért nem nyújtja be valamelyik színházhoz?... bizonyosan kapva kapnának utána!

Radó Antal csendesen rázta a fejét:

— Azt már nem teszem. A „Mások büne” a főkomiban marad. Elég újdonság van a műsorokun. Visszatart a — mások büne.

Egy látesőves ur.

(*) A peleskei notárius. A kegyelet szempontjából valóban helyesen járt el a Nemzeti Színház, hogy ma, Gál József születése napjának századik évfordulóját fölelevenítette „A peleskei notárius”-t; ezt a régi, jóízű, magyaros zamatú összviasszát, melynek bohózatos elemei sok nemzedéket felvidítottak és szórakoztattak. Idők során a darab máza kissé megfakult, színei megkoptak és stilizálás nélkül a mai színházi publikum aligha akceptálná, ha csak kegyeletből nem. Ezek a naivitások már nem a modern és raffinált színházi publikum szájaize szerint valók. Így is némileg tompítva, stilizálva mégis hozzáférhetőbb a mai közönségnek is annál inkább, mert ami humor van benne, az csakugyan elpusztíthatlan s lélekderítő hatását el nem térítheti. Hogy azonban sikerül-e a darabot állandóbban a műsorba beilleszteni, az más kérdés. A mai szereposztás nagyjában szerencsésnek mondható. Végre is Toti Dorka boszorkány szerepében látni a nagy Jászai Marit, igazán nem mindennapi színházi élvezett volt már kuriozumánál fogva is. Akceptabilis volt Horváth Jenő is a nagyzajtai Zajtay István szerepében, Rózsahegy pedig mint Baczur Gazsi elsőrangú volt. Garamszeghy mint juratus és Acél Ilona, mint a sötétség királynője szintén mindent elkövettek, hogy az igényeket kielégítsék. A vasárnémtek bohókás jelenetét Kovács Mihály, Kürthy György és Nádai Béla és Sugár tették élvezetessé. Mézáros Alajos a Herman szerepében eléggé mulatságos volt. Bakó, Rajnai, Gyenes, V. Molnár Rózsi szintén sikerrel működtek közre. A közönség jó kedvvel fogadta a darabot és sokat tapsolt. A darabot holnap, holnap után és vasárnap ismétlik. A csütörtöki előadás jövedelme a Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézetének javára esik.

(*) Az U. M. Z. E. második hangversenye. Ős hangverseny rendezését vette terbe a tavasszal megalakult Új Magyar Zene-Egyesület, de a közönség érdeklődése sehogy sem akar a kétségkívül érdekes produkciók felé fordulni, sőt a mai második hangversenyre még az a kis publikum is, amelyet az első estén tözsközönségnek könyveltünk el, erősen megcsappant számban jelent meg ma este a Royal termében. Pedig, ha másért nem, Bartók Béla kitűnő zongorajátékáért és Weiner Leó három új kompozíciójának bemutatásáért érdemes lett volna a ritka széksorokat megtölteni. Volt még egy érdekes pontja a mai hangversenynek, mely főleg a zenei közönség józanabb részét érdekelhette: az utramodern komponisták dolgozási módjának dolgozási leleplezése. Amint egy estén közvetlen egymásutánban hallottuk a mintegy harmincz éve eltemetett orosz Musszorgszky, a modern francia Ravel, a német Reger és az osztrák Wellesz szerzeményeit, előttünk állt a szélsőségekért rajongó fiatalság által bálványozott modern stílus egész sivársága, terméketlen, invenzióban szükkülő, szemfényvesztő tehetetlensége. Bővített hármashangzatok monoton egymásutánja, szükített terek diszsonanciáinak túlzott halmozása: minden ötletességük ebben merül ki. Sehol egy egészséges gondolat, egy logikusan kifejtett, felépített téma, szinte perverz kéjelgésel halmozak az értelmetlenségeket és bravurosnak tetsző külsőségekkel takargatják a belső tartalom hiányát. Kár volt ebben a környezetben hallani Weiner Leó 7. opuszát, nagy tehetségének, finom invenziójá-

nak legfrissebb hajtásait, a Praeludium, Nocturne és Scherzo feliratu kis zongoradarabokat, melyeket Bartók Béla tökéletes művészettel interpretált. Weiner egész más oldalról mutatkozik be ezekben a kompozícióiban, mint amilyenek az eddigiéiből, a Szerenádokból, a Farsangból vagy vonósnégyeséből ismertük. Helyes felfogással és művészi izléssel él a legmodernebb zene hangzási effektusaival, gondolatvilága azonban megmaradt a régi és invenciógazdagsága, ötletessége kéri vérésgény környezetéből. Weiner zenéje izig-vérig egy izléses, modern poéta tartalmas mondanivalója. Legsikerültebb, mint majdnem minden Weiner-kompozícióban, a Scherzo, tele egészséges, friss humórral, finom pajzánssággal. A három apróságok lelkes, hosszantartó tapssal fogadta a közönség. Weiner darabjain kívül Debussy két bizarr apróságát és öt pompás Préludejét, továbbá D.Jindy leghíresebb tanítványának, Maurice Ravelnek két affektált Debussy utánzatát játszotta Bartók Béla páratlan virtuozitással és jobb ügyekhez méltóbb meleg odaadással. Kárba vesztett erő és tehetségpazarlás, amit ez a legkiválóbb zongoraművésznünk az U. M. Z. E. hangversenyén véghezvisz. Mennyivel szívesebben hallanók őt a klasszikus nagy mestereknek, művészetére sokkal érdemesebb és hálásabb interpretálásában. A hangverseny vendége Heim Emma, a legutóbb a Tonkünstler Orchester egyik hangversenyén nálunk járt bécsi dalénekesnő volt. Izléssel és szép előadásban ismertetett meg *Musszorgszky* három finom kis dalával és egy fiatal bécsi zeneszerzőnek, *Wellésnek* Peter Altenberg „skic”-nek nevezett prózában írt költeménye megzenésítését. — *Musszorgszky*, a nagy oroszok — Rimszky-Korsakov és társainak — kortársa, három kedvesen naiv szövegű dalával a modern francziák orosz elődjének mutatkozik és sok helyütt meglepően „debussys”, a fiatal bécsi komponista ellenben igen kevés tehetséggel utánozza a modern zene francia vezéreit, miközben Puccinótól sem áll kölcsönözni. Reger két dala egészítette ki a vendégművésznő műsorát. A németbe oltott Debussy művei voltak az est legjelentéktelenebb szímai. A daloknak nagy technikai nehézségekkel súlyosított zongorakiséretét *Balaban* Imre játszotta finom művészettel.

(—na.)

(*) **Az Operaházban** holnap, szerdán a „Denevér”-t ismétlik meg teljesen a legutóbbi repiz szereposztásával. Csütörtökön *Sveordström* Valborg asszony, a népszerű svéd művésznő lép fel egyetlenegyszer vendégként a *Mignon* című szerepében, melyet ezúttal is magyar szöveggel fog énekelni. Szereplőtársai Sándor Erzsébet, Arányi, Szemere, Mihályi, Kertész és Hegedűs lesznek. Ez előadás jóvedelmét a Filharmóniai Társaság ötvég- és árvasegélyező-egyesületének javára fordítják. (Renkivüli börtönszünet X. szám. Rendes helyárak.) — Beethoven születésének évfordulója alkalmából szombaton színrekerülő *Fidelio* részben új szereposztással és rendezésben adandó előadásán először mutatkozik be a budapesti közönségnek *Balling* Mihály főkarnagy. A mű címszerepét Haselbeck Olga, a miniszter Ney, Jaquinot Déri Jenő ezúttal először játsszák. Marsellina Hajdu Ilona, Florestan Arányi Dezső, Pizzaro Rózsa S. Lajos, Rocco Venczell Béla lesz. Magát a dalművet megelőzően a zenekar a 3. Leonorányitányt adja elő. Mind ezt, mind az egész előadást *Balling* főkarnagy vezényli, aki nemcsak a zenei résznek, hanem a játék betanítását és egyúttal a színpadi rendezés munkáját is maga végezte.

(*) **Hangverseny.** Tíz évig tartó külföldi tanulmányok és sikerekben gazdag hangverseny körutak után ma este nálunk is fellépett *Hegedűs* Ferencz, hogy hegedűjének meleg tónusát egy tartalmas és nívós műsor keretében hallattassa. Játéka nem árul el olyan tökéletes technikai készséget, mint amilyent vele egykoru honfitársainál tapasztalhatunk, de előadásának biztonsága, mely átérzése és erős muzikalitása komoly és értelmes művészre vallanak, Schumann 72. opusát, a „Fantasie-Stücke”-t és Franck Cézár szonátáját *Adler* Marianne, Szendy Árpád széptehetségű tanítványának zongorakiséretével előkelő interpretálásal játszotta. Tartini és Bruch műveinél azonban helyenként zavaró szépség-hiba volt technikájának fogyatékosága. Strauss Richard Lento-ját és *No-vacek* briliáns külsőrekre épített Perpetuum mobile-jét nagy gyakorlatra valló virtuozitással

reprodukálta és zajos tapsokat váltott ki a szép-számú közönségből. *Adler* Marianne a Schumann és Franck darabokban kitűnően képzett, fényes technikájú zongorajátzóknak mutatkozott és méltán vehette ki részét az e számok után felhangzó ovációkból. A többi darabok zongorakiséretét *Dokkum* Cornélius izléssel látta el.

(*) **A Népepera bemutatói.** Ujévig immár teljesen készen áll a Népepera programja. A *Mignon* pénteki bemutatóját követő héten, ugyancsak pénteken, december 22-én lesz az első operetelőadás az új színpadon. „A cornevillei harangok” kerül előadásra *Magyeri* Dezső rendezésében. Serpölette szerepét az első előadáson *Ábrányi* Rózi fogja játszani s ez alkalommal mutatkozik be a Népepera második karmestere, a fiatal *Reiner* Frigyes, kinek kiváló képességeit már a Vigoperában való működéséből ismeri a főváros közönsége. *Reiner*, ki az utóbbi évben a laibachi Opera első karmestere volt, tanítja be a Népeperánál a „Trobador”-t is, melynek bemutatója előreláthatólag a Cornevillei harangok-ét követni fogja. Karácsony utánra tervezi az igazgatóság a „Varázsfuvola” előadását, mely a Népeperának első klaszikus operaelőadása lesz. Mozart örökség dalműve ezúttal teljesen új szcenizációval és rendezéssel fog színpadra kerülni. Gounod pothumus műve, a „Botesinálta orvos” valószínűleg csak január végén, vagy február elején kerül előadásra.

(*) **Dalest.** A finn testvérmizet leginkább a zene utján tartja fenn velünk az általa féltő gonddal ápolott faji rokonságot és hosszú szünet után ismét egy dalénekesnőjét küldte hozzánk az „ezer tó országa” rég nem hallott poézisének felelevenítésére. *Rackallio* Dagmár, aki ma este a Lloyd termében hangversenyezett, Sibelius, Jaerne felt, Merikanto és Palmgren dalait énekelte, melyeknek méla hangjai a finn dalosok, a „Suomen Laulu” néhány év előtti ittszereplése óta rezegnek finoman zenei memoriánkban. Ezekkel, valamint néhány finn népdallal nagy sikere is volt az énekesnőnek, akinek kellemes és szépen képzett szopránhangja van, mely különösen a közép regiszterekben telten cseng. Magasabb hangjai erőszakoltak és sajátos mellékrezgésük folytán kevésbé élvezhetők. A finn dalokon kívül *Csajkovszky*, *Wolf* és *Mahler* dalokat, továbbá *Marc*ellonak és *Massenet*nek egy-egy recitativoját és áriáját énekelte a művésznő, aki a közönség lelkes tapsait a „János vitéz” „Egy rózsaszál szebben beszél” kezdetű dalának tiszta kiejtésű magyar szöveggel való eléneklésével köszönte meg. A dalokat egy fiatal finn művész, *Wehanen* Kosti finoman, bár kissé túlságos elmélyedéssel kísérte zongorán.

(*) **Jancsi király.** A Vigszínház szombat délutánra tüzte ki a „Jancsi király”-t. Komor Gyula darabját, melyet *Stephanides* Károly zenéje élénkít. A gyermekdarab címszerepét *Stella* Gyula adja, a többi szereplő: *Molnár* Aranka, *Pállay* Rózi, *Kemenes* Lajos, *Sarkadi* Aladár, *Margitay* Annie, *Kende* Paula, *Győző* Lajos és *Bogó* Zsigmond.

(*) **Blaha Lujza, Molnár Ferencz és a Hirlapírók Nyugdíjintézete.** „A peleskei nótárius” — mint már megemlítettük — december 14-ikén ünnepi előadásban kerül színpadra a Nemzeti Színházban. Ennek az előadásnak tiszta jóvedelmét ajánlotta fel ugyanis a színház igazgatósága a Hirlapírók Nyugdíjintézetének. Az ünnepi előadás érdekességét nagyban emeli majd az, hogy ezen egy estén a bírói szerepét *Blaha* Lujza asszony játssza el, aki *Baczur* Gazsival (Rózsahegyí Káimán) együtt népdalokat fog énekelni. *Blaha* Lujza asszony a Nyugdíjintézet felkérésére vállalkozott erre a szerepre. Hosszu pihenés után látjuk majd most először a Nemzeti Színház színpadján, ahol már régebben nem lépett fel. Az est másik érdekessége a kávéházi jelenetben lesz. Ebben a jelenetben ugyanis a peleskei nótárius és *Baczur* Gazsi egy prózai betétet mondanak el a mai irodalmi kávéházakról. Ennek a betét-dialógusnak a szövegét *Molnár* Ferencz írta, s szintén csak ezen az egy estén kerül színpadra.

(*) **„Mignon” a Népeperában.** A „Quo Vadis” első hét előadása után, amelyet mint jelentős művészi szenzációt állandóan zsúfolni hátré néz végig: „Mignon”-t hozza színpadra a Népepera és pedig a dalmű eredeti alakjában, a prózai részekkel együtt. *Thomas* népszerű operájából is kettős bemutató előadást rendez a színház, teljesen különböző szereposztással. Pénteken: *Mignon* — *Basil*

des Mária, *Philine* — *Sébök* Ilonka, *Meister* — *Kertész* Vilmos, *Lothario* — *Róna*, *Laertes* — *Pajor*, *Frigyes* — *Marosffy*: a sugó — *Mátrai* lesz.

(*) **Az új Nemzeti Színház pályázata.** A kultuszminisztériumban a napokban érkekezett gróf Zichy János kultuszminiszter Tóth Imrével, a Nemzeti Színház igazgatójával és elhatározták, hogy az új Nemzeti Színházra a pályázatot már legközelebb kiírják. A pályázati hirdetmény már teljesen készen van. Azon az alapon készült, ahogy azt a nemrég megtartott anketén megbeszéltek. Bár az építésre csak három millió korona áll rendelkezésre és a pályázati hirdetmény kifejezetten hangsúlyozni fogja, hogy a pályázóknak ehhez az összeghez tartaniok kell magukat, kétségtelen, hogy ha a megbízást nyert terv készítője mindenben tartani fogja magát a pályázati hirdetmény többi feltételéhez, akkor az építési költsége túl fogja haladni a három millió koronát. Amire különben számítanak is, és az új Nemzeti Színház körülbelül négy millió koronába fog kerülni. A pályázatot értesülésünk szerint január első felében hirdetik ki, november 15-iké lejáratával. Ilyenformán, ha a pályázat mindjárt első ízben sikeres lesz, a döntés meglesz a lejáratától számított két-három hónap alatt és így szinte bizonyossággal megállapítható, hogy az új Nemzeti Színház építését 1913. februárjában megkezdik.

(*) **Az Uránia vidéken.** Déváról jelentik, hogy ott nagy ünnepek közben nyitották meg a budapesti Uránia tudományos színház főiskjét. A megnyitó előadásban *Pekár* Gyula író maga olvasta fel *Napoleon* című darabját, amelyet a dévai közönség is nagy tetszéssel fogadott.

(*) **A Népepera vezetőinek ünneplése.** A Népepera vezetőinek tiszteletére abból az alkalomból, hogy a fővárosnak nagyszabású új kultúr-intézményét megalkották, december 16-án, szombaton este 10 és fél órakor ünnepi lakoma lesz a Liptóvárosi Kaszinóban. Az esten a kaszinó tagjai kívül a művészvilág kitünőségei vesznek részt.

(*) **Művészmatiné a Liptóvárosi Kaszinóban.** A Liptóvárosi Kaszinó dísztermében december 17-én, vasárnap, délután négy órakor művészi matiné lesz, amelyen a *Waldbauer-Kerpely* vonósnégyes társulat, *Polónyi* Elemér zongoraművész és *Ada* Adrienne énekművésznő működik közre. A matinéra szóló meghívókat már szétküldte a világi bizottság.

(*) **Az elkobzott emlékiratok.** Jelentettük, hogy a napokban az osztrák cenzura Ausztria területére betiltotta *Pálmai* Ilka „Emlékirataim” című könyvének az árusítását. A betiltás kizárólag az Ottó főhercegre vonatkozó rész miatt történt, de könyve az inkriminált rész kihagyásával néhány nap múlva ismét megjelenik a német könyvpiacra s újra árusítani fogják Bécsben is. — Egyébként *Pálmai* Ilka a Magyar Színházban fellép január vége felé vagy február elején a „Lady Frederick” című angol vígjátékban.

(*) **A Nemzeti Szalonból.** A Nemzeti Szalon igazgatósága hétfőn délután *Molnár* Viktor államtitkár elnöklété mellett ülést tartott, amelyen sajnálkozását fejezte ki az igazgatóság az incidens fölött, mely egy kiállító művész és *Zemplényi* Tivadar, a zsűri elnöke között vegreberent s fölkereste *Zemplényi*, maradjon meg továbbra is felelősségterhes tisztében. Egyúttal az igazgatóság határozta ot hozott arra nézve is, hogy a jövőben hasonló esetek elő ne fordulhassanak, illetve azok megelőzésére eszközök álljanak rendelkezésre. Az igazgatóság megejtette a díjzsűrire beadott szavazatok összeolvasását is, amelynek eredményeképpen a Nemzeti Szalon 1911-12. évi rendes tárlatán kiosztásra kerülő díjzsűribe a kiállító művészek részéről *Benezur* Gyula, *Kőrösfői-Kriesch* Aladár és *Nadler* Róbert festőművészek és *Teles* Ede szobrászművész kerültek be. Az igazgatóság örömmel vette tudomásul *Glück* Frigyes fővárosi bizottsági tagnak azt az elhatározását, hogy a Nemzeti Szalon 1912. évi tavaszi tárlatára a főváros utcáit vagy tereit megörökítő műre 300 koronás díjat tűzött ki. Az igazgatóság az adományért legyzkönyvi köszönetet szavazott.

(*) **Hangverseny.** *Meyer* Makray Erzsébet operaénekesnő ma, december 13-án, szerdán tartja hangversenyét a Royalban. Az estélyen *Löbtoritz* Béla hegedűművész működik közre. A hangverseny műsora a következő: 1. Liszt: Szállj csudában dalom. 2. Mila-lovich O.: Holdas éjben. 3. Tarnay A.: Ugy-e Jani? 4. Makray L.: Réverie. 5. Kern A.: Vallomás. a) Mendelssohn: Concert. 6. Csiky: Szakítás. 7. Demény D.: A csalóány. 8. Dr. Mutschenbacher V.: Merengés.

9. Tarnay A.: Hajdú. b) Paganini; Caprice; c) Saint-Saens: Rondo Capriccioso. 10. Puccini: Aria a „Pillangó kisasszony”-ból. 11. Wagner: Elza álna „Lohengrin”-ből. 12. Verdi: Niluspartii ária „Aida”-ból. Jegyek Rózsavölgyinél kaphatók.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* **Magyar tudósok kitüntetése.** A helsingforsi Finnugor Társaság nemrég két kiváló magyar nyelvudóst részesített méltó kitüntetésben. A társaság legutóbbi rendes közgyűlése ugyanis *Simonyi Zsigmond* és *Szinnyei József* egyetemi tanárokat a társaság tiszteleti tagjaivá választotta meg.

* **A Magyar Nyelvtudományi Társaság** ma délután *Szily Kálmán* elnöklése alatt felolvasó ülést tartott. Az első felolvasó *Rubinyi Mózes* volt, aki Révai Miklósnak, a legnagyobb magyar nyelvűvárnak egy kiadatlan kéziratáról értekezett. Révai Miklós magyar nyelvtudományi kézikönyve” címmel. A tetszéssel fogadott előadás után *Melich János* néhány hazai helynévről szőtt, különösebben pedig Vác város neve eredetéről. A felolvasó ülést megelőzőleg választmányi ülés volt, amelyen a közgyűlést készítették elő. A közgyűlést január 23-ikára tűzték ki.

* **Az Izs. Magyar Irodalmi Társulat** ma délután hat órakor tartotta dr. *Ággy Adolf* elnöklésével december havi rendes bemutató ülést nagy és díszes közönség jelenlétében. az Országos Zenakadémia dísztermében. *Balla Ignác* „Az aranyesimák” című epikai költeményét a közönség lelkes tanssal fogadta. Utána *Gedő Lipót* mutatta be költeményét. Végül dr. *Neumann Ede* nagykanizsai rabbi mutatta be *Philipsohn László*-ról, a legnagyobb zsidó teológusok egyikéről írott tanulmányát.

FŐVÁROS.

Bárczy István támadja a vádas'odókat.

— A főváros a megtorlás útján. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, december 12.

Azok a súlyos vádak, melyek legutóbb *Szmracsányi György* országgyűlési képviselő ajakáról hangzottak el a főváros és a törvényhatósági bizottság ellen a parlamentben, és amely vádak a napi sajtó egyik-másik orgánumban visszhangra találtak: ma foglalkoztatták a főváros törvényhatóságának kerületközi bizottságát, ahol dr. *Bárczy István* polgármester napirend előtt nyilatkozott a támadásokról. Ugy látszik — sem a polgármester, sem a törvényhatósági bizottság a sokoldalú támadást nem látták elintéztetnek az ismeretes *Hajdú-féle* interpellációval, sőt az a körülmény, hogy az egész affér kezdett elsekélyesedni, mintegy parancsoló szükség tette, hogy a legilletékesebb tényező maga feleljen a főváros és a közgyűlés tisztességét érintő vádakra. Tagadhatatlan, hogy dr. *Bárczy István* polgármester derekasan megfelelt annak a feladatának, hogy a támadásokat visszaverje, mert egy óras nagy beszédében teljes szolidaritást vállalt a törvényhatósági bizottsággal és sorra vette azokat az alkotásokat, melyek az utóbbi években a tanács és a közgyűlés munkálkodása révén megvalósultak. A kerületközi bizottság tagjai több ízben szakították meg a polgármester erélyes és önérzetes szavait tapsokkal és helyeslésekkel és végül egyhangulag elfogadták az elnök, *Márkus József* határozati javaslatát, melyben a bizottság a fővárost és a törvényhatóságot ért alaptalan támadásokat visszautasítja és felkéri a tanácsot, hogy a támadások megtorlására nézve tegyen a közgyűlésnek javaslatot.

Nekünk az a véleményünk, hogy a polgármester védőbeszéde sem alkalmas időben, sem alkalmas helyen hangzott el. Végére is a polgármesternek nyomban a parlamenti támadás után kellett volna ugyanazzal az erélyvel és határozottsággal sikra szállnia a főváros becsületeért. Hogy ezt mindjárt nem tette: mindenesetre alkalmat adott ezzel a támadások folytatására, melyek az ügynek teljes elposványosodását vonták maguk után. De tovább megyünk. Ennek a jelentőséges deklarációnak a közgyűlésen kellett volna elhangzania, nem pedig a kerületközi bizottság ülésén, amely bizottság nem törvényes szervezet. A kerületközi bizottság az az előkelő fórum, mely törvényes szervezet hiányában a közgyűlés elé kerülő összes fontosabb ügyeket előbb megtárgyalja; az a szűkebb, összesen 36 tagból álló delegáció, mely a kerületek vezető férfijaiból rekrutálódott és bizonyára akadnak most is rosszmájúak, akik olyképpen fognak vélekedni, hogy a polgármester nagy beszéde és a kerületközi bizottság egyhangulag elfogadott határozati javaslata nem egyéb — kölcsönös bizalmi nyilatkozatnál.

A kerületközi bizottság ülésének lefolyását itt adjuk:

Márkus József elnök nyitotta meg az ülést s nyomban felszólalt dr. *Bárczy István* polgármester. Azzal kezdte, hogy szokatlan jelenség, hogy a 36-os bizottság előtt olyan tárgyról legyen szó, mint amilyenről beszélni fog, de a főváros reputációja érdekében nem lehet szó nélkül hagyni azokat a támadásokat, amelyek legutóbb a parlamentben és a sajtóban érték a fővárost. Ezek a támadások nélkülözök a jóhiszeműséget. Nem zárkozik el a jogos kritika elől, de elvárható, hogy ha valaki az ország színe elé áll bírálatot mondani, akkor ez a bírálat olyan adatokkal legyen ellátva, amelyeknek a megbízhatósága teljesen ellenőrizhető. Mint eddig, úgy a jövőben is mindenkor készséggel áll bárki-nek a rendelkezésére, aki adatokért fordul hozzá. De ez nem történt meg. A köztörvényhatóságokat panamázással gyanúsították meg, holott annak semmi alapja nincs. Fejtegeti, hogy mit tartanak panamázássnak. Aki elfogulatlanul nézi a törvényhatóság határozatait, azt találja, hogy minden részükben a főváros érdekeit szolgálják. Egymásután sorolja elő az utóbbi évek nagy alkotásait: a városi vásárpénztárt, a kislakások és bérházak építését, a főváros telekpolitikáját, amelyek mint szociális be- rendezések, minden osztály érdekeit egyformán szolgálják. Ilyen a kenyérgyár is. Szól azután a gázgyárról, amely a támadások központja volt. A leg- határozottabban ellene szól minden gyanúsításnak s míg egyrészt védi a régi gázgyár vezetőit, akik a legelőjálisabban jártak el a fővárossal szemben, másrészt nagy elismeréssel szól *Heltai Ferencz* működéséről, amely csak szerencse a főváros közön- ségére. Felemlíti a városi villamos-gyár létesítését, a villamosvasuti részvények megvételeit az utóbbi időben kötött nagy kölcsönügyleteket, konstatálja, hogy minden nagyobb ügyben egyhangulag határoztak s azzal a kijelentéssel végzi, hogy bár nem akar érdemeket vindikálni, büszkék lehetnek a főváros adminisztrációjára, mert nincs személyes érdek, csakis kizárólag a főváros ügyei iránt való nagy szeretet. Felszólalásával csupán ezt a tényt akarta konstatálni s mikor örömmel jelenti ki, hogy a budapesti sajtó komolyabb része az alaptalan tá- madásokkal egyáltalán nem azonosítja magát, egy- ben azt is mondhatja, hogy a fővárost a hasonló tá- madások a jövőben sem felemlítik meg, halad to- vább azon a fejlődés útján, amelyen közmegelede- désre eddig is a nagy nyilvánosság előtt haladtak.

A bizottság nagy lelkesedéssel fogadta a beszé- det, amely után *Márkus József* elnök javaslatára határozati javaslatot fogadtak el, amelyen tuda- másul vették a polgármester kijelentését, melyvel a közgyűlés és a tanács elválaszthatatlan szolida- ritását megpecsételte. Viszont az általunk képi- selt összes kerületek nevében a törvényhatósági közgyűlést ért gyanúsító támadásokkal szemben teljes szolidaritást vallanak és ezeket egyértelműen felháborodással utasítják vissza. Együttal kéri a tanácsot, hogy a támadások megtorlására nézve a közgyűlésnek tegye meg javaslatát.

(**Jelölés tanácsjegyzői állásra.**) A főváros kerületközi bizottsága ma délelben, *Márkus József* elnöklésével tartott ülésében a holnapi közgyűlé- sen választás alá kerülő tizenhét tanácsjegyzői ál- lásra a következőket jelölte: *Kiticsán Miklós*, *Né- methy Béla*, dr. *Czibor Gyula*, *Lung Géza*, dr.

Tatár Béla, *Rajháty Ferencz*, *Károlyi József*, dr. *Igaló Kálmán*, dr. *Havass István*, *Kálmán-zhelyi Béla*, dr. *Hamvas István*, dr. *Lobmayer Jenő*, *Éles Gusztáv*, *Liber Endre*, *Borvendég Ferencz*, dr. *Mik- lós Elemér*. A közgyűlés tehát ezeket a jelölteket fogja megválasztani.

(**Az óbudai főgyűjtőcsatorna.**) Az általános csatornaépítési bizottság *Piperkovics Bátor*: taná- csos elnöklése alatt ülést tartott, melyen felbon- tották azokat az ajánlatokat, amelyek az óbudai csatorna-szivattyutelep berendezésére beérkeztek. Összesen hat ajánlat érkezett be, amelyek közül a legdrágább 237.500 koronáért, a legolcsóbb pedig 110.000 koronáért vállalja a munkát. A bizottság az ajánlatokat a mérnöki hivatalnak és a számve- vőségnek adta át átszámítás és felülvizsgálat cél- jából. Egyben felkérte *Kajlinger Mihály* udvari tanácsost és *Jász Dezső* miniszteri osztálytana- csost, hogy az ajánlatokat külön tanulmány tár- gyává tegyék és azokról javaslatot készítsenek.

(**Kanyarójárvány a fővárosban.**) Mai szá- munkban adtuk hírt arról, hogy a tisztí főorvosi hivatal nevében havi jelentésében a kanyaró ve- szedelmes terjedéséről számol be. Míg a többi fertő- ző gyermekbetegség csökkenőben van: a kanyaró terjedésével szemben szinte tehetetlen a buzgó és lelkiismeretes főorvosi hivatal. Dr. *Magyarovits Mladen* tisztifőorvos ma kijelentette, hogy sürgetni fogja annak a törvényes rendelkezésnek megvál- toztatását, mely szerint az iskolákat csak akkor zárják be, ha a tanulók 10 százaléka beteg. Oda fog hatni, hogy az iskolákat nyomban bezárják, mi- helyt a kanyaróbetegség egy tanulónál jelentkezik. A kanyaró az idén — szerencsére rendkívül enyhe lefolyású.

KÖZIGAZGATÁS.

Vármegyei tisztviselők a belügyminisztérium- ban. A Vármegyei Tisztviselők Országos Egyesü- letének husz tagból álló küldöttsége tisztelgett ma délelőtt a belügyminisztérium két államtitkárá- nál: *Jakabffy Imrénél* és *Némethy Károlynál*. A küldöttség, melynek szónoka *Fazekas Ágost* alis- pán volt, a belügyminiszter távollétében arra kérte az államtitkárokat, hogy a vármegyei tisztviselők illetményrendezésénél fogadják el alapul dr. *Hor- vath Józsefnek*, a vármegyei tisztviselők országos egyesülete igazgatójának a törvényjavaslat- tervezetét. *Jakabffy Imre* államtitkár szívesen fo- gadta az egyesület kiküldöttjeit és biztosította őket arról, hogy ezt a javaslatot fogadja el minde- esetre a tárgyalás alapjául, de arra nézve termé- zesen nem tehet kötelező nyilatkoaztot, hogy mód- jában lesz-e a javaslatot egész terjedelmében el- fogadni. A küldöttség ezután dr. *Némethy Károly* államtitkárt kereste fel, akinek ressortjába tarto- zik tulajdonképpen a stáuszrendezés ügye. A kül- döttség szónoka itt is megismételte az egyesület kérését, mire *Némethy Károly* államtitkár azt a választ adta, hogy a mostani javaslatot, amely lé- nyegileg már különben sem egészen ismeretlen előtte, nemcsak kötelességszerűleg és behatóan, de meleg jóakarattal is fogja tanulmányozni s annak minden olyan kívánságát, mely meggyőződése sze- rint objektívnek mutatkozik, lehetőleg érvényesi- teni fog igyekezni.

Közigazgatási özvív Zemplénmegyében. Zemplén-vármegye közigazgatásában igazi özvív szakadt fel. Sátoraljauhelyen Zemplén vármegye közigazgatási bizottsága *Meczner Gyula* főispán el- nöklésével ülésezett, amelyen tudomásul vette *Dó- kus Gyula* alispánnak bejelentését, hogy *Kemechey Béla* rádi körjegyző ismételt fegyelmi eljárás során állásától felfüggesztetett. Hasonló sors érte *Bajusz Pál* leleszi községi bírót is hivatali hanyagsága miatt. — A homonnai szolgabírói hivatalban 6392 korona hiányt találtak, hogy ki követte el a sik- kasztást, azt még nem sikerült megállapítani. Az alispán *Haraszthy Miklós* főszolgabíró és *Hericz Márton* szolgabíró ellen ebből az ügyből kifolyólag elrendelte a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot. *Körössy Sándor* számvevő működését pedig felfüg- gesztette. Sátoraljauhely város néhány nappal ez- előtt *Farkas Andor* polgármester javaslatára fe- gyelmi eljárást indított különböző hivatali ron- detlenségek miatt *Bogyay Béla* közigazgatási ta- nácsos ellen és állásától is felfüggesztette. A hatá- rozatot most a közigazgatási bizottság jóváhagyta, de elrendelte a vizsgálatot *Farkas Andor* polgár-

Zongorázik ön? 3 korona havi előfizetés mellett legjobb és legújabb zeneműveket kölcsönöz a vidékre is az Országos Hangjegy-Kölcsönző Intézet, Budapest, VI., Andrásy-ut 47/E sz. Tessék prospektust kérni!

mester ellen is a *Bogyay* által emelt vádakra vonatkozóan. A bizottság továbbá egy gyámügyi intézkedésből kifolyólag vizsgálatot rendelt el *Farkas Andor* polgármester, *Pataky Miklós* sátoraljaúj helyi főjegyző és *Kellner Győző* árvaszéki ülnök ellen. Tudomásul vette a bizottság az alispán intézkedését, melylyel *Osizár Barna* papházai főjegyzőt állásától felfüggesztette.

Egy községi elöljáróság vagyoni felelőssége. Debreczenben Hajdumegye közigazgatási bizottságának ülésén *Ternovszky Alajos* pénzügyigazgató panaszt emelt Hajdudorog község elöljárósága ellen amely nem gyakorolt kellő ellenőrzést az adóvégrehajtásokra és ezért az állam mintegy százezer korona kárt szenved a behajthatatlanná vált adótartozások miatt. A közigazgatási bizottság elrendelte a vizsgálatot és megállapították, hogy a pénzügyigazgató panaszja alapos volt. Hajdudorogon a községi végrehajtó pénzt fogadott el a felektől és nemlegességi jegyzőkönyveket vett fel a végrehajtásokról. A közigazgatási bizottság ezért kimondotta a vagyoni felelősséget Hajdudorog elöljáróságára.

A belügyminisztérium városi osztálya ellen. Debreczen város pénzügyi bizottságának tegnapi ülésén ismételtén foglalkoztak azokkal a panaszokkal, amelyek a belügyminisztérium városi ügyeket intéző osztálya ellen felmerültek. A pénzügyi bizottság megállapította, hogy ez az osztály a legégetőbb ügyeket rendkívül sokáig, hónapokig, sőt évekig heverteti elintézetlenül a belügyminisztériumban és igen sok elintézésben nem ismerik fel a város érdekeit. A város hétéfő tartandó rendkívüli közgyűlésén oly értelmű javaslat fog a közgyűlés elé kerülni, hogy Debreczen város köldöttiségileg tegyen panaszt gróf *Khuen-Hédervány Károly* belügyminiszternek, akinek átnyújtandó emlékiratban részletesen felsorolják sérelmeiket. Az emlékiratban arra is kéri a belügyminisztert, hogy vizsgálta meg, vajjon mi az oka Debreczen város érdekeit oly érzékenyen érintő eljárásnak.

EGYESÜLETEK.

(—) **A Budapesti Orvosok Szövetsége** tegnapi tartott közgyűlésén dr. *Adler Zsigmond* kir. tanácsos, alelnök vezetésével foglalkozott a tápszer-törvény, a járványtörvény és a közegészségügyi szolgálat a törvényhatóságoknál ezimán törvénytervezetekkel. Dr. *Végh János* fővárosi tisztiorvos tápszertervezetjavaslatát a közgyűlés egyhangulag elfogadta. A járványtörvényjavaslat szerzője, a napokban oly tragikus véget ért dr. *Szalay Béla* helyett dr. *Eisler Hugó* vette át az előadói tisztet, röviden ismertette a törvénytervezetet, melyet a közgyűlés egyhangulag elfogadott.

(—) **A Magyar Irók Segélyegylete** ma délután tartotta rendes közgyűlését a Földhitelintézet tanácskozó termében. A közgyűlést báró *Eötvös Lóránd* elnök nyitotta meg szép szavakkal. *Kozma Andor* orsz. képviselő tette meg ezután az egyet 1906—1911. évi működéséről szóló titkári jelentését, melyet tudomásul vettek és megajánlották a hat évre szóló választást, amelynek eredménye a következő: elnök: báró *Eötvös Lóránd*, másodelnökök: gróf *Dessouffy Aurél* és *Bereczik Árpád*. Az igazgató-bizottság tagjai lettek: *Benkő Kálmán*, *Bereczik Árpád*, *Bereczik Albert* (új), *Bráczay Kálmán*, *Cseugery Lóránd*, gróf *Dessouffy Aurél*, báró *Forster Gyula*, *Frankó Vilmos*, *Hajduska Emil* (új), *Kovács Sebestyén Endre*, gróf *Majláth József* (új), *Ornódi Vilmos*, *Székely Ferenc* vezérigazgató (új), *Szilassy Adolf*, gróf *Zichy János* (új); az ellenőrző-bizottság tagjai: *Ornódi Vilmos*, *Bereczik Árpád*, *Székely Ferenc*; pénztáros: a Magyar Földhitelintézet, titkár: *Kozma Andor* orsz. képviselő, jegyző: *Szilassy Adolf* ügyvéd.

(—) **Kávésok lakomája.** Szép diszlakomát rendezett tegnap este a Budapesti kávépartársulat abból az alkalomból, hogy *Glazer Fülöp*, *Lázár József*, *Laukó Pál* és *Wertheimer Lajos* kávésok most töltötték be iparlársulati tagságuknak 25-ik esztendejét. *Wanter Vilmos* kávésségéd pedig pincézi működésének ötvenedik évét. A Royal-szálló nagytermében lelkesen ünnepelték a jubilálókat. Az üdvözlő beszédet *Harsányi Adolf* iparlársulati elnök mondotta. Ugor *József* alelnök a vacsorán megjelent hölgyeket köszöntötte fel. *Brück Károly* a nála szolgálatban álló *Wanter Vilmost* üdvözölte. Az öreg kávésségédet a megjelent kávésok és pincézerek meleg ovációban részesítették. Ezután dr. *Soltész Adolf* az Országos Iparegyesület üdvözlését tolmácsolta.

(—) **A Magyarországi Kereskedelmi Utazók Egyesületében** vasárnap este nagy és díszes közönség jelenlétében *Kálnoki Izidor* (Vulpes) tartott érdekes felolvasást a bohémvilág kedves és meghatározó intimitásairól. A felolvasás után társasvacsera volt, melyen lelkesen ünnepelték *Kálnokit*.

(—) **Ego felolvasása.** Folyó hó 13-án, szerdán este 8 és fél órakor *B. Fried Margit* (Ego) az ismert író nő felolvasást tart a Nőtisztviselők Országos Egyesületében *Andrássy-ut 83.* Poléptidij nincs, tagok vendégeit is szívesen látják. Felolvasás után zene.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Ügyvédjelöltek az igazságügyminiszternél.** Az igazságügyi bizottságban módosított szervezeti novellának az ügyvédjelöltek karra sérelmes intézkedései ellen az ügyvédjelölteknek országos nagygyűléséből kifolyólag küldöttség keresi fel *Székely Ferenc* igazságügyminisztert, hogy neki az ügyvédjelöltek óhajait magában foglaló memorandumot átnyujtsa. A küldöttség vezetésére *Szivák Imre* orsz. képviselőt, a budapesti ügyvédi kamara elnökét kérték fel. Ugyancsak *Szivákot* kérték meg, hogy a képviselőházhoz írtézt emlékiratot a Házhoz betérjessze. Az igazságügyminiszter előtt az ügyvédjelöltek nevében ifj. dr. *Nagy Dezső*, az Ügyvédjelöltek Országos Egyesületének elnöke fog beszélni.

§ **Peticziók.** A mohácsi petíció ügyében ma kezdte meg a tárgyalást a kir. Kuria *Fittler Imre* elnöke alatt működő I. választási tanácsa, *Janeckó István* bíró, előadó ismertette a mai tárgyaláson a tanuk vallomását. Mindössze két tanu igazolta a petíció állításait, a többi tanu azt mondotta, hogy ittak ugyan, de nem tudták, ki fizette az italok árát. Egyik-másik pedig azt állítja, hogy ő maga fizetett. A korcsmárosok azt állították, hogy egyáltalában nem kaptak megbízást és *Andrits* nem is fizetett nekik semmit. A bizonyítási anyag előterjesztése után *Tetlenni Ármán*, a megtámadott képviselő megbízottja, felajánlotta a képviselőnek eskü alatti való kihallgatását. A tárgyalást holnap folytatják. — Ma hirdette ki az ítéletet a kir. Kuria I. tanácsa *Fittler Imre* kuriai bíró tanácselnök elnöke alatt a *Szalkai Sándor* mendátuma ellen beadott petícióban. A kir. Kuria a petíciót elutasította és a kérvényezőket kötelezte, hogy 10.100 koronát fizeszenek a választást védőknek. Saját feleik ellenében 10.000 korona állapított meg. Érdekes a kir. Kuria indoklása, amennyiben kijelenti, hogy az elutasítás indoka tisztán jogi szempontból történt, miután a vizsgálat folyamán bebizonyították, hogy megvesztegetések, még a megválasztott rokoni részéről is, nagy mértékben üztek. Igaz ugyan — mondja a kir. Kuria — hogy a törvény alapján a bíróság szabadon mérlegelheti a bizonyítékokat, azonban miután *Szalkai Sándor* képviselő tettegésére vagy részességére vonatkozólag bizonyíték nem szolgáltatott és különösen, miután a képviselő, mint tanu eskü alatti vallotta, hogy tudomása nem volt a vesztegetésekről és törvénytelenésekről, a kir. Kurianak a kérvényt a törvény alapján el kellett utasítania. Az ítéletről még kitésték, hogy az elutasításnak főindoka *Szalkai Sándor* eskü alatti vallomása volt, miután a bírói mérlegelés szempontjából az indirekt bizonyítékok alkalmazását a kir. Kuria az ő határozott esküje folytán nem eszközölhette.

§ **A Zsilinszky-fiúk bünpöre.** A budapesti büntetőtörvényszék esküdtbírósa a Zsilinszky-fiúk bünpörének főtárgyalását az 1912. január hó 15. és következő napjaira tűzte ki. A főtárgyaláson dr. *Baloghy György* büntetőtörvényszéki elnök fog elnökölni.

§ **A Csávossy-ügy epilógusa.** Báró *Csávossy Gyula* gondnokság alá helyezése ügyében az öreg báró jogi képviselője, dr. *Teller Miksa* ügyvéd ez év nyarán dr. *Jendrassik Ernő* egyetemi tanár terjedelmes memorandumot terjesztette be a kikindai törvényszékhez. Ebben a memorandumban dr. *Jendrassik Ernő* egyetemi tanár erős támadást intézett dr. *Hudovernig Károly*, dr. *Németh Ödön*, dr. *Fischer Ignác*, dr. *Konrád Jenő* miniszteri tanácsos és dr. *Kiss Ödön* szakértő orvosok ellen, akik *Csávossy Gyula* bárót agkori elmegyengeségben szenvedőnek jelentették ki s mint ilyennek gondnokság alá helyezését hozták javaslatba. A megtámadott orvosszakértők a memorandum tartalmazta, amelyet főbb pontjaiban több fővárosi napilap is leközölt. Rágalmazási pert indítottak. Egyike ezeknek a pereknek, mint rágalmazási per a kikindai kir. törvényszék előtt van folyamatban dr. *Jendrassik Ernő* egyetemi tanár ellen a memorandum tartalma miatt. A másik a pereknek pedig mint rágalmazási sajtóper dr. *Teller Miksa* fővárosi ügyvéd és néhány fővárosi napilap ellen folyik a budapesti büntető törvényszéken.

§ **A kártyás ügyvéd becsülete.** Néhány hónapja egy vidéki kamara fegyelmi vétségben mondott ki vétkesnek egy ügyvédet, mert egy borbélylyal szerencsejátékot, huszonegyest játszott, amelyben részben az ugynevezett hozom címén, részben pedig késpénzadás után a borbélylyal szemben tartozásban maradt. A tartozást nem fizette ki. A fegyelmi bíróság kimondta, hogy az ügyvéd mélyen megsér-

tette az ügyvédi kar becsületét és tekintélyét, mert tiltott szerencsejátékot játszva, kártyaadósságot csinált, becsületbeli kötelezettségének nem tett eleget, a pörben rosszhiszeműen védekezett, újabb ígérettel pörletételt provokált és e pörletét következmenyével visszaélt akképen, hogy tartozását, midőn becsületbeli kötelezettségére bízták, többé egyáltalán nem rendezte. A Kuria ügyvédi tanácsa a minap jóváhagyta az elsőfoku fegyelmi bíróság határozatát.

§ **A kassai bombamerénylet epilógusa.** Három évvel ezelőtt óriási szenzációt keltett az a tragikus eset, amidőn *Mátyássy Zoltán* százados-hadbíró, aki Kassán állomásozott, egy pokolgéptől súlyosan megsebesült. A polgári és katonai hatóságok által megindított vizsgálat kiderítette, hogy a pokolgépet Budapesten a nyugati pályaudvar postáján adták fel. Kiderült, hogy a feladó egy fiatal gyerek volt, *Hegyeshalmi Halasy Károly* névű, ellenőr gimnazista fia. A nyomozó hatóságok *Halasy* ellenőrt is gyanúsították, hogy az esetről tudott volna. Ebből az alkalomból „A Nap”-ban egy hosszú közlemény jelent meg. Az intervjuiban *Halasyné* elmondotta, hogy az ő férje, *Halasy* volt a följelentő és lehetetlennek tartja, hogy a pokolgép elküldéséről ura, *Halasy Károly* ne tudott volna. A megsértett férj, *Halasy Károly*, rágalmazási pert indított „A Nap” ellen, amelynek szerkesztője kijelentette a vizsgálóbíró előtt, hogy a cikket az asszony diktandója alapján *Herczeg Géza* munkatárs írta. Ilyen módon ugy *Herczeg Géza*, mint *Halasy Károlyné* a vádlottak padjára került. A budapesti esküdtbírószék hosszas tárgyalás után *Herczeg Gézát* jogerősen fölmentette a vád alól, ellenben *Halasynét* rágalmazás sajtóvétsége címén egyhónapi fogházra ítélte. Ma tárgyalta a kir. Kuria I. büntetőtanácsa *Vavrik Béla* elnöke alatt ezt az ügyet. Az ügyet *Csermely János* bíró ismertette és az ismertetés után *Stipil Károly* koronaügyész helyettes szólt fel. A legfelsőbb bíróság rövid tanácskozás után megsemmisítette az esküdtbírószéknek *Halasynéra* vonatkozó ítéletét és a vádlottat a 92. enyhítő szakasz alkalmazásával a fogházbüntetés mellőzésével összesen 140 korona pénzbüntetésre ítélte. A bíróság kimondotta, hogy a vádlott asszonynál enyhítő körülményül kell venni családi viszonyait és azt is, hogy még eddig soha büntetve nem volt.

§ **Sikkasztó irodaigazgató.** A kassai törvényszék ma volt a főtárgyalás *Sulyok Károly* törvényszéki irodaigazgatójának sikkasztási bünpörében. A törvényszék *Sulyok Károlyt* egy évi börtönrre ítélte.

§ **Törvényszék Jászberényben.** Jászberény városa mozgalmat indított, hogy az új perrendtartás életbeléptetésével a jászberényi törvényszék városukban visszaállítsák. Monstreputáció akart ennek érdekében a miniszterelnökhöz és az igazságügyminiszterhez menni s felkérték a város képviselőjét, gróf *Apponyi Albertet* a küldöttség vezetésére. Most gróf *Apponyi Albert* arról értesítette kerületét, hogy felesleges a küldöttségnek Budapestre fáradnia, mert a jászberényi ügye a kormány-nál befejezett dolog, amennyiben a felállítandó új törvényszékek egyikét okvetlenül Jászberény fogja kapni. E hír nagy megnyugvást és örömet keltett az egész környéken.

SPORT.

(—) **A Labdarugó Szövetség követelése.** A magyar olimpiai bizottság, élén gróf *Andrássy Gézával* és *Muzsa Gyula* társelnökkel valóban elismerésre méltó buzgalommal dolgozik és vezetőinek közbenjárására megszerezte a képviseltetés legfontosabb tényezőjét, a 60.000 koronás államsegélyt. Teljes megnyugvással fogadták sportkörünk a bizottság előterjesztését arra vonatkozólag, hogy az egyes sportágak mily arányban legyenek *Stockholmban* képviselve. Most egyszerre a Labdarugó Szövetség a részére előirányzott 2000 korona helyett 18 játékos részére 9000 koronát kér. A közönség szeretete nagyra növelte ennek a sportnak népszerűségét, de bár távolról sem áll olyan magasra, mint amilyen magasra a laikusok emelik. Az a 18 ember legfeljebb 4—5-ik helyre kerülhetne a *stockholmi olimpiadon*, tehát mi czímen akarják azt a 9000 koronát. Vivőink, uszók, birkózók, atletáink és evezőseink nagy kilátással indulnak a küzdőtérre és bizonyára mindhárom versenyzőből kikerülhet egy-egy olimpiai győző. De még a legelfogultabb és nagyzási mániában szenvedő football-gyerekek se képzeli azt, hogy a magyar válogatott lesz a legjobb. Magunk részéről még a 2000 koronát is sokaljuk, sőt azt indítványozzuk, hogy ezt az összeget emeljük fel és tegyük lehetővé, hogy azon egy vízipolo-csapat mehessen ki, mely legalább is

második vagy harmadik lenne a nemzetek nagy küzdelmében. A Labdarugó Szövetség pedig a maga pénzéből küldjön ki egy 13 tagból álló csapatot.

() A Budapesti Koresolyázó Egylet évdíjas tagjai figyelmét ismételtelen felhívja a beiratkozási határidőnek folyó hó 15-én, pénteken való lejártára. Deczember 15-ike után a tavalyi évdíjas tagok is csak 35 koronáért kaphatják meg idény-jegyüket.

KÖZGAZDASÁG.

A North British and Mercantile biztosító-társaság körülbelül egy évvel ezelőtt Magyarországon fiókot alapított és irodáját Arany János-utca 20. szám alatt nyitotta meg. Ez a társaság azonban olyan óriási költséggel és olyan eredménytelenséggel dolgozott ezen idő alatt, hogy az angol központ a budapesti fiók feloszlatását határozta el és Magyarországon kötött üzleteit bécsi intézősége által fogja lebonyolítani. A Nord British and Mercantile magyarországi fiókja egészen lényegtelen üzleti forgalma mellett budapesti letelepedése óta majdnem egy félmillió korona költséget okozott központjának.

Árutorlódás a fiúmei raktárakban. Fiuméből jelentik: A fiúmei árutárakban jelenleg összesen 7500 kocsi rakomány áru van felhalmozva. A rossz időjárás miatt a hajók érkezése késik és így újabb árutorlódás veszélye fenyeget. Ha azonban a bejelentett hajók 1—2 napon belül megérkeznek, a torlódás elkerülhető lesz. Most három nagy hajó érkezése van jelezve, melyek mintegy 1600 kocsi rakomány cukrot fognak elvinni.

Alaptőkefelemelés. A Lipótvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság — mint értesülünk — legkésőbb 1912. január végére alaptőkéjét ötmillió koronával fogja felemelni.

Inségakezítő Oroszországban. Mialatt nálunk csak papiroson orvosolják a már inségig fokozódott drágaságot, vagy talán még ott sem, az alatt az orosz kormány a gyakorlati orvoslás terére lép. Az orosz belügyminisztérium ugyanis a dumában törvényjavaslatot nyújtott be a rossz termés által sújtott kormányzóságok segítése érdekében való akció dolgában. E célra 118.8 millió rubelt kér a kormány, amely összegre már 42.4 millió rubelt kiadott.

Elek Pál külföldön. Elek Pál, a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság volt alelnöke tegnap négy heti tartózkodásra családjával külföldre utazott.

Fizetési képtelenségek. A bécsi hitelezői egylet a következő fizetési képtelenségeket közli: Erret János Sopron, Lust Sándor Pécs, Hoffnung Mór Budapest, Fenecz-körút 43. sz., Weis Elekné Sopron, Schober Miksa Kiskunhalas.

A Generali tisztviselőinek bérmozgalma. Az Ausztriában levő biztosítótársaságok tisztviselői most olyan mozgalmat kezdtek, melynek Magyarországon is viszhangja lesz. Az történt, hogy egy monstregyűlést tartottak, fizetésjavítást kértek és nem teljesítés esetén sztrájkjal fenyegetőznek. A gyűlés előadója ismertette a biztosítási tisztviselők szomorú anyagi helyzetét, akik sokkal rosszabbul vannak fizetve, mint az állami tisztviselők és ez a körülmény mind közelebb hozza lelkükhöz az óhajt, hogy a biztosítás államosíttassék. A nagy társaságok magatartásának jellemzésére felhozta azt az esetet, hogy az egyik társaság elég szerencsétlen volt fizetésemelés és drágasági pótlék fejében havi két korona fizetésemelést felajánlani. Ily körülmények közt nincs egyéb hátra, mint hogy a biztosítási tisztviselők önmaguk segítségének nyomoruságos helyzetükön. E célból azt ajánlja társainak, hogy barátkozzanak meg a sztrájk gondolatával, ami frenetikus tetszést keltett. Végül határozati javaslatot fogadott el a gyűlés, követelve a fizetések fölemelését, különben kimondják a biztosítási tisztviselők és alkalmazottak sztrájkját az egész vonalon. Ez a határozat különösen a Triesti Általános Biztosító Intézet (Generali) tisztviselői sorában keltett viszhangot, mely intézet tisztviselői ugy Ausztriában, mint különösen Magyarországon meglehetősen rossz fizetési viszonyok között élnek. Mert igaz ugyan hogy a Generali mérlegében a fizetési fizetések jelentékeny összeggel szerepelnek, de ennek az összegnek 71 százaléka az igazgatók és az igazgató-

ság illetményeire megy rá, míg 29 százalék jut csak az óriási létszámú tisztikarnak, melynek sorában akadnak olyanok is, akiknek 30—40 forint fizetésük van s akik természetesen ilyen javadalmazásból a mai viszonyok között nem tudnak megélni. Emellett olyan lealázó bánásmódot kénytelenek elütni, amely egyenesen példátlan. Így pl. nemrég egy kabátlopás fordult elő a Generali irodájában, mire a Generali egyik igazgatója vörögve kifejezésekkel aposztrofálta az egész tisztikart, mikor pedig annak képviselői az ellen tiltakoztak és elégtételt követeltek, az illető igazgató azzal utasította ki a küldöttséget, hogy menjenek elégtételtért a — bírósághoz. Az igazgatóság mereven elzárkózik a tisztikar jogos kívánságai elől s akkor, mikor Bécsben is, Budapesten is sorra vásárolgatja össze a legdrágább telkeket és emeli fényes palotáit, a czifra falakon belül a néhány koronáért dolgozók elkeseredetten készítik elő azt a sztrájkot, mely jeladás lesz a biztosítási tisztviselők általános sztrájkjára ugy Ausztriában, mint Magyarországon egyaránt.

Új üzletvezető-helyettes a Máv-nál. Littke Jenőt, a Máv. egészségügyi osztályának főnökét kinevezték a balparti üzletvezető helyettesévé.

Az olasz járadék 102.75-ön áll. Mi, akik a legbékésebb időben és a legjobb gazdasági években sem tudjuk elérni azt, hogy a magyar járadék csak megközelítse is a pari árfolyamot, nem kis irigységgel vesszük kezünkbe az olasz és a francia tözsdék árjegyző lapját, amelyekben az immár negyedéve folyó nehéz háboru daczára parin felül áll az olasz járadék kursusa. Az olasz jegyzések 102.75 százalékra, a párisi váltóárfolyamok 100.65 százalékra szólnak. Kétségtelen, hogy az adott viszonyok közepette valósággal fényes pénzügyi sikere ez az olasz kormányának, aminek értékéből mitsem von le az, hogy Olaszországban sokkal több kényszerítő eszköz áll a kormány rendelkezésére az árfolyamok mesterséges fokozására. Mert ha az olasz állam egész háztartása és gazdasági élete nem állana azon a szilárd alapon, amelyen tényleg áll, akkor semmiféle mesterséges eszközzel nem lehetne a párisi árfolyamot parin felül tartani. Aminthogy ha a magyar kormányának rendelkezésére állának mindazok az eszközök, amelyek a járadékok biztos elhelyezését biztosítják, miként azok az olasz kormányának rendelkezésére állnak: még akkor sem lennének képesek járadékaink kursusát parin felül emelni, mert a nagytőkés nemzetek jól tudják azt, hogy mindaddig, míg Ausztria gazdasági uralma alatt élünk, hiányzik gazdasági életünknek az a szilárd és megbízható alapja, amelyet Olaszországban még a most folyó súlyos háboru sem tudott megingatni.

Vegyészeti gyárosok gyűlése. A Magyar Vegyészeti Gyárosok országos Egyesülete dr. Helvey Tivadar elnöklésével igazgató-választmányi ülést tartott, amelyen mindenekelőtt az egyesület legközelebbi évi közgyűlésének előkészítését tárgyalták. Dr. Helvey elnök bejelentette azt az elhatározását, hogy más irányu elfoglaltsága folytán újabb megválasztására többé nem reflektál. Az igazgató-választmány sajnálattal győződött meg arról, hogy az elnök elhatározása meg nem másítható. Dr. Bokor Gusztáv ügyvezető titkár ezután több miniszteri leiratról és felterjesztésről referált. A közgazdasági egyletem kérdéséről hosszabb eszmecsere fejlődött ki, amelyben az elnökön kívül Benes József alelnök, Enyedy Béni, báró Guttmann Arthur, Hercz József és Szirmai Oszkár vettek részt. Végül Enyedy Bényt megbízták, hogy a kérdésben legközelebb tüzetes javaslatot terjesszen elő. A választmány ezután elfogadta az 1912. évre szóló költségvetést, valamint elhatározta az alapszabályok több pontjának módosítását.

A hajózási vállalatok és a gazdák. A Magyar Gazdaszövetség Darányi Ignác elnöklésével tartott legutóbbi igazgatóválasztmányi ülésén tárgyalta azt a kérdést, hogy a kereskedelmi miniszter az egyes tengerhajózási társaságokat új járatok létesítése céljából a jövőben fokozottabb állami segítségben részesíti. A szövetség a mezőgazdaság szempontjából is rendkívül fontosnak tartván az új járatok létesítését, föliratban kérte a kereskedelmi kormányt, hogy a vonatkozó anyagot bocsássa az egyesület rendelkezésére, mert a Magyar Gazdaszövetség behatóan kíván foglal-

kozni e kérdéssel és elejét akarja venni annak, hogy egyes hajózási vállalatok más közgazdasági tényezők rovására túlzott szubvencziókban részesüljenek.

A cselédtartó gazda és a kórházi ápolási költségek. Felmerült esetből kifolyólag ítéletben mondtotta ki a m. kir. közigazgatási bíróság, hogy a cselédtartó gazda a gazdasági cselédje baleseti betegségéből fölmerült kórházi ápolási költségeket a kórháznak nemcsak 30 napra terjedőleg, hanem a cseléd teljes felgyógyulásáig tartozik megfizetni. A kifizetett összeg megtérítését azonban — ha a baleset nem az ő hibájából következett be és a gazdasági munkás-cselédségélpénztárral szemben törvényszabta kötelezettségeinek eleget tett — ettől a pénztártól követelheti. Az utóbbi jogviszonyból fölmerülő jogviták eldöntése a rendes bíróság hatáskörébe tartozik.

Osztrák-magyar-török vámserződés. Konstantinápolyból jelentik: Az Ausztria-Magyarország és Törökország között kötendő kereskedelmi szerződés tárgyalására kiküldött török delegátusok ma ülést tartottak. A konferencia után portakörökből az a hír szivárgott ki, hogy általános autonóm-tarifát dolgoztak ki, amely az összes kereskedelmi szerződési tárgyalások alapjául fog szolgálni és a melyet legközelebb a kamara elé terjesztenek.

Hajóforgalom beszüntetése. Az I. cs. kir. szab. Dunagőzhajózási Társaság közhírré teszi, hogy a Győr és Gönyő közötti vegyes személyhajójárato- kat az idő előhaladottsága miatt e hó 13-ával végleg beszünteti.

Nyilttér.

Drovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

FRANÇOIS
TRANSYLVANIA
SEC.

MAGYAR MŰVÉSZET KÉPEKBE

Az EGYETÉRTÉS karácsonyi számához ez idén is mellékelve lesz a

KÉPES SZALON

című illusztrált hetilapunk, melyben körülbelül

300 fényképben

bemutatjuk a magyar művészetet. Előfizetőinknek ingyen mellékeljük művet

20 fillér bélyeg beküldése ellenében bárkinek megküldjük az EGYETÉRTÉS karácsonyi számát és a KÉPES SZALONT.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátözsde.

Budapest, december 12.

A készrúpiacra ma is kifejezetten lanyha volt az irányzat. Bőséges kínálattal szemben a malmok tartózkodók voltak, rossz árakat ígértek, keveset vásároltak és ezt is igen nehézkesen. Erre vezethető vissza, hogy a forgalom ma is nagyon korlátozott maradt és hogy mindössze nagynehezen alig 14.000 q búzát lehetett elhelyezni, a tegnapi árnál 5-10 fillérrel olcsóbban. A legdrágább eladási ár 12.22 és fél korona volt 81 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 10.50 korona 76 kilós fejmegyei úszkös búzáért. Egyéb gabonafajták közül a rozs és a tengeri változatlan, a zab lanyha, az árpa nyugodt. Forgalomba került: 1600 q rozs 9.92 és fél-10.00 koronás áron, 600 q zab 9.35-9.70 koronás áron, 200 q új tengeri 8.50 koronás áron kocsi rakva és 300 q luczerna 52-61 koronás áron. A határidőpiacra a tegnapi zárlatnál alacsonyabb jegyzésekkel indult meg a mai üzlet. Eleinte a kezdő árfolyamok, mivel a kereslet a kínálattal egyensúlyban tartotta magát, csak 1-2 fillér keretén belül ingadoztak, később azonban leginkább a kedvezőtlen készrúpiacra való tekintettel, de azért is, mivel Berlin alacsonyabb jegyzéseket küldött, egyre sűrűsebbé vált a kínálat, mire aztán erősen lanyhult az irányzat és lényegesen csökkentek az árfolyamok. Az áprilisi buza 11.83 koronán indult, előbb 11.80 és 11.82 között ingadozott, aztán 11.74-ig hanyatlott és zárlatkor így is maradt. Az áprilisi rozs 10.37 koronás kezdő árfolyama 10.25-ig csökkent és zárlatkor 10.24 koronán maradt. Az áprilisi zab 9.72 koronán indult, előbb 9.71 és 9.73 között ingadozott, aztán 9.68-ig ment vissza és így is zárult. A májusi tengeri 8.43 koronás kezdő árfolyama 8.39-ig gyöngült és zárlatkor is így maradt. A tegnapi zárulathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza 10 fillérrel, a májusi buza 11 fillérrel, az áprilisi rozs 13 fillérrel, az áprilisi zab 6 fillérrel, a májusi tengeri 4 fillérrel csökkent.

A készrúpiac jegyzése a mai tőzsdén a követ.

Kezdő volt:

Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Tiszavidéki, új	75	12.22	79	23.45-23.70
"	76	12.22	80	23.65-23.95
"	77	12.22	81	23.85-24.05
"	78	12.22	82	23.95-24.15
Fejmegyei, új	75	10.50	79	23.20-23.50
"	76	10.50	80	23.45-23.75
"	77	10.50	81	23.60-23.85
"	78	10.50	82	23.75-24.00
Pestvidéki, új	75	10.50	79	23.35-23.65
"	76	10.50	80	23.55-23.85
"	77	10.50	81	23.75-23.95
"	78	10.50	82	23.85-24.05
Hársági, új	75	10.50	79	23.45-23.75
"	76	10.50	80	23.65-23.95
"	77	10.50	81	23.85-24.05
"	78	10.50	82	23.95-24.15
Bácskai, új	75	10.50	79	23.45-23.75
"	76	10.50	80	23.65-23.95
"	77	10.50	81	23.85-24.05
"	78	10.50	82	23.95-24.15
Rozs I. rendű új		9.92		20.10-20.20
középmínőségű új		9.92		19.85-20.05
Árpa takarmány I. rendű		9.35		18.90-19.30
II.		9.35		18.50-18.80
Zab I. rendű		9.35		19.60-20.80
II.		9.35		19.40-19.40
Tengeri belföldi új		8.43		19.40-19.60
0		8.43		19.40-19.60

Kötöttet:

Buza. Tiszavidéki: 200 q 81 k 24.45 K, 100 q 81 k 24.35 K, 200 q 80.8 k 24.35 K, 200 q 80 k 24.40 K, 100 q 80 k 24.30 K, 200 q 80 k 24.40 K, 400 q 79.5 k 23.80 tavaszi sz., 150 q 78.5 k 23.60 K, 300 q 78 k 23.60 K.

Pestvidéki: 100 q 81 k 24.35 K, 100 q 81 k 24.15 K, 400 q 80 k 24.20 K, 300 q 80 k 24.15 K, 100 q 79.5 k 24.15 K, 300 q 80 k 24.15 K, 100 q 79.5 k 24.15 K.

Bácskai: 2450 q 79 k 23.85 K, 300 q 78 k 23.40 K, 100 q 78.5 k 23.90 K.

Fejmegyei: 150 q 76 k 21.— K úszkös.

Felsőmagyarországi: 100 q 80 k 23.95 K.

Dunai: 2800 q 78.4 k 23.60 K, 400 q 77 k 22.90 K.

Ujvidéki: 4500 q 78.8 k 23.80 K.

Rozs: 200 q 20.— K kpf pp., 200 q 20.— K kpf pp., 200 q 19.90 K kpf pp., 100 q 19.90 K kpf pp., 250 q 19.90 K kpf pp., 200 q 19.95 K kpf pp., 200 q 19.90 K kpf pp., 150 q 19.85 K kpf pp.

Zab: 100 q 19.40 K kpf., 200 q 19.50 K kpf., 200 q 18.70 szerb dohos, 100 q 19.15 K kpf.

Luczerna: 40 q 122.— K ab Bpest, 100 q 119.— K ab Bpest, 23 q 114.— K ab Bpest, 70 q 110.— K tiszai állomás, 40 q 104. K tiszai állomás.

Új tengeri: 150 q 17.— K kocsi.

Az árak 100 kilogramonként, koronaértékben értendők.

A határidőpiacra Kötöttet:

Délolotti:

Előfordult kötéseik (50 kg.-kint) 1911-re:

Buza 1912 áprilisra	11.83-74
Májusi buza	11.72-61-62
Rozs áprilisra	10.36-37-25
Zab áprilisra	9.72-73-69
Tengeri 1912 májusra	8.43-42-44-39

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza áprilisra	11.74	75
Buza májusra	11.62	63
Áprilisi rozs	10.24	25
Zab áprilisra	9.68	69
Tengeri 1912 májusra	8.39	40

Budapesti gabonaforgalom.

1911. december 10-től 1911. december 11-ig.

Érkezett Elszállított

	m	é	t	e	r	m	a	z	s
Buza	4966	5029							
Rozs	4634	4123							
Árpa	5084	573							
Zab	1391	—							
Tengeri	2231	1486							
Liszt	108	3590							
Korpe	—	2045							

Értéktőzsde.

Az értéktőzsde mai irányzata sem volt jobb a tegnapiénál, bár külföldről, főleg Newyorkból kedvező hírek érkeztek. Drága a pénz s ez mindent megmagyaráz. A konjunkturák sem biztatók újabb üzletek kötésére. Az utótőzsdén már kedvezőbb volt a helyzet, ami rögtön érezhető is volt az árfolyamok kedvezőbb kialakulásában.

Az előtőzsdén kötöttet: Osztrák hitelrészvény 648.25-648.50, Magyar hitelrészvény 850-851.75, Leszámitolóbank 577-577.50, Jelzálogbank 497.50-497.75, Rimamurányi 672.25-673, Városi villamos 418-419, Közúti vasút 819.50-820.50, Hazai bank 311.50-312, Magyar bank 701-701.50, Agrár 519, Kereskedelmi bank 4310-4315, Beocsini 951-951, Salgó 673, Ganz 4220-4230, Magyar villamos 498-499, Polgári sör 740-745.

A déli tőzsdén kötöttet: Osztrák hitelrészvény 649-649.75, Magyar hitel 849.75-850.75, Koronajáradék prompt 90.45-90.50, Leszámitolóbank 576.50-577, Jelzálogbank 496.75, Rimamurányi 671.75-672.50, Osztrák-magyar államvasút 728.50, Városi villamos 418-418.50, Közúti vasút 818.50-820, Jelzálogrészvény 172, Hazai sorsjegy 126.50-127.25, Kereskedelmi hitel 218, Hazai bank 311.50-312.50, Agrár 519.50-520, Magyar bank 699.75-701.75, Budapesti bank 471, Közúti jelzálogbank 221, Horvát bank 248, Ciment I. 300, Drasche 690-691, Salgó 672-672.50, Budapesti villamos 516-517, Cukor 3122-3130, Magyar villamos 498, Adria 540, Bur 317, István 365, Polgári sör 739-743, Flóra 303-306.

Az utótőzsdé irányza a szilárd bécsi és berlini jegyzésekkel kapcsolatban szilárd volt. Az értékek ára barátságos hangulat mellett 1-2 koronával javult. Kötöttet: Osztrák hitelrészvény 649.75-650.75, Magyar hitelrészvény 850.75-851.25, Rimamurányi 673.50-674.50, Közúti villamos 820.25-820.50.

Bécsi gabonátözsde.

Bécs, december 12. (Saját tudósítónktól.) Az esős időjárás és az alacsonyabb külföldi jegyzések hatására alatti az irányzat bányadt, buza és rozs 5, zab és új tengeri 10 fillérrel gyöngült.

Jegyzetett: Buza: Tiszavidéki új 12.35-12.65, májusi 12.15-12.45, mosoni és győri 11.90-12.15, felsőmagyarországi és csepeli 11.90-12.15, délviasuti 11.55-12.05, marchfeldi 11.65-11.90, bácskai 12.15-12.45 K.

Rozs: Felsőmagyarországi 10.60-10.75, csepeli 10.55-10.65, pestmegyei 10.60-10.75, délviasuti 10.50-10.65, különböző magyarországi 10.45-10.65, marchfeldi 10.55-10.80.

Árpa: felsőmagyarországi 9.40-10.75, morvaországi 10.75-11.05, marchfeldi 10.25-10.60, bécsvideki 10.25-10.50, délviasuti 9.50-10.25, maláta 9.75-10.25, takarmány 9.20-9.50.

Magyar tengeri 10.05-19.30, Újtengeri 9.60-9.80, Cinquantin 10.10-10.40.

Zab: magyarországi válogatott 10.45-10.80, elsőrendű 10.35-10.60, közepes 10.10-10.40.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, december 12. Az előtőzsde nyugodt irányzattal nyílt meg, a forgalom azonban szűk határok között mozgott. Csak alpesi részvényekben jelentkezett vásárlási kedv s ezek az értékek 4 koronával emelkedtek.

10 óra 45 perczkor: Osztrák hitel 648.50, Magyar hitel 850.75, Unionbank 626, Laenderbank 551.25, Anglobank 326.25, Bankverein 541.75, Államvasút 727.75, Jelzálog 108, Dohányrészvény 316.50, Török sorsjegy 240.50, Májusi járadék 91.25, Osztrák koronajáradék 91.20, Magyar aranyjárdék 110.50, Magyar koronajáradék 90.45, Birodalmi márka 117.73, Alpesi 861, Rimamurányi 637.40, Fegyvergyár 769.25, Prágai vasmű 2683, Osztrák leszámitoló 784.40, Skoda 677, Cseh szénrészvény 670.50, Magyar általános szénrészvény 847, Cseh cukorrészvény 352.50, Horvát cukorrészvény 1062, Délviasút 201.75.

1 óra 30 perczkor: Osztrák hitel 650, Magyar hitel 851, Osztrák földhitel 1307, Unionbank 626, Laenderbank 551, Anglobank 326, Bankverein 541.75, Magyar jelzálogbank 496, Magyar leszámitolóbank 578, Osztrák-magyar államvasút 728.50, Gözhajózási részvény 1191, Dohányrészvény 316.25, Török sorsjegy 240.50, Májusi járadék 31.25, Osztrák koronajáradék 91.20, Magyar aranyjárdék 100.50, Magyar koronajáradék 90.45, Orosz sorsjegy 130.50, 20 frankos 19.11, Birodalmi márka 117.76, Alpesi 858.75, Rimamurányi 671, Fegyvergyár 770, Prágai vasmű 2684, Kárpát-részv. 765.

Bécs, december 12. (Magyar értékek zárlata), 4 százalékos arany-járdék 110.50 Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 297.—, Magyar hitelbank részvény 849.90 Magyar leszámitoló és váltó részvény 576.—, Rimamurányi 674.25, Magyar cukoripar 3100.—, Adria hajózási részvényiársaság —.—, Magyar koronajáradék 90.40, 4 százalékos magyar földterem. kötvény 91.70 Nagy. nyerem.-kölcs. sorsjegy 431.—, Kassa-Oderbergli Vasutészv. 344.—, Magyar jelzálogbank 496.—, Magyar kereskedelmi bank —.—

Bécs, december 12. (Osztrák értékek zárlata), 4.2 százalékos papír-járdék 91.20, 4 százalékos osztrák arany járadék 114.95, 1860-as sorsjegy 1305.—, Osztrák hitel sorsjegy —.—, Angol osztrák bankrészvény 323.90, Bécsi Bankverein 543.— Osztrák-magyar bank 1942.—, Déli vasút 107.90, Dunagözhajózási r.-t. 1127.—, Dohány részv. 315.50, Cs. k. arany (vert) 1137. Német bankv. 117.78, Osztr. Lloyd 164.— 4.2 száz. ezüst jár. 91.15 94.65, Osztr. koronajáradék 91.15, 1864-es sorsj. —.— Osztrák hitelintézeti részvény 649.75, Union-Band 82.50 Osztrák Laenderbank 551.40, Osztrák-magyar államvasúti 728.—, Elbevelgyi vasút —.—, Alpesi részvény 862.25 20 frankos 19.11, Londoni váltóár 240.78, Lipótkohó 617.— Török sorsjegy 239.—.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, december 12. (Értéktőzsde.) A mai tőzsdén az alapirányzat szilárd volt, azonban csak egyes értékeket vontak jobban forgalomba. Mindjárt meguyitáskor élénk érdeklődés mutatkozott bányai- és kohóértékek iránt, amelyek közül ronbachiak előnyben részesültek és 2 százalékkal emel-

kedtek. Ez a szilárdaság a tegnapi newyorki tőzsde és a nemzetközi vas- és rézpiacokról érkezett kedvező jelentésekben gyökeresedett. Amerikai vasutak szintén szilárd irányzatúak voltak és Kanada-részvények 3 százalékkal emelkedtek. Jó keresletnek örvendtek még Hanza-részvények. A folytatódó forgalom alkalmával teljesített nyereségrealizációk sem voltak képesek a szilárd alapirányzatot befolyásolni, sőt az még tovább is tartott. Támaszpontot talált a piac a pénzpiac helyzetében beállott feszültség enyhülésében, a mi mellett leginkább bányáértékek iránt mutatkozó nagy érdeklődés. Ezek közül Harpeniek előnyben részesültek, azonban Ottavi részvények nagyobb figyelmet tárgyaltak. A készpénzpiac ipari értékei túlnyomólag szilárd irányzatúak voltak, különösen viteni csőrésztvények. Napi pénz eleinte 5%, később 4 1/2 és az alatt. Magánleszámitolás 5%.

Berlin, december 12. Zárlat. (Saját tudósítónktól Zárlatkor jegyeztetik: 4,3 százalékos papírbondok — 4 százalékos osztrák aranyjárdék 97,60, osztrák hitelrészvény — Déli vasút — orosz bankjegyek 216,10, 4 százalékos új orosz kölcsön 92,60, Disconté Commandit 192,10, Dinamitruszi 186,30, Harpeni 194,50 Unifikált török járadék —, 4,2 százalékos ezüst jár 9,20, 4 százalékos magyar aranyjárdék 92,70, Magya koronajárdék 90,40, Osztrák-magyar államvasút —, Bécsi váltóár 848,50, Olasz járadék —, Ált. villamosági Edison 264,24, Gelsenkircheni 195,90, Laurakohé 176,90.

Frankfurt, december 12. Zárlat. 4,2% papírbondok —, 4 szaz-os osztr. ar-jár. 97,65 Magy. ar-jár. 92,60 Osztr. hitelint. részv. 203,25 Osztrák-magyar államvasút 155,50 Északnyugati vasút —, Bustieh radi vasút —, Londoni váltóár 204,27. Bécsi Bank verejn 135,80 Villamos részvény —, 3 százaléko magyar aranykölcsön 75,30, 4,3 százalékos ezüstjárdék 94,00, Osztrák koronajárdék 91,45, Magyar koronajárdék 90,40 Osztrák-magyar bank 142,30 Déli vasút részvény 18,55 Elbavölgyi vasút —, Bécsi váltóár 848,—, Párisi váltóár 810,50, Union bankrészv. —

Hamburg, december 12. (Zárlat.) 4,2 százalékos ezüst járadék 94,25, 1860. sorsjegy 182,—, Déli vasút 18,60 4 százalékos aranyjárdék 98,10, Osztrák hitelrészvény 203,—, Osztrák-magyar államvasút —, Olasz járadék —, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 92,60

London, december 12. Angol consol 77,—

Páris, december 12. (Zárlat.) 3 százalékos francia járadék 95,60, Osztr. aranyjárdék 98,60 Magyar arany

járdék 96,50, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 514,— 3/4 százalékos Olasz járadék 102,—, Déli vasuti elsőbbségi kötv. 278,—, 5 százalékos marokkói járadék 535,— 4 százalékos 1890. román kölcs. 97,40 4 százalékos amori. románjár. 1905. —, 5 százalékos orosz járadék 104,30 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 102,90 4 százalékos spanyol jár. 96,— 4 százalékos unifikált török jár. 90,57 Török sorsjegy 199,— Török dohányrészvény 340,—, Osztrák földhitelezet —, OsztrákLänderbank 598,—, Magyarjelzálogbank 528,—, Banque de Paris 17,85, Banque Ottomane 682,—, Osztrák-magyar államvasút —, Déli vasút 112,—, Meridionalvasút 614,—, Hartman gépgyár 676,—, Rio Tinto 18,13, Sucrerie d'Egypte 74,—, Tula 89,75 Urkányi község —, Chartered 39,75, De Beers 489,50 East Rand 83,75, Jagersfontein 199,—, Trans. Lan Comp. 45,25, Váltó Amsterdamra (rövid) 209,—, Váltó német piacokra (rövid) 123,87, Váltó Bécsre (rövid) 104,81, Váltó Belgiumra (rövid) 50,—, Olasz aranyváltó rövid 45,—, Váltó Svájcra (rövid) 4,20 Csekk Londonra 252,40, Magánkamatláb 3-2 1/2

Üzleti tudósítások.

Budapesti szeszjegyzés.

Table with columns: Milyen időre, Nyers, Finomított. Rows: Azonnali szállításra, Irányzat: Igen szilárd, Bécsi nyersszeszjegyzés, Prágai, Lembergi

Buzakörpa.

Table with columns: Finom korpa azonnali szállításra, Dúrva korpa azonnali szállításra. Rows: 1911. okt.—decz-re, 1911. okt.—decz-re

Zsiradékok.

Table with columns: Disznózsír budapesti, Szalonna. Rows: Városi 4 drbos, 3

Kőbányai sertéspiac.

Arjegyzés. December 12. Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kgron feül) 146—148 fillérig, közép (páronként 251—320 kgr.) 154—156 fillérig. Közép (páronként 240—280 kgr.) 150—160 fillérig. Sertéslétszám: december 10-én volt készlet 21219 drb, 11-én felhajtott 245, 11-én elszállít-

tatott 189, 12-ére marad 21275 drb. A hizott sertés üzletirányzata csendes.

Budapesti szurómarhavásár.

December 12. Felhajtott 364 drb élő borju, (közte 15 rugott), 1 drb leült borju. Arjegyzesek: Elsőrendű élő borjúkért 110—120 fillérig, kivételesen 122—126 fillér, középminőségű élő borjúkért 96—108 fillérig, silány és rugott borjúkért 70—90 fillérig, kilogrammonként (levonás nélkül). Az irányzat lanyha volt, az árak ismét 6—8 fillérral lgrként csökkentek.

Sertéskonsumvársári jelentés.

(A székessővárosi állatvásár és körvágóhid igazgatóságától.) December 12. Előző napi eladatlan maradvány 1889 drb sertés. Mai felhajtás 639 drb sertés, 7 drb süldő, összesen 2528 drb sertés, 7 drb süldő. Eladatott 1261 drb sertés, 7 drb süldő. Mai maradvány: 1267 drb sertés.

Arjegyzés. Zsirsertés. Öreg I. rendű 350 klg. feül ételsúlylevonással 140—144 fillér. Fialat nehéz 300 klg. feül ételsúlylevonással 142—143 fillér. Fialat közép 220—300 klg.-ig ételsúlylevonással 146—152 fill-r. Fialat könnyű 120 klg.-ig ételsúlylevonással 146—152 fill-r. Husserítés nehéz 300 klg. feül ételsúlylevonással 136—156 fillér. Süldő belföldi ételsúlyban 108 fillér. A vásár irányzata vonatott. Az árak változatlanok.

Felölös szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Automobiltulajdonosok figyelmébe

ajánljuk legmodernebbül berendezett javító műhelyünket

Bármely gyártmányu gépet szakszerűen és olcsón javítunk.

Költségvetéssel készséggel szolgálunk.

„BENZ“ magyar automobil és motorgyár r.-t. Budapest, VII., Ilka-utca 31. Telefon 168—79. Telefon 82—41.

Main financial table titled 'Budapesti értéktőzsde' with multiple columns for various securities, exchange rates, and market data. Includes sub-sections like 'Államadósság', 'Bankok', 'Takarékpénztárak', 'Biztosító társaságok', 'Gőzmalomok', 'Iparvállalatok', 'Sorsjegyek', and 'Közlekedési vállalatok'.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Deczember 12. —

Kinevezések. Bosznia és Hercegovina országos kormányának főnöke dr. Grünberg József derventi városi orvost a bugojnoi járási hivatalnál állandó kirendeltetés mellett Kupresbe ideiglenes járási orvossá, Drageljévi Stojan adóellenőrt adóellenőrre a IX. díjosztályba a trebinjei vámadóhivatalnál;

a külügyek minisztere Haas Walter, Buchberger Károly, Julienhorti Oetkiewicz Artur, Uzoni gróf Beldi Gergely és Nagy- és Kis-Barkóczy Barkóczy György végzett konzuli akadémiai növendékeket konzuli attachékká, Dán György János számgyakornokot a külügyek minisztériumába számjárulokká;

az igazságügyminiszter Matólesi János marosvásárhelyi 9. honvédszázadredbeli I. osztályú számvivő igazolványos altisztet a miskolci járásbíróshoz irnokká;

a budapesti ítélőtábla elnöke dr. Malonyai Béla budapesti lakos ügyvédjelöltet és dr. Szécsi József fiúmei lakos ügyvédjelöltet a budapesti ítélőtábla területére díjaz joggyakornokká;

a szegeci főügyész Burkovszky Géza szabadjai törvényszéki elnöket fogházörmeztart ugyanazon fogházhoz örmesterré;

a marosvásárhelyi főügyész Bójtó József oklándi járásbírósi hivatalát a marosvásárhelyi ügyészséghez hivataloszával;

a nyitrai törvényszék elnöke Balkó Lajos miavai járásbírósi betöltésére szolgát ugyanazon járásbíróshoz III. oszt. hivataloszával nevezte ki.

Kirendelés. Az igazságügyminiszter dr. Tar kácsy Akos rahói járásbírósi fejezőt a rahói és Molnár Jenő pápai járásbírósi joggyakornokot a pápai járásbírósi mellett alkalmazott ügyészségi megbízottak állandó helyettesévé rendelte ki.

A belügyminiszter Rothermel János budapesti lakos Etel és János nevű kiskorú gyermekei családi nevének Roham névre kért átváltoztatása tárgyában hozott rendelkezés az Etel és János nevű kiskorú gyermekekre vonatkozó része hatályon kívül helyeztetett.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter kiskorú Stern József, Imre és Pál eresi lakosok Szászra, kiskorú Ungár Jenő, Dénes és Zoltán budapesti lakosok Vadászra, kiskorú Blat Ferencz budapesti lakos Balassára, kiskorú Braunberger Lajos budapesti lakos Biróra, kiskorú Rosenberg Géza budapesti lakos Románra, kiskorú Löwenheim Márton budapesti lakos Lengyelre, kiskorú Spitzer Dénes, Miksa és Tibor budapesti lakosok Szendrőre, kiskorú Hölcz János budapesti lakos Aczélra, Kehout Domokos gányi lakos Kadára, Piresi Elekka kolozsvári lakos Péresire, Zatluka János budapesti lakos Szatmárra, kiskorú Fridmann Dezső, Béla és Sándor szászrégeni lakosok Révészre kért magyarosítását megengedte.

Pályázatok. A nagybecskereki pénzügyigazgatóságnál több fővizsgálói állásra két hét, több vizsgálói állásra január 31-ig; Baranyabánban postamesteri állásra deczember 29-ig; az igazságügyminisztériumban egy elbírói állásra, a lugosi törvényszéknek két jegyzői állásra, a temesvári táblánál bírói állásra két hét alatt; a zalaegerszegi pénzügyigazgatóságnál adóosztályi állásra, a budapesti I-III. ker. járásbíróshoz telekkönyvvezetői állásra két hét alatt; a Kassai javítóintézetnél egy kertészi és egy pékmester munkavezetői felügyelői állásra deczember 24-ig lehet beadni a pályázatokat.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (hely), date (dec. 12. decz. 11.), and water level (méter). It lists various locations like Schörding, Passau, Linz, Bécs, Pozsony, Komárom, Budapest, Paks, Mohács, Gombos, Újvidék, Pancsova, Orsova, Morva Vág, Rába, Győr, Óráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Latorcsanakács, Laboroz Homonna, and Vág Perenceny with their respective water levels for two different dates.

Minden nap vegyen magához egy pohárka Dr. Hommel-féle Haematogent, közvetlenül a fő étkezés előtt. Ez által étvágya helyre áll, idegrendszere megerősödik, bágyadsága elmúlik és közérzete a leggyorsabbal megjavul. — Óvás! A Dr. Hommel nevet hangsúlyozni kell! —

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánkban az Északi-Felföldön, a Dunántúli nyugati felében, megitt-ott Erdélyben fordult elő csapadék; egyébként változóan felhős volt az idő s a keleti részeken ma reggelre sem változott, míg nyugaton borult. A hőmérséklet ma reggelre nyugat felől emelkedett; a tegnapi maximum 14 C. fok volt Cirkvenicán, a minimum pedig —4 C. fok Botfalun.

Prognózis a következő huszonegy órára:

Egyelőre lényegtelen hőváltozással sok helyütt csapadék várható, később meglehetősen szelkező változóan és hűvösebb idő valószínű.

Weather forecast table with columns: Állomás (Station), Légnyomás mm. 700 + (Barometric pressure), A hőmérséklet Celsius szerint (Temperature in Celsius), Szélirány és erője (Wind direction and force), Felhőzet (Cloud cover), Csapadék mm. (Precipitation mm.), and Hőmérséklet max. min. (Temperature max. min.). It lists various stations like A-Bizsina, Ungvár, Kismárk, Losonc, Ógyalla, Budapest, Herény, Keszthely, Pécs, Zágráb, Plume, Szeged, Temesvár, Nagyvárad, Kolozsvár, Nagyszombat, Szatmár, Eger, Arvaváralja, Solmocsbánya, Komárom, Magyar-Óvár, Sopron, Eszék, Cirkvenica, Debrecen, Keoskomét, Orosháza, Arad, Zombolya, Versecz, and Orsova.

„EGYETÉRTÉS”

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

REJTÉLYES ÜGY.

— ANGOL REGÉNY. —

Írta: BILLY MARSH.

114

Az ágyon túl állott az asztal, de nem volt rajta egyéb, mint néhány orvosságos üveg, virágok egy pohárban és egy kis, hosszúságú kézimunka-szekerény. A pamlag párkányán sem voltak könyvek...

Az ablakon keresztül látszott, hogy a nap már lenyugodott a házak mögött. Közeledett az est.

— Csak tudnék felejteni! Oh csak felejteni tudnék! — szólt anyja suttogva és türelmetlenül s ököibe szorított kezével verte az ágytakarót.

— Nem érzed magad még elég jól anyám arra, hogy valami kézimunkát adhatnék? — kérdezte Rosemunde és a kis munkaszekerényre mutatott, hogy a beszélgetést valami mindennapi tárgyra terelje. — Min dolgozol? Szabad megnézniem?

Sarah arcáról eltűnt a fáradt, szenvedő kifejezés, Mosoly derítette fel vonásait.

— Nines benne semmi kézimunka — szólt. — Abban a kis szekrényben gyűjtöttem össze mindent, ami kedves és drága volt nekem, mielőtt te jöttél. Nyisd ki, kedvesem és nézd meg.

Rosemunde engedelmességet és az ágyra tette a szekrényt, hogy anyja jól láthassa.

Az első tárgy, amit talált kis, fekete, kopott külsőjű könyv volt, valami régi énekeskönyv. A lapok közt néhány száraz levél és fűszál feküdt. Egyik üres lapon ezek a sörök voltak:

„Ez a könyv Leeson Sarahé, aki Hugh Polwhealtól kapta ajándékba.”

— Nézd meg, kedves lányom — szólt Sarah — szeretném, ha jól emlékeztettedbe vésnéd. Ha eljön az idő, mikor el kell téged hagynom, Rosemunde, saját drága keziddel tedd a keblemre. Melléje egy fűrtöt hajadból

és így temess el a portgenai temetőben, ahol ő már olyan régen vár rám. A többi, ami a szekrényben van, a tied. Apró emlékek, melyek gyermekemre emlékeztettek, mikor egyedül álltam a világban. Talán hosszú évek múltán, ha hajad épp ilyen ős lesz, mint az enyém, majd megmutatod ezeket a szegényes apróságokat gyermekeidnek, ha mesélsz nekik rólam. Ne félj, mondd meg nekik bátran, hogyan tévedtél és szenvedtél anyád... ezek az apróságok védőim lesznek. A legkisebb is azt fogja bizonyítani, hogy mindig szerettelek téged.

Szépen összehajtogatott darab papírt vett ki a szekrényből, az énekeskönyv alól, szétbontotta és megmutatta leányának. Néhány elszáradt lóhere-levél volt benne.

— Ezeket a leveleket ágyadról vettem el, Rosemunde, mikor West-Wintonban ápoltalak. Mikor meghallottam, hogy ki az a hölgy, aki betegen fekszik a szállodában, nem tudtam ellentállani a kísértésnek, hogy lássalak tégedet és unokámat. Megkísérlettem, miután átvettem a levelet, hogy egy szalagot veszek az utításkából... egy szalagot, melyről tudtam, hogy a nyakadon viselted. De az orvos nagyon közel jött hozzám és megijesztett.

Összehajtogatva megint a papírlapot s maga mellé tette az asztalra. Aztán a ládikából egy kis rajzot vett ki, amely azelőtt valószínűleg valami kalendáriumnak volt egyik lapja. A kép kis leányt ábrázolt, aki ézrigányos kalappal a folyó partján ült és lánczot font pitypangból. Mint rajznak, éppen semmi értéke nem volt és a rézmetszet is igen gyöngye mesterre vallott. Alul ceruzával e szavak voltak írva:

„Rosemunde, mikor utódjára láttam. — Nem olyan szép, mintha téged rajzoltalak volna meg — szólt Sarah. — De volt valami benne, ami tárogatta emlékező tehetőségemet, ha rád akartam gondolni, mikor még kis lány voltál.

Maga mellé tette a rajzot is és kivett a szekrényből egy papírlapot, melyet valami irkából vágott ki és amelyből keskeny, apró-

betűs papírszelet hullott ki. Ezt nézte meg legelőbb.

— Itt van a házasságodnak a hirt, Rosemunde — szólt. — Mindig újra, meg újra elolvastam, ha magam voltam és megpróbáltam elképzelni, milyen voltál akkor is, milyen ruha volt rajtad. Ha tudtam volna, mikor van az esküvőd, bemelegszkedtem volna a templomba, hogy láthassalak téged és véglegyenvedet. De talán jó volt, hogy ez nem volt lehetséges, mert ha akkor láttalak volna, később még nagyobbak lettek volna szenvedéseim. Nem volt más emlékem téled, Rosemunde, mint ez a lap — első irkából. A portgenai dajkakönyv egyszer eltépte a füzetet, hogy tüzet gyújtson vele. En azonban eltettem egy lapot, mikor véletlenül félre-pillantott. Látod, akkor még nem is tudtál szavakat írni, csupán a hajszál vonalakat, meg egyszerű betűket tudtad leírni. Hány-szor néztem ezt a lapot és igyekeztem elképzelni, hogyan mozog fölötte kis kacsód a piros ujjaid közé szorított tollal. Azt hiszem, többet sirtam e papírlap fölött, mint valamennyi emléktárgyaim fölött együttvéve.

Rosemunde elfordította arcát, hogy el-titkolhassa a könyeket, melyeket nem tudott többé visszafogni. Letörülte könyeit és ki-nézett az ablakon. Az ég elhomályosult és az esti szürkület már bontogatta sötét szárnyait. Milyen bágyadt és egyhangú volt a rőt fény a nyugati égen! Az éj közeledtét nyomasztó hangulat előzte meg.

Rosemunde ismét az ágy felé fordult, Anyja még mindig az írófüzetet nézte.

— A szárazdajka — folytatta aztán Sarah, igen jó volt hozzám és nagyon szeret-tett. Megengedte néha, hogy én fektesselek le, Rosemunde és sohasem kinezott sem kéré-désekkel, sem másképp, mint a többi szolgál. Pedig ezzel kitette magát annak, hogy elve-zíti szolgálatait. Urnőm attól félt, hogy el-árodum magamat és őt is, ha sokat tartózkod-m a gyermekszobában és megtiltotta, hogy bemenjek oda. A többi eselédnek szabad volt veled játszani, téged esókolgatni, csak nekem nem. (Folyt. köv.)

SZINHÁZAK.

Szerda, 1911. december 13-án.

NEMZETI SZINHÁZ.

A peleskei nótárius.

Ennek bohózat 3 felvonásban. Írta: Gábor József. Zenéjét szerzte Egressy Béni.

Személyek:

Zajlay István	Horváth
Klára, a felesége	K. Gerő L.
Bucsur Gábor	Ózsohágyi
A peleskei bíró	Gyenes
Rektor	Rajnai
A s títus királyneje	Cs. Aczél I.
Toti D rka	Jászai M.
Megyelizos	Mihályfi
Sugar Laci	Békó
Szgyly Bandi	Pe hes
Harcunia	Paflly
Csap áros	Bartos

Kezdeté 7/8 órákor.

NÉPOPERA

Két-dik reményes előadás.

Quo Vadis?

Opera 6 képpel. Szenarióját írta: Hann. Cain. Fordította: Mérei Adolf. Zenéjét szerzte: Jean Nougues.

I. kép: Eunike megcsókolja Petronius szobrát. II. kép: Roma és I. I. kép: Quo Vadis? IV. kép: A keresztény vértanú. V. kép: Nero cirkuza. VI. kép: Az utolsó róza.

Személyek:

Nero császár	Várai S.
Poppaea	Hikisch K.
Petronius	Kriener
Eunike	Ab ányai R.
Íras rabnői	Legard A.
Vincius	Pogány
Lygia	Andréja
Khilon	Fajor
Luith	Landler A.
Tigellius	Németh
Vatinius	Vajda
Nerva	Katanecker
Vitellius	Lorand
Péter apostol	Rona
Myriam	Gieviczky I.
Nazarius, a fia	Lezard A.
István keresztény	Székelly
Demas	Kőrösi
Azastyan	Vaida
Sporus, korcsmáros	Mátrai
Pg. fia felesége	Székelly A.
Centurio	Fehér
Keresztény anyja	Hajagos
Kis fia	Huszthy I.
Matroz	Sugar
Ursus	Graffi
Croton	Ódry

Kezdeté 7 órákor.

M. KIR. OPERAHÁZ.

A denevér

Operett 3 felv. Egy francia vígjáték után írta: Haffner és Genes. Zenéjét szerzte Strauss J.

Személyek:

Eisenstein	Székellyhidy
Rozalinda	Báno I.
Frank	Kornai
Orlofszky	Dömötör
Alfred	Környey
Falko	Dalnoki
Blind	Kertész
Adél	Szoyer I.
Ali bey	Adám
Frosch	Hegedüs

Kezdeté 7 órákor.

VIGSZINHÁZ.

Nincs tovább.

Számú 3 felvonásban. Írta: Földes Imre.

Személyek:

Dr. Meretey György	Fenyvesi
Alice	Fenyvesi
Alice apja	Szerényi
dr. Cserny Gábor	Hegedüs
Berger	Tanay
Szűcs Döme	Vendrey
Székelly	Tapolczay
dr. Finger tanár	Tihanyi
Kövér	Ferenczy
Babók mérnök	ij. Ditrói
Naschitz	Sarhadi
Csécsey báró	Stolla
Schwarz	Körmeady
Játékügyelő	Balassa

Kezdeté 7/8 órákor.

KIRÁLY SZINHÁZ.

Leányvásár.

Operette 3 felvonásban. Írták: Márton Ferenc és Brdy Miksa. Zenéjét szerzte: Jacobi Victor.

Személyek:

Harison	Boros
Harizsonné	Erdei B.
Lucy, leánya	Petrass S.
Hottenberg gróf	Latabár
Fritz, fia	Rátkai
Miris Tom	Király
Korcsmáros	Kovács
Hajospapírtány	Krasznai
Bessl, szobalány	Pedák S.
Sam, pinczer	Csizer

Kezdeté 7/8 órákor.

KUNZ ÁRUHÁZ

Budapest, V., Deák Ferenc-u. és Bécsi-u. sarok feltűnően olcsó karácsonyi occasió-árai:

23 m-es vég, ing és ágynemű pamut-vászon	—16 K-tól
Színes gyermekszobkendők	—20
Svájci himzett zsebkendők	—60
Divatós nyakkendők	1.—
Kézi himzett női sifon ing	2.—
Himzett asztalközép	5.—
Gobelin képek 65x90 cm.	7.—
Fehér flanelblúz	8.—
Szövet függönyök	10.—
Kézvel csirközött szőnyegek	
különös occasió mtrje	26.—
Raglán őszi felöltő	30.—

Osszavarrott és trapesti szőnyegek, valamint futószőnyeg maradékok saját áron alul.

STEINHARDT MULATO

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Kezdeté pont 10 órákor! 11 órákor! **Papa és Társai!** Komédia egy felvonásban.

10 órákor. 10 órákor **STEINHARDT új szőlőműsorról,** mint tripoliszi török bég.

9 órákor. **Náci!** Operette egy felvonásban. 9 órákor.

Vasár- és ünnepnapokon délután mérsékelt helyáru előadás. Kezdeté fél 4 órákor. — Ejjentán a remek téli kertben **Sarközi Pista** zenekara, cabaret és tánc. Bilepti-díj nélkül. — Jegyek: d. e. 10—1-ig és d. n. 3—6-ig a mulatóban és egész nap a Hirsch-éle nagy tőzsdében és a Hungaria fürdő pénztáránál kaphatók

ROYAL-ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRUT 31! 110-22 : TELEFON : 110-22

Minden este 8 órákor **a decemberi ünnepi műsor:**

Az eredeti **TINGLI-TANGLI** amerikai

Előadja: BERT BERNARD világhírű new-yorki társulata.

Közkeletre még néhány napra prolongálva Budapest kedvenczel: **Cooke and 2 Rotheris** új amerikai táncokkal **Janette Denarber** a legkitűnőbb párisi excentrique. **A lites II.** operett 1 felvonásban, írta Alexander Engel; fordította Parkas Imre, zenéjét szerzte: Otto Weber. **A Játékharang** A párisi Grand Guignol híres darabja, írta Pierre Wolf. **Brothers Elgona** Tréfás jelenet a gyermek-játékszertelen. **K. Solti Hermin** új **Szilma-Gábor** kópékkal: **The 4 Paldrens** vámpárok. **Virágh Jenő**, mint tréa önkéntes; **Brothers Carr** kreol táncosok és még 12 elsőrangú attrakció. **Royalcabaret**, belépődíj 1 óráig 1 korona, 1 óra után nincs belépődíj. **Kukta Vuczo** és zenekara hajnalig muzsikál. **Bal Mabille**. Keringő-verseny. — Minden osztoritökön, ünnep- és vasárnap délután 3 órákor mérsékelt helyáru nagy családi előadás: az eredeti amerikai **Tingli-Tangli Company** és az összes attrakciók fellépte.

Órákat és ékszeret
karácsonyi és új-évi ajándéknál leg-olcsóbban szállít
LÖW SÁNDOR
ékszerész és órász
Ó csász. és kir. Fensége József-írh. kam. szállítója
Budapest, VIII., József-körut 81. N. sz.
Árjegyzék ingyen. Telef. 62-68.

Fővárosi Orfeum

VI., Hegymező-utca 17. sz. Waldmann Irerolozg.

Ma és minden este GLEO DE MERODE a világhírű táncosnő. SERENE NORD a forduló Vénusz

és az impozáns decemberi műscr. Az előadás kezdete 8 órákor.

Jegyelővétel: 10—1 és 3—6 óráig a nappali pénztárnál. A legközelebbi délutáni előadás pénteken dec. 8-án 10 sz. A téli kertben reggeli 5 óráig **Vörös Elek** cigányzenekara hangversenyez. Telefon 93-36

Menthol cigaretta.

Erős dohányosoknak, a dohányzás mérséklése céljából. Imitált cigaretta alak, celluloid szipkában, menthollal töltve. Szívás közben a szájba kellemes, aromatikuss, illatos, üdítő íz jut, mely a dohányfüstöt helyettesíti. **Orvosilag ajánlva.**

Ára darabja 1.— kor. Vidékre (az összeg előre be-küldve) bérmentve ajánlottan kor. 1.45

Kapható minden gyógytárban és drogériában. Főraktár nagyban és kicsinyben:

Kertész Tódornál Budapest, IV., Kristóftér.

Közvetlen keleti behozatal.

Vatód **Perzsa és Smyrna szőnyegek**

nagy választékban kaphatók, budapesti lakóknak árfel-emelés nélkül **részletfizetésre is.**

SZŐNYEG-UDVAR BUDAPEST, KIRÁLY-U. 32. (az udvarban.)

varrógépek varrára, himzésre és tömésre a legjobb.

A leghasznosabb karácsonyi ajándék minden ház részére.

Singer Co. varrógép részvénytársaság

IV., Seemmelweis-utca 14., VIII., Rákóczi-ut 39. VIII., József-körut 77/79., II., Corvin-tér 1., X., Liget-tér 2.

Deli Café Restaurant Corsó

Délután Quartett zene

Elsőrangú Esti cigányzene

Színház után friss vacsora

4 korona Souper

Polgári árak!

Separék kisebb és nagyobb bál helyiségek, hazonkivül megrendeléseket, úgy mint eddig, a legpontosabban eszközölnetnek.

Deli

A nm. vallás és közokt. miniszter elismerő leiratával kitüntetve.

Dr. Batizfalvy I. Z. fővárosi legelső FOGORVOSI INTÉZETE

áthelyezve: **Károly-körut 10. sz. alá.**

Fájós fogak meggyógyítása Szájpadlásniküll műfogak, Tartós fogtömések, aranyhidak, koronák. Foghúzóok (altatásban is). Jól használható fogszorok elkészítése és behelyezése.

Jótállás mellett mérsékelt szabott áron. Vidékiek félnap alatt megkapják műfogaikat.

FOLIES CAPRICE

Téli helyiségei Révay-utca 18. szám. Igazgató: Keleti Henrik. Főrendező: Rott Sándor. Telefon: 14-22. Előadás kezdete 7/8 órákor.

Ma! Alte Sünden. Ma!

Bohózat 1 felvonásban. Írta: **HIRSCHFELD LAJOS.**

A KAPU ALATT. Prinz Luiza és a fényes többi műscr.

12 óra után **CASINO DE PARIS.**

Jegyek elővételben kaphatók: Folies Caprice Révay-utca 18. d. e. 9—1-ig és d. n. 3—6-ig, Hirsch nagyüzede Andrássy-ut 19. és Sopronyi nagyüzetében Rákóczi-ut 1. 12 óra után az 1-ső emeleti „Casino de Parisban” teljesen új műscr a világ legelső tánc-attrakciónak felléptével.

Kiváltunk ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.

(Főpostával szemben)

SZINHÁZAK.

Szerda, 1911. december 13-án.

MAGYAR SZINHÁZ.

Rossz pénz nem vész el.

Vigjáték 3 felvonásban. Irtá: Liptai Imre.

Személyek:

Bárány András	Kürthy
Veron. a felesége	Gerő Ida
Laczi, a fiuk	Fényes A.
Ferkó, Veron öccse	Z. Molnár
Ferencz	Körmény
Biczók János	Róthay
Annus, a leánya	Nagy T.
Illés Péter	Csiszér
Csendőrmester	Kardos
Puszta	Gere
Fekesz Döbötör	Boross
Fényes András	Kehe
Városi rendőr	Karály
Harcos	Doby
Vendéglősné	Hassár
	Somló I.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

URANIA SZINHÁZ.

Razzia.

Irtá: Székely Viládmir és Tabori Kornél.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

VARSZINEAZ.

Nincs előadás.

APOLLO-PROJEKTÓGRÁF

Cépszínház-utca 1-2. Telefon 62-39.

Mozgófénykép-nézés (heti aktualitások). Az életmentő kis leány (karácsonyi mese). — A bogáns (természettudományi felvétel). Házpitis. Budapesti komédia. A sötét pont társadalmi dráma 3 felvonásban. Irtá: Fred Jürgens. A Nordisk Films Compagnie legújabb szenzációsja. A szerepek a kopengái dán királyi színház világhírű tagjai játszották. Az első előadás hétköznapokon d. u. 7/8 órakor, vasár- és ünnepnapokon 4 órakor kezdődik.

OMNIA

A főváros legnagyobb és legdivisabb mozgóképpalotája. Bejárat: József-körút 31. sz. Telefon 120-48.

Oriási látványosság!

A királyné nyakéke szenzációs dráma 2 felvonásban. Elsőrangú színes felvétel.

ROYAL-ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRUT 31
110-22; TELEFON: 110-22

Csütörtök, december 14-én

délután 3 órakor mérsékelt helyű nagy családi előadás. A világhírű amerikai

TINGLI-TANGLI,

és az összes decemberi attrakciók fellépte.

Jegyek elővétel díj nélkül már egész héten válthatók a Royal-Orfeum pénztáránál.

Székesvárosi Színház

Lengyel menyecske.

Operette 3 felvonásban.

Szövegét írták: Csasz és Okomkovsky. Zongorát szerzőtér Jean Gilbert. Magyar színe alkalmazta: Faragó Jenő.

Személyek:

Madarász	Szörögy
Gabriella	Vesztremény
Illy	Szöllősy R.
Hekuba Vilmos	Fekete
Marga	Kürty Klára
Solinszky Kázmér	Szabócs
Moruska	Radó N.
Souska	Körmény I.
Annaka	Ótvös J.
Petruska	Mányoki L.
Fodor János	Szalay
Minka	Heltay O.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

ROYAL-ORFEUM

VII. Erzsébet-körút 31. Telefon 110-22.

Ma este 8 órakor

legelsőrangú színházi- és variété-előadás.

Az eredeti amerikai Tingli-Tangli, előadja Bert Bernard világhírű new-yorki társulata. Közölköztet még néhány napra prolongálva, Budapest kedvencel: Cooke and 2 Rotherst új amerikai táncokkal. Jeanette Denarber, a legkittinőbb pár színterítője; — A liftes fiú, Operett 1 felvonásban, Irtá: Alexander Engel, fordította: Farkas Imre, zenéjét szerzőtér: Otto Weber. A játékbarlang, a parisi Grand Guignol híres műsordarabja, Irtá: Pierre Wolf; Brothers Elgona, trófiás jelenet a gyermekjáték-téren. — The 4 Paldrens, lampangrók; K. Solti Hermin új Szíriai Gábor kópékkel; Brothers Carr, creol táncosok; Virágh Jenő, mint tréner önkéntes; és még 12 elsőrangú attrakciók. A téli kertben Royal-Cabaret Belépődíj 1 óráig 1 korona, 1 óra után nincs belépődíj. Kukó Vince és zenekara. Bal-mabille. Keringő verseny. Tánc hajnalig. A legdivisabb budapesti hely.

Minden csütörtök, ünnep- és vasárnap d. u. 3/4 órakor mérsékelt helyű nagy családi előadás, az eredeti amerikai Tingli-Tangli Company és az összes attrakciók fellépte.

JAVOL

HAJÁT NÖVESZT

Évek óta bevált legjobb hajápoló és óvoszer hajbetegségek ellen.

Javol, hajápoláshoz, zsírtalan vagy zsírtartalmú összetételben, palackonként — a mely hosszú ideig elegendő — 4 korona. Kapható gyógyszerárakban, drogeriákban, finom illatszert- és fodrász üzletekben.

Javol fejmosó por csomagja 30 fillér. Teljesen ártalmatlan. Nagyon kiadós.

Vezérképviselő: MAXIMILIAN FESSLER, WIEN, III/2, Nintere Zoliamisstrasse Nr. 3.

LEGOLCSÓBB

készpénzárak!

ZONGORÁK

planinók, használtak is, legelőnyösebben vásárolhatók

FARKASHÁZI és BIRÓ

zongoratermeiben

Budapest, V., Váci-körút 12

Hangozás, javítás, becszerelés, börtel.

Kényelmes részletfizetés.

Telefon 185-48

Surányi

szalonczukorka

és karácsonyfa-diszcukorka

1 kg. 4 K., 2 kg. 7 K., 4 kg. 12 K.,

utánvétel mellett bérmentve.

Finom friss teasütemény is kapható.

Surányi cukorkagyár

Nagy-Surány Nyitra megye.

400 napig jár

egyszeri felhúzásra precíz pontossággal!

Higanykészülékkel önmagát szabályozza!

Higanykészülékkel önmagát szabályozza!

Az óra 31 cm. magas, sárgaréz talpazaton nyugszik, üvegburával van fedve, számlapja emil, művészi kivitelű és higanykészülék-szabályozóval. Magyarországon és Ausztriában kizárólag csak nálunk kapható. A pontos járását irásbeli szavatosság. — Szétállítás vidékre is. Árúsítás nagyban és kicsinyben.

Ára

30 kor.

Óvakodjék az utánzatoktól.

RITTER TESTVÉREK

órák és ékszerérek

V/2. Marokkó-u. 4. (Fürdő-u.) Telefon 10-11.

VI/2. Király-u. 2. (Anker-palota) Tel. 124-78.

BRISTOLSZÁLLÓ

Legmodernebb berendezés
Fényes társalgóterem
Naponta tea hangverseny

DUNAPART - BUDAPEST

MOST JELENT MEG!

MIRSZÁTH-ALMANACH

AZ 1912. SZÓKÓ ÉVRE.

Szerkesztő: Herczeg Ferencz

TARTALMA: Részlet. — HELTAI JENŐ: Az utolsó csoda. LEGIONER: Si-Ued felesége. BRÓDY SANDOR: A fehér ruha. PEKAR GYULA: Az óda. LOVINCZY GYÖRGY: Lilla grófnő. LOVIK KÁROLY: Aranyhalak. VERTESEY GYULA: Visszavárás. KANIZSAI FERENCZ: I. ocsók és medve. DIPLOMATA: A két Orlovsky. FARKAS PÁL: Lucullus. BIRÓ LAJOS: Kiabrandulás. KRUDY GYULA: Színház színesítő keres. PAKOTS JÓSEF: Biró Magdolna. SZOMAHÁZY ISTVÁN: Tass verső. KÁLNOKI IZIDOR: Ha lakat, akkor kulcsa is van. HERCZEG FERENCZ: A majom.

Ára diszkrétben 2. — korona. — Kapható minden könyvkereskedésben, valamint a kiadó SINGER és WOLFFER könyvkereskedésben BUDAPEST, VI., Andrásy-ut 10. szám.

SZÉN, KOKSZ nagyban és kicsinyben

SALAMON JAKAB és T^a cégénél Budapest,

V., Erzsébet-tér 5. szám.

TELEFONSZÁMOK: 73-96, 73-97, 73-98, 73-99.

TELEFONSZÁMOK: 73-96, 73-97, 73-98, 73-99.

Heti műsor:

December hó	Nemzeti Színház	Magy. Kir. Operaház	Várszínház	Népopera	Vigszínház	Magyar Színház	Király Színház	Fővárosi Városligeti Színház	Urania	Hangversenyek
14 Csütörtök	Peleskei notarius	Mignon	—	Quo Vadis?	Papa	A sárga liliom	Leányvásár	Az erdőszéleány	A párisi assz ny	Hoehn A. Royal (M)
15 Péntek	A szerelem gyönyöre	Bohémelet Havasi gyop r	Édes a bűn	Mignon	Nincs tovább	Rossz pénz nem vész el	Leányvásár	Nulla ur	A franciaia for adalom	—
16 Szombat	Édes a bűn	Fidelió	—	Mignon	Jancsi király Samurán	Az apja fia	Leányvásár	Sz p Heléna	Az országos szí művészeti akadémiá ok- adása	Freund M. Royal (M)
17 Vasárnap	Delután: Peleskei notarius Este:	Naszinculo A rózsalovag	Björson: Mikor az ujbör forr...	Mignon Quo Vadis?	Papa Nincs tovább	Az élő halott Rossz pénz nem vész el	A kis gróf Leányvásár	Lengyel menyecske Szép Heléna	—	Hempel Frida Vigadó (L)

1911.

**KARÁCSONYI BEVÁSÁRLÁSRA
LEGMELEGEBBEN AJÁNLOHATÓ CZÉGEK**

**ÉKSZERVÁSÁRLOK FIGYELMÉGE
ZIRNER TESTVÉREK UTÓDA**

LISZT HUGO ÉKSZERÉSZ ÉS ORAKÉSZÍTŐ
MOST **Váczi-utca 2. SZ. ALATT**
BUDAPEST **LÉTEZIK.**

Pontos címre ügyelni!
Kéri modern üzlethelyisége kjrakatát meg-
tekinteni, a hol az ékszerszakmának legdi-
vatosabb tárgyai kiállítva vannak a szabott
ar feltüntetésével.

Angol ruhabársony-,
selyem- és színházi sál ujdonságok
a legjutányosabban

**JUHÁSZ
TESTVÉREK**

selyemáruházában
BUDAPEST VII., Király-utca 19.

FINOM URI FEHER-
NEMŰEK LEGMODER-
NEBB RIVITELBEN

SÓS BERNÁT

URIDIVAT CZÉGNÉL
BUDAPEST, ANDRÁSSY-UT 50.

Angol télikabátok
90 koronától.

Városi bundák
legolcsóbb árban

mérték szerint finom kivitelben

FÁI GÉZA szabó
IV., Váczi-utca 22. I. em.

Dona Döme és Tsa
papir-kereskedése, a poprádi gyár raktára
Budapest, IV., Régi posta-u. 6.

Ajánlja a péterfalvi magyar gyárban készült
Óceán-tengerentúli-levélpapírt
dobozonként 50 levél és 50 borítékkal,
kisalaku 2.- korona.
középalaku 2.40 "
nagyalaku 2.80 "
valamint egyéb igen díszes levélpapírokat és
minden e szakba vágó cikkeket.
Vidéki rendeléseket pontosan teljesít.

Gergely Péter

női és uri posztó és szövet-
különlegességek áruháza,
Budapest, Ferenciek-tere 9. (Kigyó-gyöny-
tár mellett.)

Ajánlja elsőrendű kül- és belföldi divat-
szöveteket és női posztóit, továbbá uri
öltöny-, felöltő- és nadragszöveteket.
Angol plaidok, kendők és kocsitakarók
nagy választékban. Szolid árak.
Lelkiismeretes kiszolgálás.

BENES KÁROLYNÉ

VI. ker., Teréz-körút 26. szám alatt
levő elsővangu angol és francia
női divattermével kapcsolatos ::::

szabászati- és
varrodatanintézetében

a beiratások a XIII-ik tanfolyamra
megkezdődtek és naponta d. e. 10-12,
délután 2-6 óráig eszközöltnék.

Legalkalmasabb karácsonyi ajándék:

Kristályüvegekben: ivó- és asztali készletek,
virágvázák, különféle
dísz tárgyak.

Porcellánban: étkező, jour, teás, kávé mokka
és mosdó készletek. :: ::

Modern függőlámpák.

Zlatnói üvegyári raktár:
Dvoratsek Gusztáv,
Budapest, IV., Ferenciek-tere 3.
Királybazar.

**KÁLAZDY
NŐVÉREK**

művirágyár
és disztoll
most ::

Kigyó-tér 1. szám
(Királyi
bérpalota)

RÁDIUM-FÜZÖT

viseljen minden hölgy, mely simulékony
és a vérkeringést nem akadályozza.

RÁDIUM-FÜZŐ

egészségüket és üdeségüket megóvjá.
Egyedüli készítője:

VADÁSZ ANTAL
Budapest, IV., Haris-bazar 4. I. em.

**ROKESCH
SÁNDOR**

szücs áruraktára
Bpest, IV., ker.,
Kossuth Lajos-utca 3.
Telefon 135-84.

Alapítotott: 1798-ban. Alapítotott: 1798-ban.

DR. MIESZNÉ

fűzőterme
Budapest, IV., Váczi-utca 7., I. em.

Ajánlja kizá-
rólág mérték
után készülő

halsontnélküli
fűzőit és
haskötőit!

+ MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR +

BUDAPEST, VII. KERÜLET, RÁKÓCZI-UT 32. SZÁM, A RÓKUS-KÓRHÁZZAL SZEMBEN.

saját érdekükben felhívja az összes sérülteket, hogy az összes kulturálmokban szabadalmazott, különösen páratlan czélszerűségű kicserélhető nyomlappal ellátott **MULTIFORME sérvkötőkről** prospektust kérjenek. Ezen

Sérvkötő a legmesszebbmenő igényeknek is megfelel **Műláb** a lehető legjobb kivitelben **Műkéz** a legizlésebb kiállításban **Műfüző**

Támgépek, egyenestartók, haskötők, gummiharisnyák stb. mérték szerint jótállás mellett készülnek.

Hygienikus különlegességek! + Képes árjegyzéket kb. 1000 ábrával, ingyen, bérmentve és diszkrétan küldünk.

Ujdonság! ♦ Ujdonság!

KENEDI GÉZA

LEGUJABB
KÖNYVE ♦

SZÁZ ESET AZ ÉLETBŐL

KENEDI GÉZA, a józan magyar gondolkodónak tipikus kifejezője, humoros, csaknem adomiaszerű pompás írásainak legfrissebb gyűjteményét adja ebben a kötetben. ♦♦ Az intelligens közönség nagy gyönyörűségét lel az élet kitünős ismerő-jének remek írásaiban.

A KÖTET ÁRÁ 4 K

Kiadta az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai R.-Társ. Kapható minden hazai könyvkereskedésben.

A Vállalkozók Lapja

és annak német kiadása a

Der Bauunternehmer u. Lieferant

szerkesztősége és kiadóhivatala

Budapest, VII., Erzsébet-körút 29. sz. alatt van.

E szaklapokra, melyek Lakatos Lajos, Komor Marcell építész és Soós Izor szerkesztésében jelennek meg és XXXI. évfolyamukat járják, azzal hívjuk fel a vállalkozók, mérnökök, építésszek, építőmesterek, rajzoló, szállítók, gyárosok, építőiparosok, fahasználók, munkavezetők, szakmányosok és bérlők figyelmét, hogy e lapokban jeles szakcikkekön kívül közölve vannak az országban fölmerülő összes építkezésekre, szállításokra, bérletekre és adásvételekre vonatkozó árjegyzékek és árverések, a vasutvállalati, vízépítési hírek: a mérnöki és általában a technikai szakba vágó mindennemű tervpályázatok. Előzetési ár akár a magyar, akár a német kiadásra egész évre 20 K, félévre 10 K. Előzetési lehet minden postahivatalnál, valamint nevezett lapok kiadóhivatalában.

Pompás vászonkötésben mintegy 1000 oldalon elsőrendű szakértők tollából eredő közleményekkel, körülbelül 700.000 hiteles építőipari címmel a legutóbb megjelent

Vállalkozók Évkönyve és Cimtára

5 koronáért ugyancsak e lapok kiadóhivatalában kapható.

Bodnár Antal

szücsmester

BUDAPEST,

V., Nádor-utca 17.

Ajánlja saját műhelyében készült szücs-és szőrmearuit. Magrendelések és átutalások a legszolidabb ártól a legújabb divat szerinti eszközökig. Téli ruhák melyek elleni megóvásra elfogadtatnak.

Fontos

HORGONY-KŐÉPÍTŐSZEKRENY

birtokosaira. A ki Horgony-Kőépítőszekre-nyét csinos módon az új Horgony-Hid-építőszekre-nyek által kibővíteni akarja, az hozassa meg magának azonnal a leg-újabb Kőépítőszekre-ny-árjegyzéket. Az is hozassa meg magának, a kinek még nincsen Horgony-Kőépítőszekre-nye, mert ezen játékszer már több mint 25 év óta a gyermekek kedvenc játéka.

Forduljon azonnal egy levelező-lapon Richter F. Ad. és Tsa céghez, kir. udv. és kam. szállítók, első osztr.-magy. csász. és kir. szabad. Kőépítőszekre-ny-gyár Wien, I. Operngasse 16.

Feltünő olcsó karácsonyi occasiót

tart dec. 31-ig

TAKÁCS Porcellán-ház

Budapest, VIII., Baross-tér 4. sz.

Üveg, porcellán, lámpa, vasedény, konyhaberendezés, egész kelengyék, nászajándékok, teljes vendéglő-és kávéházi berendezések, valamint a legjobb alpacca-árak. Sandrik és berndorf gyártmányu fa alumínium-főzőedény. 10 évi jótállással. Állandóan 50 vagon választék. — Szolid és olcsó árak. Ingyen láda és csomagolás.

- Diszes függőlámpák . . . 3-25 frtlig.
- 6 személyes fehér porcellán-készlet (selejt) 32 drból csak 3 frt 25 kr.
- 6 személyes kávé- vagy tea-készlet, modern, aranyozva és festve 2 frt 10 kr.
- 6 személyes étkező-készlet aranyozva és festve 6 frt 25 kr.
- 6 személyes étkező-készlet, roccoco, csodaszép 8 frt 25 kr.
- 12 személyes ebédlő-készlet, legfinomabb meiseni porcellán 18-100 frtlig.
- 12 személyes étkező-készlet, roccoco, csodaszép, modern, aranyozva és festve, 42 tányér, mindenből 2 tál 20 forint.
- 6 személyes üvegkészlet, metszve és gravírozva csak 6 forint.
- 6 személyes fehér ebédlőkészlet, selejt porcellán, 32 drb csak 3 frt 50 kr.

Alumínium világhírű excelsior védjegyű legjobb gyártmányu főzőedény csak egyedül nálam kapható a legolcsóbb árban teljes konyhafelszerelés állvány nélkül 19 fr, állvánnyal 24 fr, mely áll a következő 25 darabból:

- 5 fazék 1/2, 1, 1 1/2, 2 1/2, 3 1/2 liter
- 5 lábas 1/2, 3/4, 1 1/2, 2, 2 1/2 liter
- 1 fedő
- 1 sütőtöpsi 30 cm.
- 1 tojássütő 16 cm.
- 1 omelettessütő 20 cm.
- 1 tejjerrató 1 1/2 cm.
- 1 tökörtöjássütő 4 szemmel
- 1 paszirozó-szifó 14 cm.
- 1 merítő 8 cm.
- 1 habzókanál 8 cm.
- 1 citromprés
- 1 teaszűrő
- 25 darab.

Darabonként igen kedvező ár! Fedők nagyság szerint.

Fazék	1/2	1	1 1/2	2 1/2	3 1/2
	-.48	-.90	1.10	1.50	1.90
Lábas	1/2	3/4	1	1 1/2	2 1/2
	-.40	-.70	1.-	1.30	2.30 frt.

Nem tetszős esetén a pénzt szívesen visszaadjuk.

Elismert kitünő fényképező készülékek

saját és idegen szerkezetben. — Összes amateur-felvétel kidolgozása saját műtermünkben. A nagy fogyasztás folytán állandóan friss anyagszer. Ajánlatos bármely készülék bevásárlása előtt tanácsunkat kikérni. Közkedvelt „Austria” kamaránk minden fényképezetben beszerezhető. — **Árjegyzék ingyen.**

Kereskedők forduljanak kiviteli házukhoz: „KAMERA INDUSTRIE” Wien, VII

R. LECHNER & W. MÜLLER

fényképező készülékek gyára Wien, I., Graben 30. és 31. Nagy raktár mindenféle fényképezési kellékeken. ~~széles~~ Műhely amatőrök számára.

Bank és Pénzváltó r.-t.

Budapest, V. ker., Tükör-utca 3. szám.

Lakásberendezési vállalata

V., Nádor-utca 4. sz. (Mérleg-u. sarok.)

Állandó butorkiállítás.

Kaphatók szebbnél-szebb kivitelben teljes lakberendezések, butorok, keleti szőnyegek, festmények, francia és bronz-dísz tárgyak, csillárak képteljes fizetési feltételek mellett. **Óriási választék! Mérsékelt árak! Lelekiismeretes kiszolgálás!**

Első cs. kir. szabadalm. Dunaözhajózási Társaság

Az árufelvétel beszüntetése.

Az árufelvétel az idén következőképpen szűnik meg és pedig:

1. f. é. december hó 9-én Regensburgban és Passauban.
2. f. é. december hó 16-án az összes szárvamenti állomásokon, azaz a Sziczek—Belgrád—Zimony-i vonal állomásain azok egymásköztli forgalmában.
3. f. é. december hó 11-én az áruforgalomra nézve még nyitva levő összes egyéb állomásokon — kivéve a Wienből Budapestre és fordított irányban, valamint az aldunai, azaz a Turn-Szeverin—Galaci vonal összes állomásai egymásköztli áruforgalmat. Az árufelvételnek a Turn-Severin—Galaci vonal állomásain való beszüntetése külön fog közhírré tétetni.

Az árufelvétel a Wien-Praterquai, Wien-Donauquaibahnhof, Wien-Nordbahnhofe állomások és Budapest közötti viszonylatban és pedig mindkét irányban mindaddig nyitva marad, míg azt az idő-és vizálási viszonyok megengedik. E forgalomnak mely időpontban kezdő beszüntetése annak idején közöltetni fog.

További intézkedésig fentartatik még az uszly-rakomány-forgalom.

Budapest, 1911. december hó 8-án.

A magyarországi forgalmi igazgatóság.

Mindonnomü férfi és női

NEMI BETEGSÉGEK

! ugyszintén vér-, bőr-, ideghajok, bujakór (siphilis) és férfigyöngösgség (impotentia) alapos gyógyítására legjobban ajánljuk !

Dr. KAJDACS

rendelő intézetét

BUDAPEST, VIII., József-körút 2. sz.

Rendel 10 óratól 4-ig és este 7-8-ig. Levél útján is biztos gyógyulást találunk azok, kik személyesen meg nem leljenhetnek vagy távol a fővárostól laknak. Gyógyszerek utasítással kívánatra küldetnek.

Szenzációs találmány.

Szabadalmazva:
3956. sz. a.

Törv. védve.
141. sz. a.

ANTICOL

Páratlan hatású szer a lovak kólika betegségének megszüntetésére. Ezen Anticol szerrel az 1. sz. huszárezrednél két éven folytatott kísérletek teljesen beigazolták, hogy ennél jobb szer nem létezik a kólika gyors és biztos megszüntetésére, mert minden esetben már egy adag után is a baj teljesen megszűnt.

Egy doboz (mely 2 Anticol adagot tartalmaz) ára 4 korona; négy adag 8 korona, hat adag 12 korona.

**Megrendelhető a feltalálónál:
„ANTICOL“-laboratórium
Mayer Ignác kir. főállatorvosnál Brassó.**

Kaiserl. und Königl. **Ellismervény.**
Husaren-Regiment Kaiser Nr. 1.

Alulírott, a Mayer Ignác kerületi m. kir. állami állatorvos ur által lovak kólikás megbetegedései ellen feltalált és összeállított gyógyszert úgy a saját, mint az ezred lovainál meglepő győgeredménnyel használtam, ugyan azért azt gyors és biztos hatásánál, valamint alakjánál és könnyen kezelhetőségénél fogva mindenkinek melegen ajánlom.

Brassó, 1896. április hó 21-én.

(P. H.)

Littke, Oberst s. k.

Az Én Ujságom

előfizetési ára:
Negyedévre 2.50, félévre 5.—, egész éve 10.— kor
Singer és Wolfner, Andrassy-ut 10. szám.

Falusi Könyvtár.

Acsiperkegomba (sampion)
és a
szarvagomba természetese.

Írta
Eperjessy István.

Gyakorlati útmutató a két
gen jövedelmes termelési
és felkarolására.

Kiadja a
FRANKLIN-TÁRSULAT.

Kapható:
LAMPÉL R. Könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nél
Budapest, VI., Andrassy-ut 21,
valamint
minden könyvkereskedésben

„Altvater“

Gessler

Budapest

Első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási Társaság.
Az árufelvétel beszüntetése.

A Turn-Szeverin-Galczai vonal összes állomásain az árufelvétel az idén december hó 12-én szűnik meg.

Az árufelvétel még tart — ameddig az idő-és vizálási viszonyok ezt megengedik és az alacsony vizállás által megnehezített üzemi viszonyok a szállítmányok átvételét nem gátolják — a Wien Praterkai, Nordbahnlaende Donaukaibahnhof) és Budapest közötti viszonylatban (mindkét irányban.)

Ugyancsak további intézkedésig fenntartatik az összes uszályrakomány-forgalom.

Budapest, 1911. december 10-én.

A magyarországi forgalmi igazgatóság.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLET.

Alapítva 1847.

Brauswetter János
Szegeden. Ca. és kir. kizárólagosan
szab. chronometer- és műórás, főiskolája
a remontoir ingorábrás
stb. stb.

**ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE**

Képes árjegyzék bármilyen javítások pentaon eszközöketnek.

Az ujegyházi járási főszolgabírótól.

Sz: 3732—1911.

Faarverési hirdetmény.

Holczmány község (Szeben vármegye) 1912. évi január hó 15-én d. e. 9 órakor a községi irodában tartandó zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános árverésen eladja a „Knechtenwald“ nevű erdejének az 1906. évi 93504 I/a—2. sz. F. M. rendelettel kihasználásra engedélyezett 303.1 kath. holdnyi rendkívüli vágás-területen tövön álló fatömegét m. p.

I. erdőrészt: törzsszám	9576 drb haszonfa:	6708 m.3 tűzifa:	111.08 ürm. kikiáltási-ár: 160.500 korona.
II. „ „ „	14260 „ „	10428 „ „	16.700 ürm. kikiáltási-ár: 262.500 korona.
III. „ „ „	12752 „ „	10181 „ „	14.792 ürm. kikiáltási-ár: 277.000 korona.
Összesen:	36588 „ „	27317 „ „	42.600 ürm. kikiáltási ár: 700.000 korona.

Ajánlat tehető úgy az összes fakészletre mint egy vagy két erdőrésztlet fakészletére is, azonban az erdőrésztletenkénti árverés eredménye is csak akkor lesz elfogadható, hogyha együttesen legalább is a 700,000 korona becsár eléretik.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10 százaléka.

A bánatpénz az árverés megtartása előtt a község majorsági pénztárába letétbe helyezendő.

Írásbeli ajánlatok az árverés megkezdése előtt a hatóság képviselőjének átadandók.

Az árverési feltételek alolított hivatalában, a nagyszombati m. kir. állami erdőhivatalnál és az ujegyházi m. kir. jár. erdőgondnokságnál megtekinthetők.

Ujegyház, 1911. év december hó 7-én.

PUTKOVSKI GUIDO
főszolgabíró.

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges peit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges peit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrényeket
tűz- és betörésmenteseket ajánl Budapesti Pénzszekrénygyár. Mintaraktár V., Szechenyi-utca 7. Gyár IX., Rákóczi-utca 4. szám. Telefon 116-40. 11261

Sok száz
vagyos hölgy ohajt férjhez menni. Keresztény hajadon 200,000 márká, kath. ötéves 80,000 korona, fiatal független zsidó hölgy 300,000 korona vagyonnal stb. stb. Csakis komoly szándéku urak (vagyon, állás, vallás mellesleg) kapnak díjtalan felvilágosítást. Schlesinger, Berlin 18.

Házasságközvetítés
legszigorúbb titoktartás mellett. Férjhezmenendő urhölgyek előjegyezve a legkülönbözőbb hozomány összeggel. Nősülendő urak a társadalom minden osztályából. Cézjelzéstelen levelezés. Nősülendő urak férjhezmenendő urhölgyek vagy azok hozzátartozói legnagyobb bizalommal fordulhatnak Faragó Jenő elismerten jó hírű házasságközvetítő irodájához. Budapest, Rákóczi-utca 86. (Diszkrét, lépcsőházi bejárat).

Akar Ön szellemes lenni?
Akarja, hogy kellemes társalgónak tartásák? Akar a társaságban tekintélyhez jutni? Olvassa el a „Társalgás Művészete” (El-lenállhatatlanság titka és Szellemesítrák) rendkívül érdekes könyvet! Megtudja abból, mint viselkedjék, hogy férjt, nőt, aliatvalót és fellebvalót egyaránt megföldülson. E könyv kerrekt utmutatója lesz az élet minden helyzetében, bálokon, banketteknl, esküvőkön, színházban és mindenütt, ahol kisebb-nagyobb társaság van jelen. Áttekinthető kivonatot (tartalomjegyzéket) ingyen, diszkrétén küld: DEÁK, Budapest, Rákóczi-utca 86.

Sonka-pác
szepességi, 1 adag 1 sonkára utasítással 1 korona. 12 adag 5 korona. Felkai konzervgyár, Barta József Felka.

Pénzt
akar Ön azonnal butorra, zongorára, varrógépekre, kerékpárokra és mindenemü kereskedelmi árukra, akkor forduljon bizalommal csak a régi Tauber-cézhöz, Baross-tér 17. sz. Telefon: 149-00. 29387

Gyorsírás
és gyorsgépírás. A Gyakorló Gyorsíró Társaság szaktanfolyamát lényegesen megnagyobhitott modern higienikus új helyiségekben (Andrássy-utca 12) tartatnak. Legalaposabb kiképzés gépírás-magyar-és német gyorsírásban. — Gabelsberger-Markovits rendszer. Beiratkozás naponként. Tandíj igen mérsékelt. Díjmentes tantárgyak: magyar-német helyesírás, „Kartothek” amerikai könyvelési és nyilvántartási rendszer, összeadó-és számológépek kezelése. Párhuzamosan esli tanfolyamokat is tartunk. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba juttatjuk Etogowski és Társa, (Remington) Budapest, VI., Andrássy-utca 12. szám.

Rekedtség
biztos és kellemes orvos-sága a Réthy-fele czerkorka. 60 fillérét mindennütt kapható.

Zongorák
pianinók ujak 350-1400 frtig, átjatszottak 140, 200, 250, 300, 350 frtig. Javitunk, hangolunk. Szerencsen-utca 33. Kernács.

Sas
szálloda, IV., Sarkantynus-utca 12. Szobák mindenkör jutányosan kaphatók.

Veres afonya
befőt, 5 kilós postakosár 9 korona. Felkai konzervgyár, Barta József Felka.

Zongorát
vagy ócska pianinót keresek megvétele. Dohány-utca 86. II. emelet 22.

Asztalosok
új jövedelmi forrását leíró képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a „Kegelet” szerkesztősége Budapest, Nagymező-utca E. 46.

Rizike
salátagomba konzerválva 5 kilós postahordó 6.—koronaért szállít: Melegly Aladár Kassa.

Kézimunka
hímzésekhez, butorhöz függönyökhöz, lakásberendezéshez, zsinórok, rojtok, bojtok, képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld: Budapesti Pászománygyár, Nagymező-utca 86. szám.

Műkedvelők
által díszlet nélkül is előadható szindarabokról kabaré számokról, monológokról, dialógokról stb. jegyzéket ingyen és bérmentve küld Rényi Károly színházi könyvkereskedése Budapest, V., Vigadó-utca 1. szám, Nemzeti Színház könyvtára. Népszínház könyvtára, Operaház könyvtára. Műkedvelő, Kabaré kinestar. Vig recitátor stb. kiadója.

Temetkezési
vállalkozók, intézetek, egy-letek, társulatok részére képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a Budapesti Ravatalgyár Részv.-társ. Nagymező-utca 46.

Soha nem létezett
rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett szállítunk helyben és vidékre teljes lakberendezéseket, valamint egyes butordarabokat részletfizetésre.
Modern lakberendezési vállalat
Budapest, IV. ker., Gerleóczy-utca 7. sz.
Díjazza butoralbum 1 kor.

25 koronaért
készülnek saját műhelyemben mérték után remek szabásban, finom kivitelben divatos férföltönyök vagy felöltök finom póvetelekből. Lichtman Sándor férfiszabómester, Budapest Rottenbiller-utca 4/A. sz. Vidékre posztominták bérmentve, helyben szabáshozat kívánatra házhoz küldöm. 28592

Juniperus
(nemes borovicska) 4 literes tartályban 11 korona bérmentve. Csemege-konzervekről árjegyzék ingyen. Felkai konzervgyár, Barta József, Felka, (Szepes megye.)

Pályázatok.
Több száz pályázatot mindenféle szakmából közül az Országos Pályázati Közlöny mai száma. Ingyen mutattványszám. IX., Üllői-ut 55. (ezelőtt József-körút 38.)

Szabók részére
mindennemü zsinór, gomb és szabó-kellék képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a Budapesti Pászománygyár Részv.-társ, Nagymező-utca 46.

Singer varrógépek
Kerékpárok, grammofonok, hanglemezek legolcsóbban kaphatók

Haban József
Budapest, Almássy-tér 14. javításokat olcsón készít. Képes árjegyzéket ingyen küld.

+Soványosság+
Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartley tanár amerikai erőtáppora-Soványak tartós, szép tölt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek keblét. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jótállat. Verszegénység, gyöngöses, idegesség, eiler-és gyomorba-jó-seknek nélkülözhetetlen tápszér. Kiltüntetve: Chicago, Berlin, London Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 fti 10 kr. Használati utasítással. Főraktár Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11. II/1. Telefon 156-80.

Illusztrált korrajz a párisi kommunáról!
RÁKOSI VIKTOR
A PÁRISI GYUJTOGATÓK
(A kommun története)
Regányes korrajz
Ára füzve 6 korona, vászonkötésben 8 korona.
Kapható
LAMPÉL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, Andrássy-út 21 és minden könyvkereskedésben.

Rizike
gomba, válogatott, 5 kilós hordókban, ezetben K 8.—, sósleiben kor. 7.—
Barta József konzervgyára Felka (Szepes megye). 29319

Kézi könyvtár
kb. 2500 kötet hungarikák, enciklopediák, természetudományi, jogi, bölcséleti stb. kiválóbb termékek eladó. Leveleket „Könyvtár” jelleggel kiadóhivatal továbbít.

BÉRCZI-VITRAGE

60/85 cm. nagy borsotlille Point-Lace szalag munka részreddal és gyütkkel darabja 1 kor. 50 fill.
Bérczi D. Sándor
BUDAPEST
Főüzlet: Dessoiffy-u. 5. szám. — Fióküzlet: VIII., Üllői-ut 4. szám

Zálogszedulákat
veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100,000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.
Singer Jakob
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. sz.
Izabella-utca sarkán

„Hungária” beszélő-gépek
tölcsérszerűk és kizárolag eredeti elsőrangú gyártmány, részletfizetésre is olcsón kaphatók,
Deményi és Társa
Budapest, VI., Teréz-körút 4. sz. Kérjen árjegyzéket.

Kézipénzért
vagy hitelképes egyneknek kedvező feltételek mellett szállítok teljes lakberendezéseket vagy egyes darabokat és biztosítanom, hogy ilyen soha nem kap modern háló, bédő, uri és szalou szobákat stb. Győzdjön meg, tekintse meg zenfolt rakatármat, itt jutányosan
olcsón
vétel
a leggyorsabbtól a legolcsóbbtól kivétel minden fajta
BUTORT
Nagy Imre
lakberendezési vállalkozó cég
BUDAPEST,
Váci-körút 9. szám
(Bejárat Szerencsen-utca 1., I. em.) Árjegyzék ingyen. Album 1 K.

Parlamentari
gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépírás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémiái tanárok által oktatótt szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyama, nyilvánosságijoggal. Alapította Markovics Iván 1863-ban. Biztos állás-közvetítés. — Közérvényű egyesületi oklevelek. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Hegedűs Sándor u. 7., saját épületében; előbb a szemközti László Ferenc-tér 10.) Címre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárolagos szakiskolája írógépegektől s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. — Telefon 64-68.

Zálogszedulát,
briliánsot, gyöngyöt, ékszerket, aranyat, ezüstöt és régiségeket veszek. Alt-Wien porcellánt, régi bronz csonttárgyakat, szobrokat és olajfestményeket veszek Kertész ékszerész és régiségkereskedő, Király-utca 85. Telefon 95-45 Meghívásra jövök

„Hungária” beszélő-gépek
tölcsérszerűk és kizárolag eredeti elsőrangú gyártmány, részletfizetésre is olcsón kaphatók,

Deményi és Társa
Budapest, VI., Teréz-körút 4. sz. Kérjen árjegyzéket.

Szingazdag természeti leírások!
Makay Béla
Hegyen-Völgyön
Természeti és vadászképek
Szerző ezen újabb könyve méltán sorakozik azelőbbihez. Hílet, költői lendület van minden leírásban, rajongó szeretet s szabadság: a természet iránt.
Ára 6 korona.
Kapható:
LAMPÉL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, Andrássy-út 21 és minden könyvkereskedésben.

A világhírű „THE ROYAL”
Grammofonokat minden recsesz vagy utószaj nélkül mesés tisztá hanggal, szigorúan az eredeti, nagyban gyári árakon és minden árfelemelés nélkül havi 6-10 kor. részletfizetésre szállítjuk a vidékre is. Piccoló.
Grammofonok 20 kor.-tól feljebb.
Láng Jakab és Fia
grammofon-nagykereskedők,
Budapest, József-körút 41.
Fióküzletek VIII., Baross-tér 4. Buda, II., Margit-körút 6. sz. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Ajtók, Ablakok,
vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók
Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÖLLÖI-UT 123.
Telefon: 62-89.
Alapították 1896-ban

Magyar harzi kanári-tenyésztés Debrecenben.
Kia madár dalát meg tudja érteni és annak énekét föl tudja becsülni. Kanári tenyészdém keresse az felszűz-teljen megfogva rendelményeivel. Minden, mit egy madár előadni képes, legyen az lágy, mély hang, avagy ceogó és érces. Ami csak madárban kívánóan jó, tenyészdémben mindegy föltáltható. A rendelt madarat mielőtt elküldöm, tudásról előbb magam meggyőződom és ha hibás hangú, vagy rosszul énekel, nem ítélek nálam, hogy én azt küldjem el. A tisztelt rendelő nyugodt lehet tehát, hogyha nálam rendel, tudom nem szenved kárt. A lakás legkedvesebb díszé a szépen éneklő kanári madár. Kanári madarakért eddig sok pénzt adtunk a külföldnek. Ma már nincs szükség erre, mert a szakaszerü vezetés alatt álló Agoston magyar harzi Kanári-tenyésztelep Debrecen Mergő-utca 6. sz., gyönyörűen fuváló, nemes fajú kanári madarakat szállít darabonként 7, 8, 10 és 12 forintért. Tenyészésre alkalmas remek szép nőtényékek darabja 2 forintért. A szállítás a legnagyobb hűdögben is gondosan csomagolva, szavatosság mellett történik. Árjegyzék és postai utasítás ingyen. Számos elismert-és közismert dírtokában. A legnagyobb tenyészőtelep és széküldési intézet.

BUTOR
30% megtakarítás!
Régi Butorszalon
Budapest, Ferenciek-tere 3 félémelet. Vélol és eladás használt és új polgári, nrasági lakberendezéseknek, mahagoni és palisander butorok, uri szobák, angol börgarnitúrák és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szőnyegek, csillarak.
Telefon 82-13. 28598

Ha szép akar lenni ILLÉS-féle LILIAM tejkremet és szappant használjon,
mely Párisban a közegészségügyi kiállításán a nagy aranyéremmel lett kitüntetve, 2 korona beküldésé franko szállítja az „Aranykereszti” gyógytár Szabadka.